

PRAVILNIK
o provedbi Općih izbora 2026. godine u Bosni i Hercegovini
(Prečišćeni tekst)

Sarajevo, srpanj 2026. godine

Na temelju članka 2.9 stavak (1) točke 2. i 7, a u vezi s člancima 1.5, 5.3 stavak (1), 5.4, 5.6 stavak (2), 5.7 stavak (1), 5.10, 5.21, 5.22 stavak (1), 5.26 stavak (1), 5.27 stavak (1), 5.29 i 5.32 stavak (2), i Poglavlja 14. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22 i 24/24), Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine je na 44. sjednici, održanoj 23. 07. 2026. godine, utvrdilo

PRAVILNIK
o provedbi Općih izbora 2026. godine u Bosni i Hercegovini
(Prečišćeni tekst)

DIO PRVI – UVODNE NAPOMENE

Članak 1.
(Predmet)

Pravilnikom o provedbi Općih izbora 2026. godine u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Pravilnik) utvrđuju se:

- a) način pripreme i korištenja specifičnih izbornih tehnologija u izbornom postupku, način instaliranja i pripreme opreme, provedbe izbornih aktivnosti uz uporabu specifičnih izbornih tehnologija, način obrade podataka, vođenja evidencija i izvješća, dužnosti i obveze sudionika, načina dostavljanja i primitka opreme i druga pitanja bitna za organizaciju i provedbu održavanja izbora;
- b) dužnost predsjednika biračkog odbora i uloga člana biračkog odbora, prisutnost na biračkom mjestu, uloga promatrača na biračkom mjestu; kontrola, pakiranje, dostava i predaja izbornog materijala od Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Središnje izborno povjerenstvo BiH) prema općinskom izbornom povjerenstvu, gradskom izbornom povjerenstvu i Izbornom povjerenstvu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: izorno povjerenstvo); kontrola, dostava i predaja izbornog materijala od izbornog povjerenstva na biračka mjesta; način primopredaje izbornog materijala između izbornog povjerenstva i Središnjeg izbornog povjerenstva BiH nakon dana održavanja izbora; radnje na biračkom mjestu uoči izbora i prije otvaranja biračkog mjesta; način glasovanja i utvrđivanja izbornih rezultata na biračkim mjestima, način brojenja glasačkih listića i glasova te način pakiranja izbornog materijala na redovitim biračkim mjestima, biračkim mjestima za glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima, biračkim mjestima za glasovanje u odsutnosti, biračkim mjestima u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: DKP BiH), glasača koji glasuju putem mobilnog tima i putem pošte, obrasci na biračkim mjestima i način glasovanja birača koji glasuju van Bosne i Hercegovine; način i rokovi za objavu preliminaranih, nezvaničnih i nekompletnih rezultata izbora (u daljnjem tekstu: nepotpuni preliminarani izborni rezultati) nakon utvrđivanja rezultata glasovanja na biračkom mjestu; način i rokovi brojenja glasačkih listića od strane izbornog povjerenstva u cilju objedinjavanja utvrđenih izbornih rezultata, obrada i kontrola utvrđenih izbornih rezultata od strane izbornog povjerenstva i Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, način i rokovi za objedinjavanje izbornih rezultata od strane izbornog povjerenstva, način i rokovi za objavu izbornih rezultata i stavljanje na uvid javnosti tabličnog prikaza izbornih rezultata, način i

rokovi za potvrđivanje izbornih rezultata i objavu raspodijeljenih mandata po političkim subjektima i kandidatima unutar tih političkih subjekata;

c) način provedbe prijevremenih, ponovnih i odgođenih izbora.

Članak 2. (Pojmovi)

Pojedini izrazi korišteni u ovom Pravilniku znače:

1. **“Bar-kod”** je, u smislu ovog Pravilnika, način označavanja izbornog materijala nizom crnih i bijelih linija koje je moguće posebnim uređajima optički prepoznavati.
2. **“Birač”** je državljanin Bosne i Hercegovine koji je upisan u Središnji birački popis.
3. **“Biračko mjesto u DKP-u BiH”** je biračko mjesto gdje svoje biračko pravo može ostvariti birač koji je upisan u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje van Bosne i Hercegovine za glasovanje u DKP-u BiH.
4. **“Biračko mjesto za glasovanje u odsutnosti”** je biračko mjesto na kojem biračko pravo ostvaruje raseljena osoba kod koje se osnovna izborna jedinica za koju glasuje razlikuje od osnovne izborne jedinice trenutnog boravišta.
5. **“Biračko mjesto za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima”** je biračko mjesto na kojem biračko pravo može ostvariti birač koji je upisan u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje van Bosne i Hercegovine, a na dan održavanja izbora zatekne se u zemlji; kao i redoviti birač koji se ne nalazi na zaključenom izvatku iz Središnjeg biračkog popisa, a posjeduje važeću identifikacijsku ispravu iz članka 5.12 Izbornog zakona BiH i potvrdu o mjestu prebivališta, odnosno dokaz o entitetskom državljanstvu za glasovanje u Brčko distriktu BiH.
6. **“Birački paket”** je materijal za glasovanje koji Središnje izborno povjerenstvo BiH preporučenom poštom dostavlja biraču koji je upisan u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje putem pošte.
7. **“Glasač”** je državljanin Bosne i Hercegovine koji je upisan u Središnji birački popis i koji je ostvario aktivno biračko pravo.
8. **“Izborna jedinica”** podrazumijeva:
 - a) osnovnu izbornu jedinicu koja podrazumijeva općinu, grad Banja Luku, Brčko distrikt BiH, gradsku izbornu jedinicu Grada Mostara i izborne jedinice gradskog područja Grada Mostara, u kojima se bira i konstituira ukupan broj predstavnika za određenu razinu vlasti i koje unutar sebe nemaju višečlane izborne jedinice;
 - b) kantonalnu izbornu jedinicu u kojoj se bira i konstituira ukupan broj predstavnika za određenu razinu vlasti i koja unutar sebe nema višečlane izborne jedinice;
 - c) entitetsku izbornu jedinicu u kojoj se bira i konstituira entitetska razina vlasti i koja unutar sebe ima višečlane izborne jedinice i
 - d) entitetsku izbornu jedinicu u kojoj se bira državna razina vlasti.
9. **“Izbjegla osoba”** podrazumijeva državljanina Bosne i Hercegovine koji ima biračko pravo i boravi u inozemstvu u statusu izbjegle osobe iz Bosne i Hercegovine.
10. **“Izborni materijal”** je materijal koji se koristi na biračkom mjestu i koji se dijeli na osjetljivi i neosjetljivi izborni materijal.
11. **“Instrukcijsko pismo”** je uputstvo biraču koji glasuje putem pošte o načinu primitka i slanja povratne kuverte.
12. **“JIIS BiH aplikacija”** podrazumijeva računarski softver za unos i obradu izbornih rezultata po biračkim mjestima, izbornim jedinicama i ukupnih izbornih rezultata političkih subjekata.
13. **“Kombinacija”** je set svih glasačkih listića, za sve razine vlasti za koje se provode izbori, koje birač na biračkom mjestu preuzme od člana biračkog odbora koji izdaje glasačke listiće.
14. **“Kutija”** je ambalaža koja sadrži određeni broj vakuumskih pakiranja s glasačkim listićima za određenu izbornu jedinicu.

15. **“Kuverta za glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima”** je kuverta u koju se pakiraju glasački listići za glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima sa zaštitnom kuvertom.
16. **“Kuverta za glasovanje mobilnim timom”** je kuverta u koju se pakiraju glasački listići za glasovanje mobilnim timom sa zaštitnom kuvertom.
17. **“Komplet”** je zaštitna kuverta s glasačkim listićima koja se ubacuje u personaliziranu kuvertu.
18. **“Mobilni tim”** je birački odbor koji omogućava glasovanje birača koji su vezani za domove i ustanove.
19. **“Male prozirne vreće s natpisom ‘Pomoćne vreće/Помоћне вреће’”** su vreće koje birački odbor koristi kao pomoćno sredstvo prilikom brojenja glasačkih listića, tako što u njih odlaže glasačke listiće za razinu vlasti koji trenutno ne broji.
20. **“Nepotvrđeni glasački listić”** je glasački listić istovjetnog dizajna i sadržaja kao običan glasački listić koji se nakon glasovanja stavlja u posebnu kuvertu i koji se ne prebrojava na redovitom biračkom mjestu, već se broji u Centru za brojenje nakon provjere biračkog prava.
21. **“Prebivalište”** je općina, grad ili distrikt gdje se državljanin nastanio s namjerom da tamo stalno živi.
22. **“Paket s glasačkim listićima”** je paket koji sadrži odgovarajući broj vakuumskih pakiranja s glasačkim listićima.
23. **“Paleta”** je ambalaža koja sadrži određeni broj kutija u kojima su vakuumska pakiranja za određenu izbornu jedinicu.
24. **“Personalizirana kuverta”** je kuverta na koju se upisuje ime/ime oca/prezime i JMB birača koji je glasovao putem mobilnog tima, nepotvrđenim glasačkim listićem ili u DKP-u BiH.
25. **“Pomoćna glasačka kutija”** je kartonska glasačka kutija za glasovanje putem mobilnog tima i u DKP-u BiH.
26. **“Povratna kuverta”** je kuverta s otisnutom (povratnom) adresom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u kojoj birač koji glasuje putem pošte dostavlja materijal za glasovanje Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.
27. **“Pomoć druge osobe”** je pravo birača koji je slijep, nepismen ili fizički nesposoban da koristi pomoć druge osobe prilikom glasovanja.
28. **“Proporcionalna zastupljenost”** je pojam koji se u svrhu ovog Pravilnika koristi na obrascima prilikom brojenja glasova datih kandidatima unutar političkog subjekta – osobni glasovi u izbornom sistemu proporcionalne zastupljenosti.
29. **“Raseljena osoba”** podrazumijeva državljanina Bosne i Hercegovine kojem je status raseljene osobe utvrdilo nadležno tijelo uprave za pitanja raseljenih osoba sukladno zakonu.
30. **“Redovito biračko mjesto”** je biračko mjesto na kojem biračko pravo ostvaruje birač koji glasuje za osnovnu izbornu jedinicu trenutnog prebivališta/boravišta.
31. **“Sigurnosni pečat”** je plastični pečat s kojim se osigurava otvor zaštitne vreće u cilju zaštite izbornog materijala.
32. **“Sustav većinskog glasa”** je, u svrhu ovog Pravilnika, izborni sustav prema kojem mandat dobiva kandidat koji osvoji najviše glasova.
33. **“Specifične izborne tehnologije – SIT”** podrazumijevaju uređaj za biometrijsku identifikaciju i autentifikaciju i skener glasačkih listića.
34. **“Štambilj”** je pomoćno sredstvo kojim se na glasačkom listiću stavlja otisak s podacima koje propiše Središnje izborno povjerenstvo BiH.
35. **“Kutija za pakiranje vreća s glasačkim listićima”** je kartonska kutija u koju birački odbor pakira vreće s upakiranim glasačkim listićima.
36. **“Višečlana izborna jedinica”** podrazumijeva izbornu jedinicu u kojoj se bira više od jednog a manje od ukupnog broja predstavnika za određenu razinu vlasti.
37. **“Vodič za glasovanje putem pošte”** podrazumijeva pisanu instrukciju za birače o načinu glasovanja putem pošte.

- 38. “Vakuumsko pakiranje”** je pakiranje propisanog broja glasačkih listića istog tipa zapakiranih u prozirnu foliju iz koje je izvučen zrak.
- 39. “Zaštitna kuverta”** je kuverta u koju birač na biračkom mjestu za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima, birač koji glasuje putem mobilnog tima, birač koji glasuje u odsutnosti, u DKP-u BiH ili birač koji glasuje putem pošte ubacuje svoje glasačke listiće i koja se nakon toga ubacuje u personaliziranu kuvertu.
- 40. “Direktna transmisija rezultata”** podrazumijeva automatski prijenos rezultata dobivenih u postupku skeniranja glasačkih listića na glavni server nakon zatvaranja biračkog mjesta i uspostavljanja konekcije, bez utjecaja operatera ili neke druge osobe.
- 41. “Dobavljač”** je privredni subjekt kojem je dodijeljen ugovor o javnoj nabavi.
- 42. “Elektroničko/automatizirano prebrojavanje glasova”** podrazumijeva korištenje optičkih skenera za skeniranje, brojenje i evidentiranje glasova s glasačkih listića, osiguravajući brže, preciznije i efikasnije prebrojavanje glasova u usporedbi s metodom ručnog prebrojavanja glasova.
- 43. “Obrazac/formular elektroničkih rezultata (FER)”** je tiskano izvješće dobiveno u postupku skeniranja glasačkih listića i automatskog brojenja po završetku postupka glasovanja.
- 44. “Kutija za pakiranje neiskorištenih i prebrojanih glasačkih listića”** je kartonska kutija u koju birački odbor pakira neiskorištene i prebrojane glasačke listiće korištene u postupku provedbe izbora s korištenjem specifičnih izbornih tehnologija.
- 45. “Velika kutija za pakiranje kutija s neiskorištenim i prebrojanim glasačkim listićima”** je kartonska kutija u koju birački odbor pakira sve kutije s neiskorištenim i kutije s prebrojanim glasačkim listićima.
- 46. “Kutija za odlaganje potvrda o izvršenoj identifikaciji/autentifikaciji birača”** je kartonska kutija u koju birač ubacuje potvrdu o izvršenoj identifikaciji/autentifikaciji nakon što istu potpiše.
- 47. “Operater”** je osoba imenovana od strane Središnjeg izbornog povjerenstva BiH zadužena za instalaciju, provjeru, rješavanje tehničkih problema, deinstalaciju i pripremu opreme za povrat.
- 48. “Tehničari terenske podrške”** su osobe zadužene za rješavanje tehničkih problema, proglašavanje opreme neispravnom i zamjenu neispravne opreme rezervnom opremom.
- 49. “Skener glasačkih listića”** je uređaj koji čita i broji glasove skeniranjem označenih glasačkih listića kako bi se osiguralo precizno i efikasno brojenje. Nakon čitanja skener formira sliku (imidž) skeniranog listića.
- 50. “Zaštitna fascikla”** je fascikla u koju birač stavlja sve glasačke listiće nakon glasovanja, čime se osigurava dodatna tajnost glasovanja do pojedinačnog ubacivanja glasačkih listića u skener.
- 51. “Biometrijski podaci”** predstavljaju skup zaštićenih i kriptovanih podataka o biraču koji se koriste za identifikaciju i autentifikaciju birača na biračkom mjestu.
- 52. “Uređaj za biometrijsku identifikaciju i autentifikaciju”** je poseban uređaj koji se koristi na biračkom mjestu koji omogućava pohranu, identifikaciju birača te zaštitu aplikacije i podataka.
- 53. “Potvrda o izvršenoj identifikaciji i autentifikaciji”** je tiskana potvrda o uspješno izvršenoj identifikaciji i autentifikaciji koju birač potpisuje.
- 54. “QR kod”** je sigurnosni element koji sadrži zaštitu istovjetnu otisku štambilja i potpisu člana biračkog odbora.
- 55. “Kuverta za pakiranje glasačkih listića”** je kuverta C4 formata, s prozorom, u koju se pakiraju iskorišteni glasački listići i na koju birački odbor upisuje oznaku izborne razine, naziv političkog subjekta i broj glasačkih listića koji se nalazi u kuverti. U ove kuverte također se pakiraju nevažeći glasački listići, posebno za svaku izbornu razinu, razvrstane po kategorijama na koje se upisuje riječ: “nevažeći”, kao i kategorija i broj glasačkih listića u kuverti.
- 56. “Poseban flomaster”** je flomaster koji se nalazi u glasačkoj kabini kojim se označava glasački listić.

DIO DRUGI – PROVEDBA IZBORA S KORIŠTENJEM SPECIFIČNIH IZBORNIH TEHNOLOGIJA

POGLAVLJE I. DUŽNOSTI DOBAVLJAČA, PREDSEDNIKA I ČLANOVA BIRAČKOG ODBORA, OPERATERA, PRISUTNOST NA BIRAČKOM MJESTU I IZBORNI PROMATRAČI

Članak 3. (Dužnost dobavljača)

(1) Dobavljač je dužan izraditi korisnički naputak o uporabi uređaja za identifikaciju i autentifikaciju i skenera glasačkih listića u kojem će definirati:

- a) stavljanje u funkciju uređaja,
- b) korištenje uređaja,
- c) moguće tehničke probleme na uređajima i način rješavanja istih,
- d) transmisiju rezultata uređaja prema serverima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH,
- e) isključivanje uređaja i skladištenje istih.

(2) Ako jedan od uređaja specifične izborne tehnologije na biračkom mjestu nije u funkciji, dobavljač je obavezan da isti u roku od najviše dva sata zamijeni novim uređajem.

(3) Za vrijeme iz stavka (2) ovog članka za koje se vrši zamjena uređaja biračko mjesto će biti zatvoreno za glasanje.

Članak 4. (Dužnost predsjednika i članova biračkog odbora u postupku glasanja)

(1) Predsjednik upravlja radom biračkog odbora i zajedno s članovima biračkog odbora odgovoran je za zakonitost rada na biračkom mjestu; održava integritet postupka glasanja, odnosno brojenja i održava mir i red na biračkom mjestu i njegovoj okolini; popunjava sve potrebne obrasce; osigurava da na biračkom mjestu ne bude oružja ili opasnih predmeta; pomaže biračima kojima treba dodatno objašnjenje o postupku glasanja; rješava sva pitanja koja se odnose na identifikaciju i pravo glasa birača i evidentira u Zapisnik o radu biračkog odbora ZARBO (u daljnjem tekstu: ZARBO) vrijeme i okolnosti svih iznimnih događaja na biračkom mjestu, uključujući prekid rada specifičnih izbornih tehnologija i prelazak na proceduru glasanja bez uporabe specifičnih izbornih tehnologija, uz suglasnost Središnjeg izbornog povjerenstva BiH koju je prethodno osiguralo izborni povjerenstvo osnovne izborne jedinice (u daljnjem tekstu: izborni povjerenstvo), na način da na svaku primjedbu upisanu u ZARBO napiše šta je poduzeo ako je primjedba osnovana; i određuje dužnosti svakom članu biračkog odbora. Eventualni prekid rada u brojenju glasačkih listića predsjednik ili zamjenik predsjednika evidentira u ZARBO. Predsjednik biračkog odbora za birača čije ime nije upisano na biračkom spisku na tom biračkom mjestu obavezan je izvršiti provjeru s nadležnim izbornim povjerenstvom na kojem biračkom mjestu taj birač glasuje.

(2) Predsjednik biračkog odbora, na biračkom mjestu na kojem je do 18.45 sati na izborni dan glasovalo više od 350 birača, obvezno obavještava izborni povjerenstvo osnovne izborne jedinice koje poziva zamjenika predsjednika i zamjenike članova biračkog odbora da nakon zatvaranja prisustvuju u postupku brojenja glasačkih listića.

(3) Predsjednik biračkog odbora, na biračkom mjestu koje je trebalo biti otvoreno u 07:00 sati, a biračko mjesto je u postupku otvaranja kasnilo od jedan do tri sata, ili na kojem je prekid tijekom glasanja bio od jedan do tri sata, prije zatvaranja biračkog mjesta obvezno poziva svog zamjenika i zamjenike članova biračkog odbora da nakon zatvaranja dođu na biračko mjesto i prisustvuju u postupku brojenja glasačkih listića.

(4) Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda osigurava kontrolu kretanja birača na biračkom mjestu i osigurava da se na biračkom mjestu ne naruši tajnost glasovanja.

(5) Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju/autentifikaciju provlači osobnu ispravu (osobna iskaznica i putovnica) kroz mašinski čitljivu zonu na uređaju za identifikaciju; ili snima bar-kod s vozačke dozvole, odnosno ručno unosi jedinstveni matični broj – JMB birača ili ime i prezime birača i datuma rođenja, u slučaju kada je osobna isprava oštećena ili nečitljiva. Nakon što aplikacija učitava osobne podatke birača, koji su vidljivi na zaslonu uređaja, biraču kod kojeg je uspješno izvršena autorizacija osobne isprave i biračkog mjesta omogućava se autentifikacija putem otiska prvo desnog kažiprsta, kojim se potvrđuje identitet birača. Ako autentifikacija nije moguća otiskom kažiprsta desne ruke, autentifikacija se vrši lijevim kažiprstom. Nakon izvršene identifikacije i autentifikacije, član biračkog odbora zadužen za identifikaciju ispisuje potvrdu o izvršenoj identifikaciji i autentifikaciji koju birač potpisuje i predaje članu biračkog odbora zaduženom za identifikaciju/autentifikaciju, a koji potvrdu odlaže u kutiju za odlaganje potvrda o izvršenoj identifikaciji/autentifikaciji birača. Ako biraču na temelju otiska prsta nije moguće izvršiti autentifikaciju, predsjednik biračkog odbora i član biračkog odbora zadužen za identifikaciju/autentifikaciju na temelju dvostruke provjere važeće osobne isprave utvrđuju identitet birača i izdaju tiskanu potvrdu o izvršenoj identifikaciji bez autentifikacije koju birač potpisuje i predaje članu biračkog odbora za identifikaciju/autentifikaciju, a koji potvrdu odlaže u kutiju za odlaganje potvrda o izvršenoj identifikaciji/autentifikaciji birača.

(6) Na biračkim mjestima na kojima su različite kombinacije glasačkih listića član biračkog odbora zadužen za identifikaciju birača potvrdu o izvršenoj identifikaciji/autentifikaciji daje na uvid članu biračkog odbora zaduženom za izdavanje glasačkih listića zbog izdavanja odgovarajuće kombinacije glasačkih listića biraču.

(7) Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića obvezno objašnjava biraču kako treba ispravno ispuniti glasačke listiće, uz napomenu da obvezno pogleda naputak o načinu glasovanja na svakom glasačkom listiću; pojašnjava postupak opisan u članku 23. ovog Pravilnika te posebno ističe uporabu zaštitnih fascikli i ubacivanje glasačkog listića u skener; izdaje glasačke listiće i kandidacijsku listu biraču i upućuje birača prema slobodnom prostoru na kojem mu se omogućava tajnost glasovanja (u daljnjem tekstu: glasačka kabina). Ako birač ošteti glasački listić na način da je glasački listić neupotrebljiv, fizički oštećen, pogrešno popunjen ili u postupku skeniranja zaglavljen i mora se fizički osloboditi iz skenera pomoću operatera, član biračkog odbora biraču izdaje novi glasački listić, a oštećeni glasački listić izuzima, na istom ispisuje riječ "OŠTEĆENI" i odlaže ga u za to predviđenu kuvertu s naznakom "OŠTEĆENI GLASAČKI LISTIĆI".

(8) Član biračkog odbora zadužen za nadzor nad radom skenera glasačkih listića vodi računa da glasački listići budu ubačeni u skener glasačkih listića. U slučaju da se glasački listić u postupku skeniranja zaglavi, član biračkog odbora takav glasački listić fizički oslobađa iz skenera, vodeći računa o tajnosti glasa birača, vraća glasački listić biraču i, ako je oštećen, upućuje ga da isti zamijeni kod člana biračkog odbora koji izdaje glasačke listiće. U slučaju da birač ne ubaci sve glasačke listiće koji su mu izdani na biračkom mjestu, član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije upozorit će ga da je obavezan to uraditi. Ako birač ne postupi sukladno ovom upozorenju, predsjednik biračkog odbora će u ZARBO-u izvršiti evidenciju navedenog, zapisujući i podatke s identifikacijske isprave birača, te će birački odbor postupiti sukladno članu 23. stavak (18) ovog Pravilnika.

(9) Ako se birački odbor sastoji od predsjednika i dva člana, predsjednik biračkog odbora će biti zadužen za kontrolu reda i nadzor nad radom skenera glasačkih listića, jedan član biračkog odbora će biti zadužen za identifikaciju i autentifikaciju, a drugi za izdavanje glasačkih listića.

(10) Članovi biračkog odbora individualno odgovaraju za učinjene nepravilnosti u okviru zaduženja koje dobiju od predsjednika biračkog odbora sukladno Izbornom zakonu BiH i podzakonskim aktima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

(11) Predsjednik biračkog odbora odgovoran je i za učinjene nepravilnosti člana biračkog odbora ako je uočio, a nije evidentirao nepravilnosti i odmah izvijestio nadležno izborno povjerenstvo.

(12) Predsjednik i članovi biračkog odbora odgovorni su za osiguranje pravilnosti i tajnosti glasovanja, pravilno rukovanje sa specifičnom izbornom tehnologijom, pravilno brojenje, evidentiranje glasačkih listića i ispravno pakiranje izbornog materijala na biračkom mjestu.

(13) Predsjednik i članovi biračkog odbora moraju biti prisutni tijekom cijelog postupka glasovanja, uključujući i postupak brojenja glasačkih listića shodno odredbi članka 5.5 Izbornog zakona BiH, osim u slučaju kada je potrebno obaviti glasovanje na drugom biračkom mjestu za koje su upisani u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa ili zbog zdravstvenih i drugih opravdanih razloga nisu u mogućnosti da nastave dalje obavljati svoje dužnosti.

(14) Predsjednik biračkog odbora obavezan je obavijestiti izborno povjerenstvo o potrebi njegove odsutnosti ili odsutnosti članova biračkog odbora s biračkog mjesta, kako bi izborno povjerenstvo moglo angažirati njihove zamjenike da dođu na biračko mjesto i preuzmu njihove funkcije. Predsjednik biračkog odbora obavezan je da sve promjene osoblja na biračkom mjestu evidentira u dio Z5a ZARBO "Zapažanja u toku glasovanja".

Članak 5.

(ZARBO – članak 5.7 stavak (1) Izbornog zakona BiH)

(1) Za svako biračko mjesto birački odbor dužan je voditi ZARBO koji je sastavni dio ovog Pravilnika. ZARBO je sačinjen tako da svaka stranica ima dvije preslike u boji (zelenu za izborno povjerenstvo i crvenu za predsjednika biračkog odbora) na koje se preslikavaju podaci upisani na stranici. Svaka stranica obavezno sadrži broj biračkog mjesta.

(2) U ZARBO se upisuju podaci po stranicama, i to:

- a) Z1 Specifikacija izbornog materijala – izborno povjerenstvo evidentira izborni materijal koji predaje biračkom odboru;
- b) Z1a Glasački listići – predsjednik biračkog odbora upisuje broj primljenih i broj neiskorištenih glasačkih listića te ukupan broj birača upisanih u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za to biračko mjesto;
- c) Z1b Specifične izborne tehnologije – predsjednik izbornog povjerenstva i predsjednik biračkog odbora vrše primopredaju uređaja specifične izborne tehnologije;
- d) Z2 Zapažanja o stanju izbornog materijala i biračkog mjesta dan uoči održavanja izbora – predsjednik i članovi biračkog odbora upisuju svoja zapažanja;
- e) Z3 Evidencija o prisutnosti – predsjednik biračkog odbora evidentira zaduženja koja je dodijelio članovima biračkog odbora;
- f) Z3a Zakletva – predsjednik i članovi biračkog odbora potpisuju zakletvu, kao i njihovi zamjenici ako su angažirani;
- g) Z4 Evidencija o akreditiranim promatračima – predsjednik evidentira akreditirane promatrače koji prate postupak glasovanja i brojenja glasačkih listića na biračkom mjestu;
- h) Z5 Zapažanja u toku glasovanja – predsjednik biračkog odbora evidentira događaje koji su se desili tijekom glasovanja, kao i podatke o biraču koji je glasovao ispred biračkog mjesta;
- i) Z5a Evidencija odsutnosti – predsjednik biračkog odbora evidentira svoju odsutnost i odsutnost članova biračkog odbora s biračkog mjesta;
- j) Z6 Mišljenje ili primjedbe člana biračkog odbora, birača ili akreditiranog promatrača – svi navedeni u naslovu mogu unijeti svoju primjedbu na rad biračkog odbora;

- k) Z7 Udaljavanje osoba s biračkog mjesta – predsjednik biračkog odbora upisuje podatke o osobama koje je tijekom glasovanja ili brojenja glasačkih listića odstranio s biračkog mjesta;
- l) Z8 Vrijeme zatvaranja biračkog mjesta – predsjednik biračkog odbora upisuje vrijeme zatvaranja biračkog mjesta;
- m) Z9 Broj potvrda birača koji su se uspješno identificirali i autentificirali te ukupan broj potvrda, kao i podatak o ukupnom broju višestrukih pokušaja verifikacije. Pored navedenih podataka, ovaj obrazac sadrži i podatak o broju birača koji su se identificirali i potpisali na izvadak iz Središnjeg biračkog popisa na biračkim mjestima na kojima je korištena tiskana verzija izvotka iz Središnjeg biračkog popisa;
- n) Z10 Naljepnice – predsjednik biračkog odbora upisuje serijske brojeve naljepnica kojima se zatvaraju kutije za neiskorištene i prebrojane glasačke listiće, kao i brojeve plastičnih pečata velike i male vreće.

(4) U slučaju da je članu biračkog odbora, biraču ili akreditiranom promatraču onemogućen upis primjedbe ili mišljenja u ZARBO, svoje primjedbe ili mišljenja dostavljaju izravno izbornom povjerenstvu, o čemu izborni povjerenstvo bez odlaganja obavještava Središnje izborni povjerenstvo BiH.

Članak 6. **(Operater i tehničari terenske podrške)**

- (1) Operater je osoba imenovana od strane Središnjeg izbornog povjerenstva BiH zadužena za instalaciju, provjeru, rješavanje tehničkih problema, deinstalaciju i pripremu specifičnih izbornih tehnologija za povrat te je obvezna biti prisutna na svim biračkim mjestima na kojima se koriste skeneri glasačkih listića i uređaji za biometrijsku identifikaciju i autentifikaciju.
- (2) Operater instalira tehničku opremu pod nadzorom predsjednika biračkog odbora. U koordinaciji s izbornim povjerenstvima, odmah nakon zaprimanja opreme od strane biračkog odbora, provjerava funkcionalnost dostavljene opreme, o čemu predsjednik biračkog odbora izvještava izborni povjerenstvo.
- (4) Po završenoj transmisiji rezultata sa skenera, a po naredbi predsjednika biračkog odbora, operater oslobađa skener s poklopca glasačke kutije i pakira ga u zaštitnu kutiju s ostalom pratećom opremom skenera.
- (5) Operater je obavezan da, ako dođe do problema s radom skenera glasačkih listića i uređaja za biometrijsku identifikaciju i autentifikaciju ili potrebe zamjene istih, zamijeni postojeći skener/uređaj za biometrijsku identifikaciju i autentifikaciju.
- (6) Tehničari terenske podrške na poziv operatera dolaze na biračko mjesto i rješavaju tehničke probleme u radu specifične izborne tehnologije. Ako tehničar tehničke podrške ne može riješiti tehnički problem na uređaju, isti proglašava neispravnim i organizira zamjenu za novi ispravan uređaj.

Članak 7. **(Prisutnost na biračkom mjestu)**

- (1) Na biračkom mjestu u toku glasovanja i brojenja glasačkih listića mogu biti prisutni predsjednik, članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici i operateri, u slučajevima propisanim ovim Pravilnikom, birači i osobe koje pomažu biračima koji ne mogu samostalno obaviti glasovanje, akreditirani promatrači i, iznimno, pripadnici policije, ako je pozvana od predsjednika biračkog odbora u vrijeme kada je biračko mjesto zatvoreno za glasovanje zbog narušavanja reda na biračkom mjestu.

(2) Na biračko mjesto tijekom glasovanja, po odobrenju predsjednika biračkog odbora, na kraće vremensko razdoblje mogu ući i predstavnici medija, ali im je zabranjeno narušavati tajnost glasa, snimati birače u glasačkoj kabini i ometati izborni postupak. Na biračkom mjestu zabranjeno je davanje izjava medijima.

(3) U svrhu pružanja savjetodavne pomoći biračkim odborima, na biračko mjesto mogu ući predsjednik, član izbornog povjerenstva ili ovlaštena osoba izbornog povjerenstva.

(4) U svrhu obilaska biračkih mjesta na izborni dan, na biračko mjesto u pratnji predsjednika ili člana izbornog povjerenstva mogu ući i predsjednik i/ili članovi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, kao i ovlašteni službenici Sekretarijata Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

(5) Na izborni dan, u svrhu otklanjanja tehničkih problema u radu sa specifičnim izbornim tehnologijama ili pratećom opremom te neophodnosti zamjene istih, tehničari terenske podrške koji donesu zamjenski skener glasačkih listića i/ili uređaj za biometrijsku identifikaciju i autentifikaciju ili opremu mogu ući na biračko mjesto i dostaviti skener ili opremu predsjedniku biračkog odbora, što predsjednik biračkog odbora evidentira u ZARBO.

(6) Nakon izvršene ranje iz stavka (5) ovog članka, tehničar terenske podrške napušta biračko mjesto.

Članak 8. (Akreditirani promatrači)

(1) Brojenje glasačkih listića je javno. Birački odbor mora omogućiti akreditiranim promatračima nesmetano promatranje cijelog postupka glasovanja i prebrojavanja glasačkih listića i upisa svih primjedbi u ZARBO.

(2) Javnost iz stavka (1) ovog članka osigurava se mogućnošću prisutnosti promatrača, a birački odbor obavezan je omogućiti promatračima jasan uvid u sve izborne aktivnosti. Predsjednik biračkog odbora obavezan je odgovoriti na upit promatrača koji je za vrijeme promatranja utvrdio nepravilnosti u postupku kojeg promatra; a ako je promatrač nezadovoljan pojašnjenjem, predsjednik biračkog odbora mu obvezno omogućava da upiše primjedbu u dio Z6 ZARBO.

(3) Promatrač ima pravo promatrati ručno brojenje glasačkih listića s udaljenosti s koje može jasno vidjeti sve aktivnosti biračkog odbora, a da ne ometa postupak brojenja glasačkih listića. Birački odbor će brojati glasačke listiće na način da promatrač koji stoji u blizini jasno vidi glasačke listiće.

(4) Predsjednik biračkog odbora dužan je promatračima osigurati vidljivim preslike početnog izvješća skenera, Obrasca elektroničkih rezultata (FER) i ZR obrazaca.

POGLAVLJE II. PRIMOPREDAJA IZBORNOG MATERIJALA

Članak 9. (Izborni materijal)

(1) Središnje izorno povjerenstvo BiH osigurava svim biračkim mjestima na kojima se koriste specifične izborne tehnologije izborni materijal koji se sastoji od:

a) osjetljivog izbornog materijala:

- 1) obrasci iz članka 140. stavak (1) točka a) ovog Pravilnika,
- 2) izvaci iz konačnog Središnjeg biračkog popisa za biračko mjesto za glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićem i putem mobilnog tima;

b) neosjetljivog izbornog materijala:

- 1) kandidacijske liste s imenima kandidata u formi koju Središnje izborno povjerenstvo BiH propiše posebnom odlukom,
 - 2) glasačke kutije za biračka mjesta za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima, glasovanje u odsutnosti i glasovanje putem mobilnog tima (pomoćne),
 - 3) dio potrošnog biračkog materijala (glasačke kabine, plakati, vreće za pakiranje izbornog materijala i dr),
 - 4) priručnik s procedurama, plakati kako glasovati upotrebom specifičnih izbornih tehnologija, plakati kako označiti i ubaciti glasački listić u skener i plakati kako pakirati izborni materijal.
- (2) Dobavljač osigurava izborni materijal svim biračkim mjestima putem izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice, koji se sastoji od:
- a) osjetljivog izbornog materijala:
 - 1) glasački listići,
 - 2) skener glasačkih listića s glasačkom kutijom i pratećom opremom,
 - 3) olovke za glasovanje,
 - 4) uređaj za biometrijsku identifikaciju i autentifikaciju te prateću opremu,
 - 5) pečati sa serijskim brojevima za glasačku kutiju sa skenerom.
 - b) neosjetljivog izbornog materijala:
 - 1) zaštitna fascikla u koju se stavljaju glasački listići u vremenu nakon označavanja do ubacivanje u skener,
 - 2) kutija za pakiranje kartonskih kutija s neiskorištenim i prebrojanim glasačkim listićima,
 - 3) naljepnice za skener s brojem biračkog mjesta i crvene naljepnice "Rezultati nisu preneseni",
 - 4) kutije za pakiranje skenera.
- (3) Središnje izborno povjerenstvo BiH će, s neosjetljivim izbornim materijalom, dostaviti male prozirne vreće s natpisom "Pomoćne vreće/Помоћне вреће" onim izbornim povjerenstvima koja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH dostave informaciju da im nedostaje određeni broj tih vreća.
- (4) Izborno povjerenstvo, s ostalim izbornim materijalom za redovite izbore, izdaje biračkom odboru:
- a) 3 (tri) vreće iz stavka (3) ovog članka i
 - b) izborno povjerenstvo Brčko distrikta BiH za provedbu Općih izbora 6 (šest) vreća iz stavka (3) ovog članka.
- (5) Birački odbor zadužene male prozirne vreće obvezno vraća izbornom povjerenstvu zajedno s drugim izbornim materijalom.
- (6) Izborno povjerenstvo male prozirne vreće čuva na pogodnom i osiguranom mjestu do provedbe narednih redovitih izbora.
- (7) Birački odbor vreće iz stavka (4) ovog članka koristi u postupku brojenja glasačkih listića nakon otvaranja glasačke kutije, na način da u njih sprema glasačke listiće za razinu vlasti koju trenutno ne broji.
- (8) Glasački listići iz stavka (2) točka a) alineja 1) ovog članka su:
- a) glasački listići za redovito biračko mjesto,
 - b) glasački listići s posebnom oznakom za glasovanje u DKP-ima BiH i
 - c) glasački listići s posebnom oznakom za glasovanje putem pošte.

Članak 10.
(Odgovornost za distribuciju izbornog materijala)

(1) Središnje izborno povjerenstvo BiH odgovorno je za distribuciju i sigurnost izbornog materijala iz stavka (1) članka 9. do izbornog povjerenstva.

(2) Dobavljač je odgovoran za distribuciju i sigurnost izbornog materijala iz stavka (2) članka 9. do izbornog povjerenstva.

(3) Izborno povjerenstvo od momenta preuzimanja izbornog materijala od Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i dobavljača odgovorno je za dostavljanje i raspodjelu izbornog materijala po biračkim odborima na području osnovne izborne jedinice i za njegovu sigurnost do momenta predaje biračkim odborima. Izborno povjerenstvo je od momenta preuzimanja cjelokupnog izbornog materijala od biračkih odbora odgovorno za sigurnost izbornog materijala, do njegovog uručenja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i dobavljaču.

(4) Za primopredaju izbornog materijala iz stavaka (2) i (3) ovog članka od i prema Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i dobavljaču odgovoran je predsjednik izbornog povjerenstva ili član izbornog povjerenstva kojeg predsjednik ovlasti u pisanoj formi.

Članak 11.

(Dostavljanje izbornog materijala – članak 5.3 Izbornog zakona BiH)

(1) Središnje izborno povjerenstvo BiH dostavlja izbornom povjerenstvu izborni materijal iz članka 9. stavak (1) najkasnije 20 dana prije dana održavanja izbora.

(2) Dobavljač dostavlja izbornom povjerenstvu izborni materijal iz članka 9. stavak (2) ovog Pravilnika najkasnije tri dana prije dana održavanja izbora.

(3) Dobavljač je obavezan pripremiti zapisnik o primopredaji izbornog materijala iz članka 9. stavak (2) ovog Pravilnika.

Članak 12.

(Obrasci PO-1 i PO-2 – članak 5.4 stavak (2) Izbornog zakona BiH)

(1) Nadležno izborno povjerenstvo dužno je tijekom preuzimanja izbornog materijala od Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i dobavljača provjeriti ukupan broj primljenog izbornog materijala po kategorijama i potvrditi primitak u odgovarajuće primopredajne obrasce izbornog materijala – Obrazac PO-1 i Obrazac PO-2, koji su sastavni dio ovog Pravilnika.

(2) Potpisanu presliku obrazaca iz stavka (1) ovog članka izborno povjerenstvo zadržava za svoje potrebe, a ostale preslike zadržava Središnje izborno povjerenstvo BiH i dobavljač.

(3) Ako izborno povjerenstvo nakon primitka izbornog materijala iz stavka (1) ovog članka uoči određene nedostatke u pogledu količine i vrste primljenog izbornog materijala, dužno je odmah, a najkasnije u roku od 12 sati od primitka izbornog materijala, pisano izvijestiti Središnje izborno povjerenstvo BiH, kako bi se otklonili uočeni nedostaci.

Članak 13.

(Predaja izbornog materijala izornoj komisiji – članak 5.26 Izbornog zakona BiH)

(1) Nakon zatvaranja biračkih mjesta i okončanja postupka brojenja i svih aktivnosti na biračkom mjestu, birački odbor dostavlja izbornom povjerenstvu upakiran sav izborni materijal na način propisan člancima 31. stavak (3), 32. stavak (3) i 33. ovog Pravilnika.

(2) Izborno povjerenstvo osnovne izborne jedinice uz pomoć operatera dužno je preuzeti specifične izborne tehnologije na biračkom mjestu, a ostali izborni materijal s biračkog mjesta birački odbor dostavlja izbornom povjerenstvu, gdje se prikuplja do povrata Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.

(3) Izorno povjerenstvo pri preuzimanju izbornog materijala od biračkog odbora provjerava je li izborni materijal upakiran na propisan način i potvrđuje primitak u Obrascu Z1b ZARBA. Ako uoči da izborni materijal nije propisno upakiran ili da određeni materijal nedostaje, poziva birački odbor da otkloni uočene nedostatke uz prisutnost promatrača, a pod kontrolom izbornog povjerenstva.

Članak 14.

(Predaja izbornog materijala Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i dobavljaču)

(1) Izorno povjerenstvo priprema izborni materijal s biračkih mjesta za predaju Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i dobavljaču prema kategorijama izbornog materijala kako je isti i zadužila, nakon čega potvrđuje primitak u primopredajnom obrascu izbornog materijala SIT Zapisnik IP-SIP BIH ili SIT Zapisnik IP-DOBAVLJAČ.

(2) Dobavljač je obavezan preuzeti specifičnu izbornu tehnologiju najkasnije tri dana nakon održavanja izbora, a Središnje izorno povjerenstvo BiH preuzima izborni materijal od drugog do šestog dana nakon održavanja izbora.

(3) Središnje izorno povjerenstvo BiH i dobavljač pri preuzimanju izbornog materijala od izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice provjeravaju je li izborni materijal upakiran na propisan način, nakon čega potvrđuju primitak u primopredajnom obrascu izbornog materijala SIT Zapisnik IP-SIP BIH ili SIT Zapisnik IP-DOBAVLJAČ.

(4) Obrazac iz stavka (3) ovog članka izorno povjerenstvo kopira i presliku zadržava za svoje potrebe, a izvornik obrasca zadržava Središnje izorno povjerenstvo BiH.

Članak 15.

(Pakiranje i primopredaja glasačkih listića – članak 5.4 Izbornog zakona BiH)

(1) Glasački listići dostavljaju se izbornom povjerenstvu zapakirani u odgovarajući broj paleta u zavisnosti od ukupnog broja kutija glasačkih listića za skener koji se isporučuju datoj osnovnoj izornoj jedinici.

(2) Vakuumska pakiranja s glasačkim listićima za biračka mjesta na teritoriji date osnovne izborne jedinice zapakirani su u ojačane kartonske kutije. Svako redovito biračko mjesto dobija jednu kutiju s glasačkim listićima za jednu razinu.

(3) Svaka paleta s glasačkim listićima označava se sljedećim podacima:

- a) jedinstvenom oznakom, odnosno serijskim brojem palete;
- b) nazivom osnovne izborne jedinice;
- c) brojem kutija koje se nalaze na paleti;
- d) brojevima biračkih mjesta na koje se kutije s te palete odnose i
- e) podacima o ukupnom broju i tipu glasačkih listića koji se nalaze na paleti.

(4) Svaka kutija s glasačkim listićima označava se sljedećim podacima:

- a) brojem biračkog mjesta;
- b) nazivom osnovne izborne jedinice;
- c) oznakom tipa glasačkih listića koji su zapakirani u kutiju;
- d) podacima o ukupnom broju glasačkih listića zapakiranih u kutiju.

(5) Središnje izorno povjerenstvo BiH će tijekom tiskanja i pakiranja glasačkih listića u tiskari posebnom odlukom imenovati povjerenstvo iz reda uposlenih Sekretarijata Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za stalni nadzor i kontrolu tiskanja i pakiranja glasačkih listića, što podrazumijeva i kontrolna brojenja glasačkih listića prije pakiranja u plastične folije metodom slučajnog uzorka.

Ovom odlukom će Središnje izborno povjerenstvo BiH odrediti i jednog člana Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za koordinaciju rada ovog povjerenstva.

(6) Povjerenstvo iz stavka (5) ovog članka dužno je Središnjem izbornom povjerenstvu BiH dostavljati informaciju u pisanom obliku o tijeku realizacije određenih aktivnosti te po završetku podnijeti pisano izvješće o izvršenom nadzoru i kontroli izrade glasačkih listića, odnosno tiskanju i pakiranju glasačkih listića.

Članak 16.

(Glasačka kutija, skeneri i pomoćne vreće)

(1) Izborno povjerenstvo dužno je glasačke kutije propisno uskladištiti, evidentirati njihovo brojno stanje i eventualna oštećenja i nedostatke te čuvati za potrebe narednih izbora kao stalno materijalno sredstvo.

(2) Specifične izborne tehnologije će, kao dio izbornog materijala, izorno povjerenstvo tretirati kao osjetljiv materijal i čuvati ga od fizičkih oštećenja do predaje dobavljaču. Glasaske kutije koje se koriste uz skener izorno povjerenstvo tretira kao i glasačke kutije iz stavka (1) ovog članka.

(3) Izborno povjerenstvo dužno je vreće iz članka 9. stavak (4) ovog Pravilnika propisno skladištiti, evidentirati njihovo brojno stanje i eventualna oštećenja i nedostatke te čuvati za potrebe narednih izbora kao stalno materijalno sredstvo.

(4) Evidenciju brojnog stanja glasačkih kutija iz stavka (1) ovog članka izorno povjerenstvo dostavlja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH uz redoviti izvještaj o radu, dok evidenciju vreća iz članka 9. stavak (4) ovog Pravilnika izorno povjerenstvo dostavlja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH samo iznimno, u slučaju potrebe za dodatnim vrećama, i to početkom izborne godine.

(5) Vrste i postupanje s glasačkom kutijom Središnje izborno povjerenstvo BiH će regulirati posebnim propisom.

POGLAVLJE III. REDOVITA BIRAČKA MJESTA

Odjeljak A. PAKIRANJE I PREDAJA GLASAČKIH LISTIĆA IZBORNIM POVJERENSTVIMA

Članak 17.

(Redovito biračko mjesto – članak 5.4 Izbornog zakona BiH)

Redovito biračko mjesto dobija broj glasačkih listića prema broju birača na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa za određeno biračko mjesto, koji se zaokružuje na sljedećih 10.

Članak 18.

(Pakiranje glasačkih listića)

(1) Paketi s glasačkim listićima za određeno redovito biračko mjesto sadrže odgovarajući broj vakuumskih pakiranja od 200 glasačkih listića iste izborne razine. Ako je broj glasačkih listića za određeno redovito biračko mjesto manji od 200, ili ako ukupan broj listića nije djeljiv s 200, ostatak glasačkih listića će biti smješten u posebno vakuumsko pakiranje, ako ta razlika bude veća od 50. Ako ta razlika bude iznosila 50 ili manje glasačkih listića za skener, listići će biti smješteni u isto pakiranje s 200 listića, uz obvezno navođenje točnog broja listića koje sadrži to pakiranje.

(2) Svako vakuumsko pakiranje označava se podacima o tipu glasačkih listića, brojem redovitog biračkog mjesta, nazivom i kodom osnovne izborne jedinice i ukupnim brojem glasačkih listića koji

se nalaze u pakiranju, uz numeraciju broja pakiranja za svaku razinu na način koji odredi Središnje izborno povjerenstvo BiH.

(3) Osim podataka iz stavka (2) ovog članka, na vakuumskom pakiranju se nalazi naljepnica s bar-kodom koji sadrži šifru osnovne izborne jedinice.

Odjeljak B. PRIJE OTVARANJA BIRAČKIH MJESTA

Članak 19.

(Dan uoči izbora na redovitom biračkom mjestu – članak 5.3 stavak (1) Izbornog zakona BiH)

(1) Izborno povjerenstvo donosi plan predaje izbornog materijala biračkom odboru na biračkom mjestu.

(2) Prema planu iz stavka (1) ovog članka, izborno povjerenstvo će dan prije, a najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkih mjesta, dostaviti biračkom odboru izborni materijal, i to:

- a) odgovarajući broj kutija s glasačkim listićima,
- b) najmanje jedan skener glasačkih listića po biračkom mjestu s dodatnom opremom, kako je propisano člankom 9. stavak (2) točka a) alineja 2),
- c) jedan uređaj za biometrijsku identifikaciju i autentifikaciju po biračkom mjestu s dodatnom opremom, kako je propisano člankom 9. stavak (2) točka a) alineja 4),
- d) komplet obrazaca za biračko mjesto,
- e) kandidacijske liste, odnosno plakate s izgledom glasačkih listića na kojima se glasuje u toj izornoj jedinici,
- f) plakate s naputcima kako se glasuje putem skenera, plakate kako označiti i ubaciti glasački listić u skener i plakate kako upakirati izborni materijal,
- g) ZARBO iz članka 5. stavak (1) ovog Pravilnika,
- h) potrošni materijal prema specifikaciji iz ZARBO neophodan za postupak glasovanja i brojenja glasačkih listića,
- i) priručnik s procedurama,
- j) zaštitnu fasciklu u koju se stavljaju glasački listići nakon označavanja do ubacivanja u skener,
- k) naljepnica za skener s brojem biračkog mjesta i crvena naljepnica “Rezultati nisu preneseni” i
- l) kutije za skener.

(3) Birački odbor prilikom primopredaje izbornog materijala od strane izbornog povjerenstva provjerava je li izborni materijal koji je primio od izbornog povjerenstva kompletan i u ispravnom stanju te potpisuje u ZARBO. Ako birački odbor utvrdi da izborni materijal nije kompletan, odmah o tome obavještava izborno povjerenstvo koje je obvezno da u kontaktu sa Središnjim izbornim povjerenstvom BiH otkloni sve nedostatke. Ako birački odbor uoči da je skener glasačkih listića i/ili uređaj za biometrijsku identifikaciju i autentifikaciju tehnički neispravan, odmah o tome obavještava izborno povjerenstvo koje je obvezno na biračko mjesto uputiti tehničare terenske podrške koji trebaju otkloniti sve nedostatke, odnosno zamijeniti neispravan uređaj, u najkraćem roku.

(4) Nakon primljenog izbornog materijala, predsjednik i članovi biračkog odbora provjeravaju prostor koji je predviđen za biračko mjesto i otklanjaju eventualne nedostatke ako utječu na zakonitost rada biračkog odbora. Zapažanje o stanju biračkog mjesta upisuje se u ZARBO. Predsjednik i članovi biračkog odbora odgovorni su za sigurnost izbornog materijala na biračkom mjestu od trenutka primitka materijala pa do završetka svih svojih dužnosti nakon zatvaranja biračkog mjesta, okončanja postupka brojenja i uručenja izbornog materijala. Izborni materijal se u

noći prije otvaranja biračkog mjesta čuva u zaključanim prostorijama na lokaciji biračkog mjesta. Policija osigurava birački materijal u noći prije otvaranja biračkih mjesta na lokacijama biračkih mjesta.

(5) Birački odbor uklanja s biračkog mjesta sve oznake i obilježja koja upućuju na političke stranke, vjerske simbole, kao i oznake koje imaju diskriminacijsko značenje. Birački odbor postavlja na vidljivom mjestu oznaku biračkog mjesta, ulaza i izlaza, smjera lokacije biračkog mjesta, zabrane unošenja i pokazivanja oružja i opasnih predmeta, zabrane pušenja, zabrane uporabe fotoaparata, kamere, mobitela ili drugih sredstava kojima se može snimiti ili isporučiti zvučni, video ili tekstualni sadržaj na biračkom mjestu, od momenta preuzimanja glasačkog listića pa do napuštanja biračkog mjesta, izlaže kandidacijske liste i na vidljivom mjestu izlaže popis članova biračkog odbora s nazivom političkog subjekta koji ih je nominirao.

(6) Predsjednik i članovi biračkog odbora uređuju biračko mjesto tako da se omogući nesmetano kretanje birača na biračkom mjestu.

(7) Operater postavlja uređaj za identifikaciju/autentifikaciju na predviđeno mjesto i provjerava ispravnost uređaja. Ako kod provjere ispravnosti uređaja operater uoči tehničke nedostatke kod uređaja, kontaktira tehničare terenske podrške da otklone uočene tehničke nedostatke.

(8) Operater postavlja skener na predviđeno mjesto i provjerava ispravnost skenera. Ako kod provjere ispravnosti skenera operater uoči tehničke nedostatke kod skenera, kontaktira tehničare terenske podrške da otklone uočene tehničke nedostatke.

(9) Birački odbor određuje mjesto za svaku glasačku kabinu na način da se otvor glasačke kabine okrene prema članovima biračkog odbora i promatračima te da glasačka kabina bude dovoljno udaljena od članova biračkog odbora, promatrača ili birača koji se identificira kako se ne bi povrijedila tajnost glasovanja.

Članak 20.

(Prije otvaranja biračkog mjesta – članak 5.8 Izbornog zakona BiH)

(1) Svi članovi biračkog odbora i operater moraju doći na biračko mjesto najmanje sat vremena prije početka otvaranja biračkog mjesta. U tom vremenskom razdoblju samo članovi biračkog odbora, operater i akreditirani promatrači mogu biti prisutni na biračkom mjestu.

(2) Prije otvaranja biračkog mjesta operateri su dužni provjeriti funkcionalnost opreme, o čemu izvještavaju izbornu povjerenstvo putem predsjednika biračkog odbora. U slučaju problema u radu i funkcioniranju opreme, postupa se sukladno instrukciji iz članka 23. ovog Pravilnika.

(3) Prije početka glasovanja predsjednik odnosno članovi biračkog odbora vrše sljedeće:

- a) predsjednik biračkog odbora određuje dužnosti svim članovima biračkog odbora;
- b) predsjednik i članovi biračkog odbora potpisuju zakletvu u ZARBU;
- c) upisuju sve potrebne podatke na kuverte;
- d) predsjednik upućuje operatera da uređaj za biometrijsku identifikaciju i autentifikaciju postavi na biračkom mjestu, ispiše početno izvješće iz uređaja iz kojeg je vidljivo da je početno stanje na uređaju "0" i isti stavi u funkciju;
- e) ručno broje primljene glasačke listiće za svaku izbornu razinu i predsjednik biračkog odbora upisuje u ZARBO ukupan broj primljenih glasačkih listića;
- f) predsjednik biračkog odbora provjerava glasačku kutiju i pokazuje svim prisutnim osobama da je glasačka kutija prazna, nakon čega operater pod nadzorom predsjednika biračkog odbora na glasačku kutiju stavlja skener i plastične pečate;
- g) predsjednik upućuje operatera da ispiše početno izvješće iz skenera iz kojeg je vidljivo da je početno stanje na skeneru "0". Ovo izvješće potpisuju predsjednik i svi članovi biračkog

odbora i prilaže se uz ZARBO obrazac. Početno izvješće se stavlja na uvid prisutnim promatračima;

- h) predsjednik upisuje u ZARBO vrijeme otvaranja biračkog mjesta;
- i) predsjednik provjerava promatračevu identifikacijsku ispravu s fotografijom, koju zadržava do momenta kada promatrač napušta biračko mjesto, utvrđuje da li se ime promatrača nalazi na akreditaciji i u ZARBO upisuje ime promatrača, naziv subjekta koji ga je akreditirao, broj njegove akreditacije, vrijeme kada je promatrač stigao i vrijeme kada je promatrač napustio biračko mjesto;
- j) predsjednik upućuje promatrače na mjesto gdje mogu sjesti i promatrati izborne aktivnosti te ih upozorava da se ne mogu miješati u izborni postupak niti gledati u glasačku kabinu, ali da mogu postavljati pitanja u vezi s izbornim postupkom i stavljati mišljenja ili primjedbe na izborni postupak u ZARBO ili ih predati u pisanom obliku, uz obvezan potpis.

(4) U dio Z5a ZARBO predsjednik biračkog odbora evidentira vrijeme napuštanja biračkog mjesta predsjednika ili članova biračkog odbora, kao i vrijeme povratka na biračko mjesto.

Članak 21.

(Postupanje biračkog odbora u slučaju neispravnosti u pakiranjima glasačkih listića)

(1) U slučaju da birački odbor prilikom provedbe procedure propisane člankom 20. stavak (3) točka e) ovog Pravilnika utvrdi nepravilnosti:

- a) u vakuumskim pakiranjima glasačkih listića nađu materijal koji nije glasački listić ili glasačke listiće koje nije propisalo Središnje izborno povjerenstvo BiH, obvezan je da ih odvoji i utvrdi njihov broj, kao i da utvrdi broj glasačkih listića koji su ispravni;
- b) u vakuumskim pakiranjima glasačkih listića prime manji broj glasačkih listića od predviđenog broja, a utjecao bi na postupak glasanja zbog nedostatka glasačkih listića,

odmah po saznanju o nepravilnostima iz točke a) i b) ovog stavka obavještava izborno povjerenstvo.

(2) Izborno povjerenstvo po obavještenju biračkog odbora iz stavka (1) ovog članka obvezno je otići na biračko mjesto i utvrđenu nepravilnost zapisati u ZARBO u dio "Prije otvaranja biračkog mjesta" te dostaviti pisano izvješće o utvrđenoj nepravilnosti Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.

Članak 22.

(Postupanje biračkog odbora u slučaju tehničkih problema sa specifičnim izbornim tehnologijama)

(1) U slučaju tehničkih problema sa specifičnim izbornim tehnologijama, tehničari terenske podrške osigurati će zamjenu uređaja na biračkom mjestu.

(2) Ako na biračkom mjestu nije moguće osigurati rezervnu opremu, izborno povjerenstvo osnovne izborne jedinice će, uz suglasnost Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, na osnovu informacije osoblja za tehničku podršku donijeti odluku o prelasku rada biračkog odbora bez uporabe specifičnih izbornih tehnologija na tom biračkom mjestu.

Odjeljak C. PROCEDURA GLASOVANJA

Članak 23.

(Identifikacija birača, izdavanje glasačkog listića za skenere i glasanje – članci 5.12, 5.13 i 5.16 Izbornog zakona BiH)

(1) Birač nakon ulaska na biračko mjesto obvezan je da se identifikira putem važeće osobne isprave i autentificira na način propisan člankom 4. stavak (5) ovog Pravilnika.

(2) Nakon izvršene identifikacije/autentifikacije, član biračkog odbora zadužen za identifikaciju tiska potvrdu o uspješno izvršenoj identifikaciji/autentifikaciji koju birač potpisuje i član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkog listića ubacuje u kutiju koja se nalazi pored uređaja.

(3) Ako se biraču iz stavka (1) ovog članka na temelju otiska prsta ne može potvrditi identitet, predsjednik biračkog odbora i član biračkog odbora zaduženi za identifikaciju na temelju identifikacijske isprave utvrđuju identitet birača i izdaju tiskanu potvrdu o izvršenoj identifikaciji bez autentifikacije, koju birač potpisuje i predaje članu biračkog odbora za identifikaciju/autentifikaciju, a koji potvrdu odlaže u kutiju za odlaganje potvrda o izvršenoj identifikaciji/autentifikaciji birača. Na biračkim mjestima na kojim su različite kombinacije glasačkih listića član biračkog odbora zadužen za identifikaciju birača potvrdu o izvršenoj identifikaciji/autentifikaciji daje na uvid članu biračkog odbora zaduženom za izdavanje glasačkih listića zbog izdavanja odgovarajuće kombinacije glasačkih listića biraču.

(4) Birač se iz stavka (3) ovog članka upućuje da preuzme glasačke listiće i kandidacijsku listu.

(5) Ako birač ne glasa na tom biračkom mjestu, predsjednik biračkog odbora s izbornim povjerenstvom osnovne izborne jedinice utvrdit će na kojem biračkom mjestu birač glasuje te će birača uputiti na biračko mjesto gdje isti ostvaruje biračko pravo.

(6) Ako na biračkom mjestu postupak identifikacije i autentifikacije nije moguće provoditi iz razloga što uređaj nije u funkciji, a nema rezervnog uređaja, birački odbor prelazi na proceduru identifikacije birača s jednom od tri identifikacijske isprave.

(7) Za potrebe procesa identifikacije iz stavka (6) ovog članka izbornu povjerenstvo osnovne izborne jedinice ispisuje izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za to biračko mjesto, isti ovjerava pečatom i potpisom predsjednika ili člana OIP-a na svakoj stranici i dostavlja biračkom odboru.

(8) Uvid u osobnu ispravu birača koji pristupa identifikaciji/autentifikaciji mogu imati predsjednik i svi članovi biračkog odbora.

(9) U slučaju da birač pokuša na temelju važeće osobne isprave drugog birača izvršiti identifikaciju/autentifikaciju i glasovanje u ime tog birača, postupak glasovanja se privremeno zaustavlja i predsjednik biračkog odbora poziva policiju radi evidentiranja pokušaja izvršenja kaznenog djela. Informacija o pokušaju glasovanja na temelju važeće osobne isprave drugog birača evidentira se u Obrazac Z5, dok se ukupan broj ovih pokušaja evidentira u Obrazac Z9.

(10) Kada birač bude identificiran, član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića izdaje glasačke listiće. Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića objašnjava biraču kako treba ispravno ispuniti glasačke listiće potpunim ispunjavanjem kruga za označavanje svojih preferencija, uz napomenu da pogleda naputak o načinu glasovanja; da birač treba koristiti olovku koja se nalazi u kabini za označavanje glasačkog listića; da treba koristiti fasciklu za zaštitu tajnosti glasovanja prilikom nošenja glasačkog listića od kabine za glasanje do glasačke kutije/skenera te da glasačke listiće, iz zaštitne fascikle, treba ubaciti u otvor skenera u ravnoj liniji kako bi se izbjeglo zaglavljivanje, jedan po jedan, koje će skener automatski povući u glasačku kutiju. Nakon pojašnjenja, biraču izdaje glasačke listiće i odmah ga upućuje prema jednoj od slobodnih glasačkih kabina kako bi popunio glasačke listiće. U glasačkoj kabini u isto vrijeme smije se nalaziti samo jedna osoba, osim ako se radi o biraču iz članka 24. ovog Pravilnika.

(11) Ispunjavanje glasačkog listića na biračkom mjestu je tajno, glasanje je osobno. Predsjednik i članovi biračkog odbora dužni su osigurati tajnost glasovanja i onemogućiti da neka osoba glasuje umjesto druge osobe pod njezinim imenom ili da ponovno glasuje.

(12) Nakon popunjavanja glasačkih listića, birač koristi fasciklu za glasačke listiće kojom se dodatno osigurava tajnost glasovanja kad se prenosi glasački listić od glasačke kabine do skenera te iz fascikle ubacuje jedan po jedan glasački listić u skener glasačkih listića.

(13) Birač stavlja glasački listić u otvor na vrhu skenera glasačkih listića, koji automatski povuče glasački listić, skenira i provlači ga u glasačku kutiju, nakon čega se na zaslonu skenera pojavljuje poruka da je glasački listić uspješno skeniran. Isti postupak birač ponavlja za sve glasačke listiće.

(14) Ako skener glasačkih listića nije u funkciji, a nema rezervnog skenera, birač nakon glasovanja ubacuje svoje listiće u glasačku kutiju koju dostavi izborno povjerenstvo osnovne izborne jedinice.

(15) Ako glasački listić nije uspješno skeniran zbog gužvanja ili zaglavljivanja u skeneru te je došlo do oštećenja pri njegovom oslobađanju iz skenera, birač dobiva novi glasački listić za izbornu razinu koja nije uspješno skenirana, nakon čega se ponavlja postupak glasovanja, odnosno ubacivanje u skener navedenog glasačkog listića. Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića, glasački listić koji nije uspješno skeniran zbog gužvanja ili zaglavljivanja u skeneru stavlja u kuvertu za oštećene glasačke listiće.

(16) O slučajevima iz stavka (15) u kojima je izdat novi glasački listić predsjednik biračkog odbora vodi evidenciju u ZARBO, navodeći vrijeme i razlog izdavanja novog glasačkog listića.

(17) Član biračkog odbora zadužen za nadzor nad radom skenera vodi računa da svi glasački listići budu ubačeni u skener glasačkih listića.

(18) U slučaju da birač ne ubaci sve glasačke listiće koji su mu izdani na biračkom mjestu, član biračkog odbora zadužen za nadzor nad radom skenera upozorit će birača da je obavezan to uraditi. Ako birač ne postupi sukladno ovom upozorenju, predsjednik biračkog odbora će u ZARBO izvršiti evidenciju navedenog, zapisujući i podatke o identifikaciji birača, i iste odložiti u kuvertu za "Oštećene glasačke listiće koji nisu skenirani".

(19) Predsjednik i članovi biračkog odbora, ako im se imena nalaze na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa za to biračko mjesto, glasuju neposredno poslije otvaranja biračkog mjesta.

(20) Odaziv birača s biračkog mjesta automatski se svakih sat vremena dostavlja na servere Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Središnje izborno povjerenstvo BiH objavljuje podatke u odazivu u 11.00, 15.00 i 19.00 sati, a po potrebi i češće.

Članak 24.

(Pomoć druge osobe – članak 5.19 Izbornog zakona BiH)

(1) Prilikom glasovanja birača koji je slijep, nepismen ili osoba s invaliditetom, birač ima pravo koristiti pomoć druge osobe koju on izabere i uz odobrenje predsjednika biračkog odbora.

(2) Predsjednik biračkog odbora vodi evidenciju o situacijama u kojima se koristi pomoć druge osobe na PDL obrascu. PDL obrazac sadrži sljedeće podatke:

- a) podatak gdje birač koristi pomoć druge osobe na biračkom mjestu ili izvan biračkog mjesta;
- b) za birača koji je slijep, nepismen ili fizički nesposoban:
 - ime i prezime
 - JMB
 - broj identifikacijske isprave;
- c) za osobu koja pruža pomoć biraču:
 - ime i prezime,
 - broj identifikacijske isprave i JMB,
 - potpis;
- d) oznaku da li se radi o slijepoj, nepismenoj ili fizički nesposobnoj osobi;
- e) navod o vrsti dokaza, odnosno broj i datum izdavanja dokaza o činjenici iz točke d) ovog članka;
- f) redni broj obrasca;

- g) broj biračkog mjesta;
- h) izjavu da osoba koja pomaže biraču može pomoći samo jednom biraču na dan izbora;
- i) potpis predsjednika biračkog odbora.

(3) Dokaz iz stavka (2) točka e) za slijepu i osobu s invaliditetom jeste rješenje ili uvjerenje/potvrda nadležne ustanove, instituta ili povjerenstva o utvrđenom invaliditetu ili tjelesnom oštećenju i članska iskaznica saveza ili udruge registriranih za pomoć ovoj kategoriji osoba. Iznimno, predsjednik biračkog odbora može bez dokaza odobriti pomoć druge osobe biraču koji očigledno nije u mogućnosti izvršiti glasovanje bez ove pomoći, a zbog svoje nesposobnosti. Dokaz za nepismenu osobu iz stavka (2) je oznaka "XX" na putnoj ispravi, ako je identifikacija birača izvršena pomoću putovnice, odnosno nepopunjena rubrika za potpis, ako je identifikacija izvršena osobnom iskaznicom.

(4) Za birača koji dođe do biračkog mjesta, ali zbog fizičkih prepreka i neprilagodbe prostora njegovoj invalidnosti ne može ući na biračko mjesto, uređuje se posebno mjesto s glasačkom kabinom ispred biračkog mjesta, a koje je pogodno za ovu kategoriju birača. Druga osoba koju taj birač izabere donosi važeću identifikacijsku ispravu fizički nesposobnog birača na biračko mjesto i izjavljuje da birač ne može ući na biračko mjesto. Ako je ime tog birača upisano u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa, predsjednik biračkog odbora odobrava identifikaciju i autentifikaciju i unosi podatke u evidenciju iz stavka (2) ovog članka te odobrava procedure, a zatim član biračkog odbora odlazi prema fizički nesposobnom biraču sa ZARBO-om, glasačkim listićima, potvrdom s uređaja za biometrijsku identifikaciju i autentifikaciju, olovkom i kuvertom. Član biračkog odbora upisuje ime i osobne podatke fizički nesposobnog birača s brojem identifikacijske isprave u PDL obrazac. Fizički nesposobni birač i osoba koja mu pomaže potpisuju se na potvrdu iz uređaja za biometrijsku identifikaciju i autentifikaciju, a fizički nesposobni birač popunjava glasačke listiće koje stavlja u zaštitnu fasciklu. Osoba koju je fizički nesposobni birač izabrao odnosi u zaštitnoj fascikli glasačke listiće do glasačke kutije, otvara je i stavlja glasačke listiće u skener te zaštitnu fasciklu vraća članu biračkog odbora zaduženom za kontrolu glasačke kutije. Član biračkog odbora u dio predviđen za potpis na PDL obrascu pored imena fizički nesposobnog birača upisuje broj identifikacijske isprave tog birača.

(5) Izorno povjerenstvo obvezno je da prilikom određivanja biračkih mjesta vodi računa da, ako je to moguće, biračka mjesta odredi na lokacijama na kojima bi birači iz stavka (4) ovog članka imali pristup biračkom mjestu, te izbjegli procedure glasovanja iz stavka (4) ovog članka.

(6) Izorno povjerenstvo obvezno je za svako biračko mjesto ispisati najmanje po 10 PDL obrazaca, koje će numerirati u polje "redni broj obrasca", iz stavka (2) ovog članka, i predati ih predsjedniku biračkog odbora prilikom primopredaje izbornog materijala. Izorno povjerenstvo će biračkom odboru tijekom glasovanja dostaviti dodatni broj obrazaca na zahtjev predsjednika biračkog odbora.

(7) Birački odbor će sve iskorištene PDL obrasce iz stavka (2) ovog članka ubaciti u prozornu plastičnu foliju koju će sa ZARBO-om upakirati po shemi pakiranja

(8) Za omogućavanje pomoći druge osobe sukladno stavku (1) ovog članka odgovoran je predsjednik biračkog odbora.

Članak 25.

(Udaljavanje s biračkog mjesta – članak 5.6 Izbornog zakona BiH)

(1) Izorno povjerenstvo može s biračkog mjesta udaljiti predsjednika i članove biračkog odbora koji su svojim aktivnostima narušili kontinuitet glasovanja, odnosno postupali suprotno pravilima tijekom glasovanja ili brojenja glasačkih listića. Izorno povjerenstvo obvezno je o tome pisanim putem obavijestiti Središnje izorno povjerenstvo BiH i dostaviti kompletnu dokumentaciju o poduzetim radnjama.

(2) Izorno povjerenstvo postupak iz stavka (1) ovog članka pokreće po prijavi predsjednika ili člana biračkog odbora, akreditiranih promatrača ili birača ili po službenoj dužnosti.

(3) Birački odbor može s biračkog mjesta udaljiti promatrača ako promatrač ometa postupak glasovanja ili brojenja glasačkih listića. Odluku o udaljavanju promatrača s biračkog mjesta birački odbor donosi natpolovičnom većinom. Politički subjekt čiji je promatrač udaljen s biračkog mjesta može poslati novog promatrača na to biračko mjesto.

(4) Predsjednik biračkog odbora u dio Z7 ZARBO-a evidentira razlog i vrijeme udaljavanja promatrača s biračkog mjesta.

Članak 26.

(Zatvaranje biračkog mjesta – članak 5.9 stavak (2) Izbornog zakona BiH)

(1) Biračko mjesto se zatvara u 19.00 sati, osim u slučajevima propisanim odredbom članka 5.9 stavak (3) Izbornog zakona BiH.

(2) Procedura zatvaranja biračkog mjesta je sljedeća:

- a) predsjednik 15 minuta prije zatvaranja biračkog mjesta objavljuje svima prisutnim, unutar i ispred biračkog mjesta, vrijeme zatvaranja biračkog mjesta;
- b) član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda u vrijeme zatvaranja biračkog mjesta obvezan je stati na kraj reda kako bi se osiguralo da se nijedna osoba ne priključi nakon zatvaranja biračkog mjesta i zatvara vrata odmah nakon što posljednji birač iz reda glasuje;
- c) predsjednik u ZARBO upisuje vrijeme zatvaranja biračkog mjesta i zatvara otvor skenera samoljepljivom trakom te je potpisuje.

(3) Prilikom zatvaranja biračkog mjesta predsjednik evidentira prisutne akreditirane promatrače u dijelu Z4 ZARBO-a.

Odjeljak D. BROJENJE GLASAČKIH LISTIĆA I GLASOVA TE PAKIRANJE IZBORNOG MATERIJALA

Članak 27.

(Vrijeme brojenja)

Nakon zatvaranja redovitih biračkih mjesta pristupa se elektroničkoj transmisiji skeniranih rezultata izbora, a nakon toga i ručnom brojenju na biračkom mjestu.

Članak 28.

(Redoslijed radnji nakon zatvaranja biračkog mjesta)

(1) Nakon što je zatvoreno biračko mjesto za glasanje birača, vrše se sljedeće radnje:

- a) elektroničkim putem se šalju podaci o broju osoba koje su identificirane/autentificirane, kao i broj osoba koje se nisu mogle autentificirati a koje su glasovale nakon čega se ispisuje Izvješće o odazivu BM, koji potpisuje predsjednik biračkog odbora;
- b) član biračkog odbora zadužen za identifikaciju/autentifikaciju broji potvrde o uspješnoj izvršenoj identifikaciji/autentifikaciji, kao i potvrde o izvršenoj identifikaciji i neuspješnoj autentifikaciji, te broj javlja predsjedniku biračkog odbora koji te brojeve upisuje u ZARBO dio Z9, a nakon čega potvrde odlaže u posebnu kuvertu na kojoj su ispisane riječi "Potvrde o izvršenoj identifikaciji/autentifikaciji";
- c) ako se radnja iz točke a) ovog stavka ne može izvršiti iz tehničkih razloga, jer na tom biračkom mjestu nije moguće uspostaviti konekciju sa serverom Središnjeg izbornog

povjerenstva BiH, podaci će se proslijediti elektroničkim putem čim uređaj za identifikaciju/autentifikaciju bude dostavljen u sjedište izbornog povjerenstva odmah nakon zatvaranja biračkog mjesta;

- d) ako se podaci ne mogu proslijediti ni iz sjedišta izbornog povjerenstva, uređaj za identifikaciju/autentifikaciju treba biti dostavljen na najbliže mjesto sjedištu izbornog povjerenstva s kojeg se mogu elektronički proslijediti podaci uz sigurnosne mjere zaštite;
- e) ako je tijekom glasovanja došlo do zamjene uređaja za identifikaciju/autentifikaciju, podaci iz stavka a) se šalju s oba uređaja, onog koji je zamijenjen i onog koji je bio u funkciji nakon zamjene pa do zatvaranja biračkog mjesta;
- f) ako se podaci s uređaja koji je zamijenjen ne mogu proslijediti zbog oštećenja uređaja, birački odbor će na temelju broja potvrda o identifikaciji/autentifikaciji dostaviti izbornom povjerenstvu osnovne izborne jedinice podatak o broju izvršenih identifikacija/autentifikacija s tog uređaja;
- g) ako je na biračkom mjestu uređaj za identifikaciju/autentifikaciju isključen iz uporabe, a nije bilo rezervnog uređaja da se zamijeni te se prešlo na proceduru propisanu u članku 23. stavak (6) ovog Pravilnika, elektroničkim putem se šalju podaci s uređaja, dok izbornom povjerenstvo u aplikaciju unosi broj osoba koje su identificirane nakon prelaska na proceduru identifikacije;
- h) broj osoba koji je potpisan u izvratku iz Središnjeg biračkog popisa predsjednik biračkog odbora evidentira u dio Z9 ZARBO-a;
- i) ako se zbog oštećenja elektroničkim putem ne mogu poslati podaci s uređaja iz točke d) ovog stavka, birački odbor će na temelju broja potvrda o identifikaciji/autentifikaciji dostaviti izbornom povjerenstvu osnovne izborne jedinice podatak o broju izvršenih identifikacija/autentifikacija s tog uređaja;
- j) podaci o biračima koji su se identificirali/autenticirali, kao što su ime i prezime i JMB, bit će snimljeni na server Središnjeg izbornog povjerenstva BiH kada uređaj bude vraćen u skladište Središnjeg izbornog povjerenstva BiH;
- k) nakon zatvaranja biračkog mjesta popunjavanje svih obrazaca na biračkom mjestu vrši se isključivo hemijskom olovkom crvene boje, dok se ostale olovke odlažu u vreću za neiskorištene glasačke listiće odmah nakon zatvaranja biračkog mjesta.

(2) Elektronička transmisija podataka sa skenera podrazumijeva dostavu podataka o rezultatima za sve razine vlasti, i to:

- broj glasova po političkim subjektima,
- broj pojedinačnih glasova po kandidatima,
- ukupan broj nevažećih glasačkih listića,
- ukupan broj nevažećih neoznačenih glasačkih listića,
- ukupan broj nevažećih ostalih glasačkih listića.

(3) Ako se naprijed navedene radnje ne mogu izvršiti iz tehničkih razloga, jer na biračkom mjestu nije moguće uspostaviti konekciju sa serverom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, podaci će se proslijediti elektroničkim putem iz sjedišta izbornog povjerenstva.

(4) Ako se podaci ne mogu proslijediti ni iz sjedišta izbornog povjerenstva, podaci se dostavljaju s mjesta najbližeg sjedištu izbornog povjerenstva s kojeg se može vršiti prijenos podataka uz sigurnosne mjere zaštite.

(5) Ako je tijekom glasovanja došlo do zamjene skenera, vrši se dostava podataka iz oba skenera – onog koji je zamijenjen i onog koji je bio u funkciji do zatvaranja biračkog mjesta.

(6) Skenirane slike svih glasačkih listića bit će snimljene na server Središnjeg izbornog povjerenstva BiH po dostavljanju skenera u skladište Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

(7) Izorno povjerenstvo će za biračka mjesta za koja nije izvršena transmisija rezultata iz stavaka (1) i (2) ovog članka s operaterima provjeriti razlog neizvršenja transmisije. Ako razlog neizvršenja transmisije nije tehničke prirode, izorno povjerenstvo će naložiti operateru, kao i poduzeti sve mjere i radnje, da se transmisija rezultata izbora odmah izvrši.

(8) Nakon završenih svih radnji iz stavaka (1) i (2) ovog članka, aparati se pakiraju u njihove izvorne kutije za transport i iste izorno povjerenstvo preuzima na biračkom mjestu.

Članak 29. **(Redoslijed radnji prilikom ručnog brojenja)**

(1) Nakon završenih svih radnji iz članka 28. ovog Pravilnika, birački odbor prvo ručno broji potvrde o izvršenoj identifikaciji/autentifikaciji i njihov broj evidentira u ZARBO.

(2) Nakon radnje iz stavka (1) ovog članka, birački odbor broji oštećene i neiskorištene glasačke listiće za svaku razinu vlasti. Predsjednik biračkog odbora broj neiskorištenih glasačkih listića upisuje u ZARBO, a birački odbor pakira neiskorištene glasačke listiće u kartonske kutije u kojima su i dostavljeni na biračko mjesto, a na rubove poklopca kartonske kutije lijepe se papirati pečati i naljepnica za neiskorištene glasačke listiće, a oštećene glasačke listiće pakira u posebnu kuvertu.

(3) Birački odbor priprema veliku radnu površinu na kojoj će se vršiti ručno brojenje glasačkih listića.

(4) Predsjednik biračkog odbora otvara glasačku kutiju i sve glasačke listiće iz glasačke kutije stavlja na radnu površinu iz stavka (3) ovog članka.

(5) Birački odbor razvrstava sve glasačke listiće u skupine po razini vlasti, odnosno po boji, a predsjednik biračkog odbora ostale glasačke listiće za druge razine koji se neće prvi brojati pakira u male prozirne vreće na kojima piše "Pomoćne vreće/Помоћне вреће", dok na stolu ostaju glasački listići razine koja se prvi broji.

Članak 30. **(Glasački listići za pojedine izborne razine – članci 5.14 i 5.25 Izbornog zakona BiH)**

(1) Na općim izborima glasački listići za pojedine izborne razine broje se sljedećim redoslijedom:

a) u Federaciji Bosne i Hercegovine:

- 1) Predsjedništvo BiH – izborni sistem – većinski glas,
- 2) Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH – izborni sistem proporcionalne zastupljenosti,
- 3) Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH – izborni sistem proporcionalne zastupljenosti,
- 4) kantonalna skupština – izborni sistem proporcionalne zastupljenosti;

b) u Republici Srpskoj:

- 1) Predsjedništvo BiH – izborni sistem većinski glas,
- 2) Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH – izborni sistem proporcionalne zastupljenosti,
- 3) predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske – izborni sistem – većinski glas,
- 4) Narodna skupština Republike Srpske – izborni sistem proporcionalne zastupljenosti.

(2) Birački odbor u Brčko distriktu BiH broji glasačke listiće prvo iz stavka (1) točke a) alineja 1) i točke b) alineja 1), zatim glasačke listiće iz točke a) alineja 2) i točke b) alineja 2), zatim iz točke b) alineja 3), nakon toga iz točke a) alineja 3) i točke b) alineja 4).

Članak 31.

(Procedura brojenja glasova – za razine na kojima se koristio izborni sustav većinskog glasa)

(1) Svi članovi biračkog obora moraju biti prisutni tijekom postupka brojenja glasačkih listića. Prilikom brojenja glasova dobivenih sustavom većinskog glasa, predsjednik i članovi biračkog odbora:

- a) razvrstavaju glasačke listiće u posebne skupine nevažećih i važećih za svakog kandidata;
- b) birački odbor broji glasačke listiće za svakog kandidata metodom duplog brojenja po 25 glasačkih listića i unakrsnog slaganja, a predsjednik biračkog odbora upisuje broj glasova u obrazac SIT ZR – većinski glas za tu razinu te broj nevažećih glasačkih listića.

(2) Predsjednik biračkog odbora sve prebrojane glasačke listiće i plavu presliku obrasca SIT ZR – većinski glas za tu razinu pakira u jaču kartonsku kutiju, a na rubove poklopca kartonske kutije lijepe papirne pečate i naljepnicu za prebrojane glasačke listiće.

(3) Predsjednik biračkog odbora zelenu presliku obrasca SIT ZR – većinski glas pakira u kuvertu za predsjednika izbornog povjerenstva, dok crvenu presliku pakira u kuvertu za predsjednika biračkog odbora, a izvornik obrasca u koricama pakira za Središnje izborno povjerenstvo BiH. Žuta preslika obrasca izlaže se na biračkom mjestu zajedno sa tiskanim rezultatom elektroničkog brojenja te su dostupni svim promatračima.

Članak 32.

(Brojenje glasova dobivenih sustavom proporcionalne zastupljenosti za sve izborne razine)

(1) Prilikom brojenja glasova dobivenih sustavom proporcionalne zastupljenosti, predsjednik i članovi biračkog odbora:

- a) razvrstavaju glasačke listiće za tu izbornu razinu u posebne skupine glasačkih listića za svaki politički subjekt i skupine nevažećih glasačkih listića;
- b) birački odbor broji svaku skupinu važećih glasačkih listića iz točke a) ovog stavka metodom duplog brojenja po 25 glasačkih listića i unakrsnog slaganja, a predsjednik biračkog odbora upisuje broj glasačkih listića svake skupine u obrazac SIT ZR – proporcionalna zastupljenost za tu razinu za svaki politički subjekt;
- c) birački odbor razvrstava glasačke listiće svakog političkog subjekta u sljedeće skupine:
 - glasački listići na kojima je birač markirao samo politički subjekt,
 - glasački listići na kojima je birač markirao četiri i više kandidata tog političkog subjekta i
 - glasački listići na kojima je birač markirao do tri kandidata tog političkog subjekta;
- d) birački odbor broji glasačke listiće svake skupine iz točke c) ovog stavka metodom duplog brojenja po 25 glasačkih listića i unakrsnog slaganja, a predsjednik biračkog odbora upisuje broj glasačkih listića svake skupine u obrazac SIT ZR – proporcionalna zastupljenost za taj politički subjekt;
- e) birački odbor broji glasačke listiće po kandidatima metodom čitanja rednih brojeva kandidata i upisivanja uspravnih crtica u pomoćni obrazac. Ovom metodom čitaju se samo glasovi na glasačkim listićima na kojima su birači markirali do tri kandidata političkog subjekta;

- f) predsjednik biračkog odbora upisuje broj glasova svakog od kandidata u obrazac SIT ZR – proporcionalna zastupljenost za taj politički subjekt

(2) Predsjednik biračkog odbora sve prebrojene glasačke listiće i plavu presliku obrasca SIT ZR – proporcionalna zastupljenost za tu razinu pakira u jaču kartonsku kutiju, a na rubove poklopca kartonske kutije lijepe papirne pečate i naljepnicu za prebrojene glasačke listiće.

(3) Predsjednik biračkog odbora zelene preslike obrasca SIT ZR – proporcionalna zastupljenost pakira u kuvertu za predsjednika izbornog povjerenstva, dok crvenu presliku pakira u kuvertu za predsjednika biračkog odbora, a izvornik obrasca u koricama pakira za Središnje izborni povjerenstvo BiH. Žuta preslika obrasca izlaže se na biračkom mjestu zajedno s tiskanim rezultatom elektroničkog brojenja te su dostupni svim promatračima.

Članak 33.

(Pakiranje preostalog izbornog materijala i predaja izbornom povjerenstvu)

(1) Izborni materijal s redovitog biračkog mjesta pakira se na sljedeći način:

a) U manje kartonske kutije za svaku izbornu razinu:

1. iskorišteni glasački listići (važeći i nevažeći glasački listići),
2. plava preslika SIT ZR obrazac.

b) U izvorne kutije u kojim su zaduženi glasački listići pakiraju se neiskorišteni glasački listići, posebno za svaku razinu.

c) Nakon što se kutija zatvori, na istu se lijepi naljepnica sa šifrom osnovne izborne jedinice, biračkog mjesta i izborne razine.

d) U veliku kutiju se pakiraju:

1. pomoćni obrasci na kojima su upisani podaci, i to: osnovna izborna jedinica, broj biračkog mjesta i šifra listića (tj. izborna razina);
2. četiri kutije s neiskorištenim glasačkim listićima (povrat u kutije u kojima su dostavljene);
3. četiri kutije s iskorištenim (važećim i nevažećim) glasačkim listićima po razinama, uz plavu presliku SIT ZR obrasca u kutiji za svaku razinu te samoljepljive papirne pečate i naljepnicu obrazac na vrhu;
4. kuverte s oštećenim glasačkim listićima.

(2) Velika kutija pakira se u veliku plastičnu vreću koja se pečatira plastičnim pečatom, čiji se serijski broj upisuje u ZARBO – Obrazac Z10, a GIP/OIP upisuje isti broj pečata velike plastične vreće u obrazac SIT Zapisnik OIP-SIP BiH 1. Na velikoj kutiji i velikoj plastičnoj vreći crnim markerom se upisuje broj biračkog mjesta (npr. 146B012).

(3) U malu prozirnu plastičnu vreću, koja se osigurava plastičnim pečatom, predsjednik biračkog odbora pakira:

1. ZARBO obrazac izvornik,
2. kuvertu s ispisanim rezultatima sa skener-aparata,
3. kuvertu sa slipovima biometrije (ili izvadak iz SBP-a, ako uređaj nije radio),
4. PDL obrasce,
5. izvornik SIT ZR obrasci za SIP BiH.

(4) Plastična mala vreća se pečatira plastičnim pečatom čiji se serijski broj upisuje u ZARBO – Obrazac Z10, a GIP/OIP upisuje isti broj pečata male plastične vreće u obrazac SIT Zapisnik OIP-SIP BiH 2.

(5) Kuverta za izborni povjerenstvo sadrži zelenu presliku ZARBO-a i zelenu presliku SIT ZR-a. Predsjednik BO zadržava crvenu presliku SIT ZR obrasca, a žutu presliku izlaže na vidno mjesto na biračkom mjestu uz elektroničko izvješće o rezultatima.

(6) Na biračkim mjestima u osnovnoj izbornoj jedinici Brčko distrikt BiH izborni materijal se pakira na način propisan ovim člankom, u dvije velike kutije razvrstane po entitetskom glasovanju.

(7) Birački odbor predaje izbornom povjerenstvu izborni materijal odmah nakon završetka svih radnji brojenja i pakiranja izbornog materijala, vodeći računa o svim mjerama zaštite izbornog materijala.

Poglavlje IV. BIRAČKA MJESTA ZA GLASOVANJE NEPOTVRĐENIM KUVERTIRANIM GLASAČKIM LISTIĆIMA, BIRAČKA MJESTA ZA GLASOVANJE U ODSUTNOSTI I MOBILNI TIM

Odjeljak A. BIRAČKA MJESTA ZA GLASOVANJE NEPOTVRĐENIM KUVERTIRANIM GLASAČKIM LISTIĆIMA

Članak 34.

(Biračko mjesto za glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima)

(1) Na biračka mjesta određena za glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima dostavljaju se glasački listići pakirani u kuverte koje sadrže i zaštitnu kuvertu.

(2) Kuverte iz stavka (1) ovog članka pakiraju se u kartonske kutije koje sadrže broj biračkog mjesta, naziv osnovne izborne jedinice i broj kuverti.

(3) Ukupan broj kuverti s glasačkim listićima iz stavka (1) ovog članka je:

- a) 50 za osnovne izborne jedinice do 10.000 birača,
- b) 100 za osnovne izborne jedinice od 10.000 do 50.000 birača i
- c) 200 za osnovne izborne jedinice preko 50.000 birača.

Članak 35.

(Izdavanje nepotvrđenog kuvertiranog glasačkog listića – članak 5.18 Izbornog zakona BiH)

(1) Biraču koji je stjecanjem punoljetstva prvi put upisan u Središnji birački popis od dana zaključenja Središnjeg biračkog popisa do dana izbora, a koji je biračkom odboru predao potvrdu izdatu od Centra za birački popis, kojom potvrđuje da se njegovo ime ne nalazi upisano ni na jednom izvatku iz Središnjeg biračkog popisa, birački odbor će omogućiti glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima.

(2) Biraču s prebivalištem u Brčko distriktu BiH čije se ime ne nalazi na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa omogućit će se da glasuje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima ako birač priloži potvrdu iz stavka (1) ovog članka i uvjerenje o entitetskom državljanstvu.

(3) Birački odbor će biraču koji se nalazi na popisu koji je dostavilo Središnje izorno povjerenstvo BiH o državljanima Bosne i Hercegovine koji su upisani u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje van zemlje, a zatekne se u Bosni i Hercegovini, omogućiti da glasuje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima.

Članak 36.

(Glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima – članci 3.16 stavak (6) i 3.17 Izbornog zakona BiH)

(1) Po jedno biračko mjesto u svakoj osnovnoj izbornoj jedinici bit će određeno za izdavanje nepotvrđenih kuvertiranih glasačkih listića.

(2) Nakon što član biračkog odbora zadužen za identifikaciju identificira birača iz članka 35. stavak (1) ovog Pravilnika i upiše potrebne podatke u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji glasuju nepotvrđenim glasačkim listićima, birač se potpisuje u predviđeno polje za potpis u ovom izvatku.

(3) Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića na temelju važeće osobne isprave birača ispunjava neophodne podatke na prednjoj stranici kuverte s nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima, na temelju kojih se može provjeriti biračko pravo. Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića izdaje glasačke listiće i zaštitnu kuvertu i kandidacijsku listu te birača odmah upućuje prema jednoj od slobodnih glasačkih kabina kako bi popunio glasačke listiće.

(4) Na prednju stranicu kuverte za nepotvrđene kuvertirane glasačke listiće upisuju se sljedeći podaci:

- a) broj biračkog mjesta,
- b) prezime i ime birača,
- c) jedinstveni matični broj birača,
- d) datum rođenja i
- e) podaci o nazivu i broju predložene identifikacijske isprave i naziv tijela koje je izdalo ovu ispravu.

(5) Obrazac izgleda kuverte sastavni je dio ovog Pravilnika.

(6) Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića zadržava identifikacijsku ispravu birača do momenta kada birač vrati nepotvrđene kuvertirane glasačke listiće zapakirane u zaštitnoj bijeloj kuverti, a dokumentaciju iz članka 35. stavak (1) ovog Pravilnika prilaže uz izvadak iz Središnjeg biračkog popisa. Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića stavlja sigurnosnu bijelu kuvertu u kuvertu s podacima o biraču koji glasuje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima. Kuverta se zalijepi i birač je ubacuje u glasačku kutiju.

Članak 37.

(Brojenje kuverti s glasačkim listićima)

(1) Nakon zatvaranja biračkog mjesta, predsjednik i članovi biračkog odbora biračkog mjesta za glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima broje kuverte s glasačkim listićima, a skeniranje i brojenje glasova vrši se u Glavnom centru za brojenje.

(2) Kuverte s glasačkim listićima s biračkih mjesta za glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima otvaraju se i broje se glasački listići u Glavnom centru za brojenje.

(3) Predsjednik i članovi biračkog odbora:

- a) nakon popunjavanja Obrasca za brojno stanje za biračko mjesto za glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima otvaraju glasačku kutiju i stavljaju sadržaj na stol tako da to vide svi prisutni;
- b) broje kuverte s nepotvrđenim glasačkim listićima, kontroliraju brojenje, a dobijeni broj predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima;
- c) pakiraju kuverte s nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima u odgovarajuću zaštitnu vreću za pakiranje izbornog materijala, sukladno članku 38. ovog Pravilnika i
- d) popunjavaju i potpisuju Obrazac za brojno stanje za biračka mjesta koja izdaju nepotvrđene glasačke listiće.

Članak 38.

(Pakiranje izbornog materijala)

(1) Na biračkim mjestima ovlaštenim za izdavanje nepotvrđenih kuvertiranih glasačkih listića u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distrikt BiH birački odbori pakiraju izborni materijal na sljedeći način:

a) u **ZELENU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:

1. kutija u kojoj se nalaze prebrojane kuverte s nepotvrđenim glasačkim listićima i plava preslika Obrasca za brojno stanje BSN;
2. na kutiju zalijepiti naljepnicu zelene boje i napisati šifru osnovne izborne jedinice i biračkog mjesta.

b) u **PROZIRNU VEĆU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:

1. neiskorištene kuverte sa setovima glasačkih listića upakirane u izvorne kutije i oštećene kuverte sa setovima glasačkih listića;
2. na izvornu kutiju zalijepiti naljepnicu bijele boje i na njoj napisati šifru osnovne izborne jedinice i biračkog mjesta.

c) u **PROZIRNU MANJU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:

1. Obrazac za brojno stanje BSN (izvornik u koricama);
2. ZARBO (izvornik u koricama);
3. izvadak iz konačnog Središnjeg biračkog popisa – popis birača koji imaju pravo glasovati nepotvrđenim glasačkim listićima i
4. PDL obrazac.

(2) Preslike obrazaca koje je birački odbor koristio tijekom glasovanja i brojenja kuverti s nepotvrđenim glasačkim listićima na biračkom mjestu birački odbor pakira na sljedeći način:

- a) u kuvertu za predsjednika biračkog odbora stavlja se Obrazac za brojno stanje BSN (crvena preslika),
- b) u kuvertu za predsjednika izbornog povjerenstva stavlja se Obrazac za brojno stanje BSN (zelena preslika) i ZARBO (zelena preslika).

(3) Birački odbor upisuje u Obrazac BSN broj plastičnih pečata s glasačke kutije i pečate s plastičnih vreća, prozirna (neiskorišteni glasački listići), zelena (iskorišteni glasački listići) i mala prozirna (dokumentacija za SIP BiH).

(4) Birački odbor svaku od navedenih vreća označava crnim markerom (npr. broj biračkog mjesta 146BNNN na dva mjesta na zaštitnoj vreći). Svaka vreća mora biti čvrsto zalijepljena ljepljivom trakom ispod mjesta gdje se kroz predviđene otvore na vreći provlači plastični pečat čiji se broj upisuje u Obrascu Z10 ZARBO-a na predviđenom mjestu.

(5) Sve tri vreće staviti u veliku kartonski kutiju, zalijepiti kutiju i na istoj napisati šifru osnovne izborne jedinice i biračkog mjesta (npr. broj biračkog mjesta 146BNNN).

Odjeljak B. BIRAČKO MJESTO ZA GLASOVANJE U ODSUTNOSTI

Članak 39.

(Biračko mjesto za glasovanje u odsutnosti)

(1) Glasajući listići za glasovanje u odsutnosti zapakirani su u kuverte u kojima se nalazi odgovarajuća kombinacija glasačkih listića po osnovnim izbornim jedinicama za koje su birači upisani u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji imaju status raseljene osobe.

(2) Šifra određene kombinacije glasačkih listića i nazivi osnovnih izbornih jedinica na koje se kombinacija odnosi otisnuti su na svakoj kuverti s kombinacijom glasačkih listića za glasovanje u odsutnosti.

(3) Biračko mjesto za glasovanje u odsutnosti dobija odgovarajući broj kuverti s kombinacijama glasačkih listića prema broju birača u izvratku iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji imaju

status raseljene osobe. Ovom broju dodaje se po jedna rezervna kombinacija za svaku izbornu jedinicu za koju su upisani birači u izvatku iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji imaju status raseljene osobe.

(4) Kuverte s kombinacijama glasačkih listića za glasovanje u odsutnosti pakiraju se u kutije, s tim da su različite kombinacije unutar svake kutije posebno odijeljene. Svaka kutija za biračka mjesta za glasovanje u odsutnosti, osim podataka koje sadrže i kutije s glasačkim listićima za redovita biračka mjesta, uključuje i listu kombinacija s glasačkim listićima koja se nalazi u kutiji s naznačenim brojem kuverti za svaku kombinaciju.

Članak 40.

(Glasovanje na biračkom mjestu za glasovanje u odsutnosti)

(1) Biraču koji glasuje na biračkom mjestu za glasovanje u odsutnosti izdaju se kuverte koje sadrže glasačke listiće koji se izdaju u osnovnoj izbornoj jedinici za koju birač glasuje.

(2) Birački odbor prije otvaranja biračkog mjesta za glasovanje u odsutnosti obavlja iste radnje kao i birački odbor na redovitim biračkim mjestima, kako je utvrđeno člankom 20. ovog Pravilnika, osim što na tim biračkim mjestima ručno broje kuverte koje sadrže glasačke listiće po osnovnim izbornim jedinicama za koje birači glasuju. Dobivene brojeve prebrojanih kuverti predsjednik unosi u Obrazac za brojno stanje.

(3) Postupak identifikacije i autentifikacije vrši se na način propisan odredbama članka 23. ovog Pravilnika.

(4) Nakon završenog postupka identifikacije i autentifikacije, član biračkog odbora za izdavanje kuverti s glasačkim listićima obvezan je objasniti biraču kako treba ispravno ispuniti glasačke listiće, uz napomenu da obvezno pogleda naputak o načinu glasovanja na poledini svakog glasačkog listića, zatim mu izdaje glasačke listiće, odgovarajuću kandidacijsku listu i odmah ga upućuje prema jednoj od slobodnih glasačkih kabina kako bi popunio glasačke listiće. U glasačkoj kabini u isto vrijeme smije se nalaziti samo jedna osoba, osim ako se radi o biraču iz članka 24. ovog Pravilnika.

(5) Ispunjavanje glasačkog listića na biračkom mjestu je tajno, glasanje je osobno. Predsjednik i članovi biračkog odbora dužni su osigurati tajnost glasovanja i onemogućiti da neka osoba glasuje umjesto druge osobe pod njegovim imenom ili da ponovno glasuje.

(6) Nakon popunjavanja glasačkih listića, birač ih bez presavijanja ubacuje u kuvertu, a zatim u glasačku kutiju. Član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije vodi računa da sve kuverte s glasačkim listićima budu ubačene u glasačku kutiju.

(7) U slučaju da birač ne ubaci kuvertu s glasačkim listićima koja mu je izdata na biračkom mjestu, član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije upozorit će ga da je obvezan to uraditi. Ako birač ne postupi sukladno ovom upozorenju, predsjednik biračkog odbora će u ZARBO izvršiti evidenciju navedenog, zapisujući i podatke s identifikacijske isprave birača.

(8) U slučaju da birač pokuša u glasačku kutiju ubaciti kuvertu s glasačkim listićem koja se po boji ili na drugi način razlikuje od izvornika koji se izdaju na biračkim mjestima, član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije obavijestit će o tome predsjednika biračkog odbora, koji će prekinuti postupak glasovanja i uz intervenciju policije taj materijal oduzeti biraču. Predsjednik biračkog odbora će u ZARBO evidentirati ovaj slučaj, zapisujući i podatke s identifikacijske isprave birača. O navedenim slučajevima predsjednik biračkog odbora odmah obavještava izbornu povjerenstvo.

Članak 41.

(Brojenje kuverti s glasačkim listićima)

(1) Nakon zatvaranja biračkog mjesta, predsjednik i članovi biračkog odbora biračkog mjesta za glasovanje u odsutnosti broje kuverte s glasačkim listićima, dok se glasački listići iz kuverti skeniraju u Glavnom centru za brojenje.

(2) Kuverte s nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima (ako određeno biračko mjesto za glasovanje u odsutnosti izdaje nepotvrđene kuvertirane glasačke listiće) predsjednik i članovi biračkog odbora dostavljaju na verifikaciju Glavnom centru za brojenje, i ako biračko pravo za datog birača bude potvrđeno, ovi glasački listići se broje/skeniraju u Glavnom centru za brojenje.

(3) Predsjednik i članovi biračkog odbora:

- a) nakon popunjavanja Obrasca za brojno stanje za biračko mjesto za glasovanje u odsutnosti otvaraju glasačku kutiju i stavljaju sadržaj na stol tako da to vide svi prisutni;
- b) razvrstavaju kuverte s glasačkim listićima na:
 - 1) kuverte s nepotvrđenim glasačkim listićima (za ona biračka mjesta u odsutnosti koja izdaju nepotvrđene glasačke listiće) i
 - 2) kuverte s glasačkim listićima za glasovanje u odsutnosti;
- c) razvrstavaju kuverte s glasačkim listićima za glasovanje u odsutnosti po osnovnim izbornim jedinicama za koje su birači glasovali, odnosno po oznakama kombinacija glasačkih listića na kuvertama;
- d) broje kuverte s nepotvrđenim glasačkim listićima, kontroliraju brojenje, a dobiveni broj predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima;
- e) broje kuverte s glasačkim listićima za glasovanje u odsutnosti, kontroliraju brojenje, a dobiveni broj kuverti po osnovnim izbornim jedinicama za koje su birači glasovali predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje za glasovanje u odsutnosti;
- f) vežu zajedno kuverte za glasovanje u odsutnosti s istim kombinacijama glasačkih listića po osnovnim izbornim jedinicama i pakiraju ih u odgovarajuću zaštitnu vreću za pakiranje izbornog materijala u odsutnosti, sukladno članku 42. ovog Pravilnika;
- g) pakiraju kuverte s nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima u odgovarajuću zaštitnu vreću za pakiranje izbornog materijala, sukladno članku 42. ovog Pravilnika i
- h) popunjavaju i potpisuju Obrazac za brojno stanje za biračka mjesta za glasovanje u odsutnosti i Obrazac za brojno stanje za biračka mjesta koja izdaju nepotvrđene glasačke listiće.

Članak 42. **(Pakiranje izbornog materijala)**

(1) Na biračkim mjestima za glasovanje u odsutnosti birački odbori pakiraju izborni materijal na sljedeći način:

a) u **CRVENU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:

1. kutija u kojoj se nalaze prebrojane kuverte sa setovima glasačkih listića uvezane po osnovnim izbornim jedinicama i plava preslika Obrasca za brojno stanje BSO;
2. na kutiju zalijepiti naljepnicu crvene boje i napisati šifru osnovne izborne jedinice i biračkog mjesta.

b) u **PROZIRNU VEĆU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:

1. neiskorištene kuverte sa setovima glasačkih listića upakirane u izvorne kutije i oštećene kuverte sa setovima glasačkih listića;
2. na izvornu kutiju zalijepiti naljepnicu bijele boje i na njoj napisati šifru osnovne izborne jedinice i biračkog mjesta.

c) u **PROZIRNU MANJU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:

1. Obrazac za brojno stanje BSO (izvornik u koricama);
2. ZARBO (izvornik u koricama);

3. izvadak iz konačnog Središnjeg biračkog popisa za birače koji imaju status raseljene osobe;
4. PDL obrazac.

(2) Preslike obrazaca koje je birački odbor koristio tijekom glasovanja i brojenja kuverti s glasačkim listićima na biračkom mjestu birački odbor pakira na sljedeći način:

- a) u kuvertu za predsjednika biračkog odbora stavlja se Obrazac za brojno stanje BSO (crvena preslika) i
- b) u kuvertu za predsjednika izbornog povjerenstva stavlja se Obrazac za brojno stanje BSO (zelena preslika) i ZARBO (zelena preslika).

(3) Birački odbor upisuje u Obrazac BSO broj plastičnih pečata s glasačke kutije i pečate s plastičnih vreća, prozirna (neiskorišteni glasački listići), crvena (iskorišteni glasački listići) i mala prozirna (dokumentacija za SIP BiH).

(4) Birački odbor svaku od navedenih vreća označava crnim markerom (npr. broj biračkog mjesta 146B501 na dva mjesta na zaštitnoj vreći). Svaka vreća mora biti čvrsto zalijepljena ljepljivom trakom ispod mjesta gdje se kroz predviđene otvore na vreći provlači plastični pečat čiji se broj upisuje u Obrascu Z10 ZARBO-a na predviđenom mjestu.

(5) Sve tri vreće staviti u veliku kartonsku kutiju, zaljepiti kutiju i na istoj napisati šifru osnovne izborne jedinice i biračkog mjesta (npr. broj biračkog mjesta 146B501).

Odjeljak C. MOBILNI TIM

Članak 43. (Glasački listići)

(1) Glasajući listići za mobilni tim pakiraju se u zaštitne kuverte koje sadrže i broj kombinacije.

(2) Kuverte iz stavka (1) ovog članka i personalizirane kuverte pakiraju se u kartonsku kutiju na kojoj se nalazi broj mobilnog tima, broj kuverti i potpis ovlaštene osobe Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

(3) Ukupan broj kompleta s glasačkim listićima iz stavka (2) ovog članka jednak je broju birača na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa za mobilni tim uvećan za:

- a) dvije kuverte ako su birači koji glasuju putem mobilnog tima iz te osnovne izborne jedinice,
- b) jednu kuvertu za birače koji glasuju putem mobilnog tima a nisu iz te osnovne izborne jedinice.

Članak 44. (Glasovanje birača iz članka 5.21 stavak (4) Izbornog zakona BiH)

(1) U svrhu glasanja birača vezanih za domove, hospitaliziranog lica ili birača koji će glasati u zatvorima i pritvorskim jedinicama, izborne komisije će u roku do deset dana prije dana održavanja izbora, uzimajući u obzir teritorijalnu raspoređenost i broj institucija, organizirati mobilne timove koji će na dan izbora posjetiti birača iz ove kategorije u njihovim domovima ili institucijama. Mobilni tim se sastoji od predsjednika i dva člana. Predsjednik rukovodi radom mobilnog tima i odgovoran je za njegovu zakonitost. Izborna komisija jedan sat prije otvaranja biračkih mjesta predaje svakom formiranom mobilnom timu materijal, kako slijedi:

- a) izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji su prijavljeni za glasovanje na ovaj način;

- b) odgovarajući broj glasačkih listića zapakiranih u zaštitne kuverte koje su stavljene u personalizirane kuverte na kojima su upisane šifre osnovnih izbornih jedinica za koje se glasuje. Obrazac izgleda kuverte sastavni je dio ovog Pravilnika;
- c) odgovarajući broj pomoćnih glasačkih kutija (kartonske kutije);
- d) Obrazac za brojno stanje – mobilni tim;
- e) potrošni materijal koji je neophodan u postupku glasovanja i brojenja glasačkih listića;
- f) ZARBO i
- g) popis birača s adresama i kontakt-telefonima iz točke a) ovog stavka.

(2) Po preuzimanju izbornog materijala od izbornog povjerenstva, predsjednik i članovi mobilnog tima:

- a) upisuju svoja imena u ZARBO i potpisuju se u dijelu ZARBO-a koji je za to predviđen;
- b) upisuju broj birača s izvatka iz stavka (1) točka a) ovog članka na predviđeno mjesto u Obrascu za brojno stanje – MOBILNI TIM;
- c) ručno broje primljene personalizirane kuverte u kojima su zaštitne kuverte s glasačkim listićima prema šiframa osnovnih izbornih jedinica za koje se glasuje, a prema biračkoj opciji birača koji su upisani u izvadak iz stavka (1) točka a) ovog članka i upisuju taj broj u Obrazac za brojno stanje;
- d) formiraju pomoćnu glasačku kutiju za mobilni tim i stavljaju papirni samoljepljivi pečat na otvor glasačke kutije i
- e) upisuju serijske brojeve pečata s pomoćne glasačke kutije u Obrazac za brojno stanje.

(3) Predsjednik mobilnog tima glasačke listiće i zaštitnu kuvertu i kandidacijsku listu daje biraču.

(4) Način glasovanja birača s posebnim potrebama ne razlikuje se od načina glasovanja utvrđenog člankom 36. ovog Pravilnika, s tom razlikom što na personaliziranu kuvertu upisuju ime/ime oca/prezime birača i JMB koji je glasovao putem mobilnog tima. Mobilni tim prilikom rada na terenu, nakon glasovanja birača s posebnim potrebama na određenoj lokaciji, samoljepljivom trakom lijepi otvor glasačke kutije koju potpisuju predsjednik i članovi mobilnog tima. Nakon završetka rada na terenu, mobilni tim stavlja na otvor pomoćne glasačke kutije samoljepljivi papirni pečat na koji se potpisuju predsjednik i članovi mobilnog tima, a serijski broj pečata evidentira na Obrascu za brojno stanje.

(5) Za birače koji će glasovati u zatvorima ustanova će osigurati identifikacijsku ispravu kako bi mobilni tim mogao utvrditi identitet birača, a birač glasuje sukladno načinu glasovanja utvrđenog člankom 36. ovog Pravilnika, s tom razlikom što na personaliziranu kuvertu upisuju ime/ime oca/prezime birača i JMB koji je glasovao putem mobilnog tima.

(6) Mobilni tim počinje raditi u 7.00 sati, a završava u 19.00 sati. Mobilni tim u 19.00 sati u sjedištu izbornog povjerenstva pakira svoj izborni materijal sukladno članu 46. ovog Pravilnika i predaje ga izbornom povjerenstvu.

Članak 45.

(Brojenje kuverti s glasačkim listićima mobilnih timova)

(1) Nakon što posjete sve birače koji glasuju putem mobilnog tima, predsjednik i članovi mobilnog tima u sjedištu izbornog povjerenstva broje kuverte s glasačkim listićima na sljedeći način:

- a) broje i upisuju ukupan broj preostalih neiskorištenih kuverti s glasačkim listićima za svaku izbornu razinu u Obrazac za brojno stanje za glasovanje putem mobilnog tima;
- b) pakiraju neiskorištene kuverte s glasačkim listićima u vreću utvrđenu u članku 46. stavak (1) točka b) ovog Pravilnika;
- c) broje i upisuju u Obrazac za brojno stanje ukupan broj potpisa glasača iz članka 44. stavak (1) točka a) ovog Pravilnika;

- d) broje i upisuju ukupan broj kuverti oštećenih glasačkih listića i pakiraju ih u odgovarajuću kuvertu;
- e) nakon upisa prethodno utvrđenih podataka u Obrazac za brojno stanje mobilnog tima, otvaraju glasačku kutiju i stavljaju sadržaj na stol tako da to vide svi prisutni;
- f) razvrstavaju kuverte s glasačkim listićima za glasovanje putem mobilnog tima po osnovnim izbornim jedinicama za koje su birači glasovali, odnosno po oznakama kombinacija glasačkih listića na kuvertama;
- g) broje kuverte s glasačkim listićima za glasovanje putem mobilnog tima, što znači da se kontroliraju i broje kuverte a ne glasački listići, a dobijeni broj kuverti po osnovnim izbornim jedinicama za koje su birači glasovali predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje za glasovanje putem mobilnog tima;
- h) vežu zajedno kuverte s glasačkim listićima i pakiraju ih u odgovarajuću zaštitnu vreću za pakiranje izbornog materijala mobilnog tima, sukladno članku 46. ovog Pravilnika i
- i) popunjavaju i potpisuju Obrazac za brojno stanje za mobilne timove.

(2) Izvornik Obrasca brojnog stanja, ZARBO, Obrazac brojnog stanja za glasovanje putem mobilnog tima i upakirani izborni materijal mobilni tim dostavlja izbornom povjerenstvu koje isti proslijeđuje Središnjem izbornom povjerenstvu BiH radi brojenja/skeniranja u Glavnom centru za brojenje.

Članak 46. **(Pakiranje izbornog materijala)**

(1) Mobilni tim pakira izborni materijal na sljedeći način:

a) u **NARANDŽASTU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:

- 1. kutija u kojoj se nalaze prebrojane kuverte sa setovima glasačkih listića uvezane po osnovnim izbornim jedinicama i plava preslika Obrasca za brojno stanje BSM;
- 2. na kutiju zalijepiti naljepnicu narandžaste boje i napisati šifru osnovne izborne jedinice i bračkog mjesta.

b) u **PROZIRNU VEĆU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:

- 1. neiskorištene kuverte sa setovima glasačkih listića upakirane u izvorne kutije i oštećene kuverte sa setovima glasačkih listića;
- 2. na izvornu kutiju zalijepiti naljepnicu bijele boje i na njoj napisati šifru osnovne izborne jedinice i bračkog mjesta.

c) u **PROZIRNU MANJU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:

- 1. Obrazac za brojno stanje BSM (izvornik u koricama);
- 2. ZARBO (izvornik u koricama);
- 3. izvadak iz konačnog Središnjeg biračkog popisa za birače koji su vezani za svoje domove zbog starosti, bolesti ili invaliditeta i birače koji su zatvorenici ili su vezani za ustanove, a imaju pravo glasovati;
- 4. PDL obrasci.

(2) Preslike obrazaca koje je birački odbor koristio tijekom glasovanja i brojenja kuverti s glasačkim listićima na biračkom mjestu birački odbor pakira na sljedeći način:

- a) u kuvertu za predsjednika biračkog odbora stavlja se Obrazac za brojno stanje BSM (crvena preslika) i
- b) u kuvertu za predsjednika izbornog povjerenstva stavlja se Obrazac za brojno stanje BSM (zelena preslika) i ZARBO (zelena preslika).

(3) Birački odbor upisuje u Obrazac BSM broj papirnih pečata s glasačke kutije i pečate s plastičnih vreća, prozirna (neiskorišteni glasački listići), narandžasta (iskorišteni glasački listići) i mala prozirna (dokumentacija za SIP BiH).

(4) Birački odbor svaku od navedenih vreća označava crnim markerom (npr. broj mobilnog tima 146BMT1 na dva mjesta na zaštitnoj vreći). Svaka vreća mora biti čvrsto zalijepljena ljepljivom trakom ispod mjesta gdje se kroz predviđene otvore na vreći provlači plastični pečat čiji se broj upisuje u Obrascu Z10 ZARBO-a na predviđenom mjestu.

(5) Sve tri vreće staviti u veliku kartonski kutiju, zalijepiti kutiju i na istoj napisati šifru osnovne izborne jedinice i biračkog mjesta (npr. broj biračkog mjesta 146BMT1).

POGLAVLJE V. DKP BiH I GLASOVANJE PUTEM POŠTE

Odjeljak A. NAČIN PROVEDBE IZBORA NA BIRAČKIM MJESTIMA U DKP-U BiH – članak 1.5 stavak (3) Izbornog zakona BiH

Članak 47. (Dostava izbornog materijala)

(1) Središnje izorno povjerenstvo BiH će najkasnije deset dana prije otvaranja biračkih mjesta dostaviti Ministarstvu vanjskih poslova BiH izborni materijal, i to:

- a) izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za određeno biračko mjesto u DKP-u BiH;
- b) odgovarajući broj zaštitnih kuverti u kojima se nalaze glasački listići s posebnom zaštitom, a na kojima je ispisan broj kombinacije i naziv izbornih jedinica koji pripadaju toj kombinaciji, i kandidacijske liste;
- c) odgovarajući broj glasačkih kutija;
- d) komplet obrazaca za biračko mjesto;
- e) plakate s naputcima o načinu glasovanja i informativnim sadržajima za birače;
- f) ZARBO i
- g) potrošni materijal prema specifikaciji iz ZARBO-a neophodan za postupak glasovanja i brojenja glasačkih listića.

(2) Ministarstvo vanjskih poslova BiH će tri dana prije, a najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkih mjesta u DKP-u BiH dostaviti biračkom odboru odgovarajućeg DKP-a BiH izborni materijal iz stavka (1) ovog članka.

(3) Birački odbor provjerava je li izborni materijal koji je primio od Ministarstva vanjskih poslova BiH kompletan i u ispravnom stanju, što upisuje u ZARBO.

(4) Nakon primljenog izbornog materijala, predsjednik i članovi biračkog odbora postupaju sukladno članku 50. ovog Pravilnika.

Članak 48. (Procedure glasovanja)

(1) Glasovanje na biračkom mjestu u DKP-u BiH provodi se po proceduri utvrđenoj u članku 40. ovog Pravilnika.

(2) Važeća identifikacijska isprava za glasovanje birača u DKP-u BiH utvrđen je u člancima 5.12, odnosno 3.15 stavak (5) Izbornog zakona BiH.

Članak 49. (Brojenje kuverti s glasačkim listićima DKP-a BiH)

Brojenje kuverti s glasačkim listićima na biračkim mjestima u DKP-u BiH vrši se po proceduri utvrđenoj u članku 41. ovog Pravilnika.

Članak 50.
(Biračko mjesto u DKP-u BiH)

- (1) Na biračkim mjestima u DKP-u BiH birački odbori pakira izborni materijal na sljedeći način:
- a) u **CRVENU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:
 - 1) prebrojane kuverte sa setovima glasačkih listića uvezane po osnovnim izbornim jedinicama i
 - 2) plava preslika Obrasca za brojno stanje BSO;
 - b) u **PROZIRNU VEĆU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:
 - 1) neiskorištene kuverte sa setovima glasačkih listića upakirane u izvorne kutije i
 - 2) oštećene kuverte sa setovima glasačkih listića;
 - c) u **PROZIRNU MANJU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:
 - 1) Obrazac za brojno stanje BSO (izvornik u koricama),
 - 2) ZARBO (izvornik u koricama) i
 - 3) izvadak iz konačnog Središnjeg biračkog popisa za birače koji imaju status raseljene osobe te PDL obrazac (ako se koristio).
- (2) Preslike obrazaca koje je birački odbor koristio tijekom glasovanja i brojenja kuverti s glasačkim listićima na biračkom mjestu birački odbor pakira tako što u kuvertu za predsjednika biračkog odbora stavlja Obrazac za brojno stanje BSO (crvena preslika).
- (3) Birački odbor svaku od navedenih vreća označava crnim markerom (naprimjer: broj biračkog mjesta A01 na dva mjesta na zaštitnoj vreći). Svaka vreća mora biti čvrsto zalijepljena ljepljivom trakom ispod mjesta gdje se kroz predviđene otvore na vreći provlači plastični pečat čiji se broj upisuje u odgovarajućem obrascu na predviđenom mjestu.

Članak 51.
(Povrat izbornog materijala i rok za povrat)

Izvornik Obrasca brojnog stanja, ZARBO i upakirani izborni materijal birački odbor u DKP-u BiH putem Ministarstva vanjskih poslova BiH dostavlja se Središnjem izbornom povjerenstvu BiH najkasnije 5 dana od dana održavanja izbora. Brojenje/skeniranje glasačkih listića iz DKP-a vrši se u Glavnom centru za brojenje.

Odjeljak B. NAČIN GLASOVANJA BIRAČA KOJI GLASUJU PUTEM POŠTE – članak 5.21 stavak (1) Izbornog zakona BiH

Članak 52.
(Birački paket)

Središnje izorno povjerenstvo BiH svim biračima koji su upisani u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje putem pošte dostavlja putem preporučene pošiljke birački paket koji sadrži:

- a) Obrazac s osobnim podacima birača: ime i prezime, jedinstveni matični broj, datum rođenja, trenutnu adresu van Bosne i Hercegovine (ulica i broj, grad, poštanski broj, država), kombinacijski broj za glasačke listiće te naputke kako treba glasovati (tiskan na poledini tog obrasca);
- b) odgovarajuće glasačke listiće s posebnom zaštitom koji se izdaju za osnovnu izbornu jedinicu za koju glasuje birač i kandidacijsku listu;
- c) povratnu kuvertu s otisnutom (povratnom) adresom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i
- d) kuvertu za glasačke listiće, koja osigurava tajnost glasovanja.

Članak 53.

(Povratna kuverta)

Birač koji glasuje putem pošte šalje nazad Središnjem izbornom povjerenstvu BiH povratnu kuvertu, koja sadrži:

- a) kuvertu za glasačke listiće koja osigurava tajnost glasa, s upakiranim glasačkim listićima i koja je zalijepljena kako bi se osigurala tajnost glasovanja;
- b) presliku jedne od važećih identifikacijskih isprava, sukladno člancima 5.12, odnosno 3.15 stavak (5) Izbornog zakona BiH;
- c) Obrazac s osobnim podacima birača, koji sadrži podatke navedene u članku 52. stavak (1) točka a) ovog Pravilnika.

Članak 54.

(Rok za prihvatanje povratne kuverte – članak 5.21 Izbornog zakona BiH)

Povratna kuverta koja je poslata Središnjem izbornom povjerenstvu BiH najkasnije na dan održavanja izbora bit će prihvaćena i prebrojana ako stigne u Središnje izbornu povjerenstvo BiH najkasnije pet dana od dana održavanja izbora i ako je na povratnoj kuverti otisak bar-koda/poštanskog pečata zemlje iz koje se glasuje, s datumom ne kasnijim od datuma održavanja izbora. Brojenje/skeniranje glasačkih listića glasača van Bosne i Hercegovine dostavljenih putem pošte vrši se u u Glavnom centru za brojenje.

Članak 55.

(Vodič za glasovanje putem pošte)

Središnje izbornu povjerenstvo BiH distribuirat će Vodič za glasovanje putem pošte, čiji sadržaj utvrđuje Središnje izbornu povjerenstvo BiH, preko:

- a) Ministarstva vanjskih poslova BiH i DKP-a BiH;
- b) klubova i udruga građana Bosne i Hercegovine u inozemstvu;
- c) internetske stranice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, naloga Središnjeg izbornog povjerenstva BiH na društvenim mrežama i ostalih autoriziranih internetskih stranica i
- d) ureda vladinih i nevladinih organizacija koje se bave izbjeglicama i pitanjima migracije.

POGLAVLJE VI. IZBORNI REZULTATI

Odjeljak A. IMENOVANJE REFERENATA ZA UNOS REZULTATA I KONTROLORA

Članak 56.

(Referenti za unos izbornih rezultata)

(1) Izbornu povjerenstvo obvezno je da najkasnije 15 dana prije dana održavanja izbora osigura i umreži dovoljan broj računara putem kojih će se izvršiti unos izbornih rezultata. Pod dovoljnim brojem računara smatra se broj računara koji se dobije kada se broj biračkih mjesta podjeli s brojem 15.

(2) Izbornu povjerenstvo obavezno je da najkasnije 15 dana prije dana održavanja izbora donese rješenje kojim će imenovati dovoljan broj referenata za unos izbornih rezultata (u daljnjem tekstu: referent). Pod dovoljnim brojem smatraju se četiri referenta za svaki računar iz stavka (1) ovog članka za opće izbore. Za opće izbore referenti rade u dvije smjene po dva referenta. Prilikom unosa

izbornih rezultata, jedan referent čita podatke sa zelene preslike obrasca, dok drugi referent unosi te podatke u aplikaciju uz nadzor kontrolora izbornih rezultata.

(3) Izorno povjerenstvo će prilikom imenovanja referenata iz stavka (2) ovog članka voditi računa da imenovani poznaju rad na računarima i koji su po mogućnosti već obavljali poslove referenta za unos izbornih rezultata.

(4) Referenti iz stavka (2) ovog članka u aplikaciju za unos izbornih rezultata za svako biračko mjesto unose izborne rezultate za svaku razinu vlasti za koju se provode izbori.

(5) Referent je obavezan prisustvovati obuci organiziranoj od strane izbornog povjerenstva prema posebnom planu i programu koji usvoji Središnje izorno povjerenstvo BiH. Za svoj rad odgovora izbornom povjerenstvu i ima pravo na naknadu čiju visinu određuje izorno povjerenstvo u rješenju o imenovanju.

Članak 57. (Kontrolori)

(1) Izorno povjerenstvo obvezno je da najkasnije 15 dana prije dana održavanja izbora donese rješenje kojim će imenovati kontrolore. Kontrolor je osoba koja poznaje rad na računarima i koja je po mogućnosti već obavljala poslove kontrolora izbornih rezultata.

(2) Kontrolor će u aplikaciji iz članka 56. stavak (4) ovog Pravilnika:

- kontrolirati da svi podaci za svako biračko mjesto budu uneseni od strane referenata za unos;
- korigirati one podatke u aplikaciji za koje se utvrdi da su referenti za unos unijeli pogrešne podatke.

(3) Kontrolor je obavezan prisustvovati obuci organiziranoj od strane izbornog povjerenstva prema posebnom planu i programu koji donosi Središnje izorno povjerenstvo BiH. Kontrolor za svoj rad odgovora izbornom povjerenstvu i ima pravo na naknadu čiju visinu određuje izorno povjerenstvo u rješenju o imenovanju.

Odjeljak B. UNOS REZULTATA

Članak 58. (Unos izbornih rezultata u izbornom povjerenstvu)

(1) Izorno povjerenstvo nakon preuzimanja zelenih preslika SIT ZR obrazaca od biračkog odbora vrši unos rezultata evidentiranih ručnim brojenjem u poseban aplikativni sustav.

(2) Unos vrše referenti za unos izbornih rezultata, a kontrolor vrši provjeru točnosti unosa podataka te usporedbu izbornih rezultata elektroničkog brojenja i izbornih rezultata ručnog brojenja.

(3) Ako je razlika u broju glasačkih listića prilikom elektroničkog brojenja i broju glasača koji su glasovali na tom biračkom mjestu prema evidenciji uređaja za biometrijsku identifikaciju 2 % ili manja i ako broj birača koji su izašli prema evidenciji uređaja za biometrijsku identifikaciju birača odgovara broju glasačkih listića u kutiji, ako broj važećih glasačkih listića odgovara zbiru broja glasova koji su osvojili svi politički subjekti te ako kandidat jednog političkog subjekta nema više osvojenih glasova nego taj politički subjekt, rezultati ostvareni na tom biračkom mjestu prihvaćaju se kao preliminarni, a rezultati elektroničkog brojenja objavljuju se na interentskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH u izornoj noći.

(4) Ako je razlika u broju glasačkih listića i broju glasača koji su glasovali na tom biračkom mjestu veća od 2 %, glasački listići ponovno se broje elektronički i ručno u Glavnom centru za brojenje, a ovi rezultati se ne objavljuju na interentskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

(5) Rezultati elektroničkog i ručnog brojenja koji su identični smatraju se utvrđenim rezultatima za to biračko mjesto.

Članak 59.

(Ponovno brojenje i unos rezultata u Glavnom centru za brojenje)

(1) Ako je razlika u broju glasačkih listića i broju glasača koji su glasovali na tom biračkom mjestu veća od 2 % i ako postoji razlika između elektroničkog i ručnog brojenja na biračkom mjestu, vrši se ponovno elektroničko i ponovno ručno brojenje u Glavnom centru za brojenje.

(2) Nakon ponovnog elektroničkog i ponovnog ručnog brojenja glasačkih listića, vrši se usporedba rezultata elektroničkog brojenja na biračkom mjestu i elektroničkog brojenja u Glavnom centru za brojenje, i to broja birača koji su izašli prema evidencijama uređaja za biometrijsku identifikaciju birača u odnosu na broj ručno prebrojanih potvrda, broj nevažećih glasačkih listića, broj glasova koje je osvojio politički subjekt i broj glasova za kandidate. Ako su rezultati istovjetni, vrši se usporedba elektroničkog brojenja i ručnog brojenja u Glavnom centru za brojenje

(3) Ako rezultati elektroničkog brojenja s biračkog mjesta i elektroničkog brojenja iz Glavnog centra za brojenje nisu istovjetni, u daljnju proceduru idu rezultati elektroničkog brojenja s biračkog mjesta.

(4) Ako su rezultati elektroničkog i ručnog brojenja istovjetni te ako usporedba rezultata elektroničkog i ručnog brojenja prolazi provjeru, rezultati ručnog brojenja s tog biračkog mjesta imaju status utvrđenih rezultata za to biračko mjesto.

(5) Za rezultate elektroničkog i ručnog brojenja koji ne prolaze provjere vrši se analiza utjecaja na dodjelu mandata na temelju rezultata ručnog brojenja Glavnog centra za brojenje. Utjecaj na dodjelu mandata vrši se na temelju razlike elektroničkog i ručnog brojenja u Glavnom centru za brojenje.

Članak 60.

(Provjera utjecaja rezultata izbora na dodjelu mandata)

a. Provjerom utjecaja rezultata izbora na dodjelu mandata utvrđuje se:

- a) može li razlika većeg ili manjeg broja glasačkih listića utjecati da određeni politički subjekt pređe izborni prag od 3 %;
- b) može li utvrđena razlika utjecati da neki politički subjekat osvoji ili izgubi mandat;
- c) može li utvrđena razlika utjecati da neki kandidat unutar liste političkog subjekta koji su prešli izborni prag više od 3 % može osvojiti ili izgubiti mandat;
- d) može li utvrđena razlika utjecati na poredak kandidata unutar liste kod političkih subjekata koji su osvojili mandat.

(2) Ako nema utjecaja na dodjelu mandata, rezultati s tog biračkog mjesta dobijaju status utvrđenih rezultata i idu u proces dodjele mandata. Rezultati koji imaju utjecaj na dodjelu mandata posebno se označavaju, a konačnu odluku o statusu donosi Središnje izborno povjerenstvo BiH (utvrđeni ili poništeni).

(3) Za biračka mjesta za koja Središnje izborno povjerenstvo BiH donese odluku o poništenju rezultata, organizirat će se ponovljeni izbori.

Odjeljak C. UTVRĐIVANJE IZBORNIH REZULTATA – članak 5.29 Izbornog zakona BiH

Članak 61.
(Utvrđivanje izbornih rezultata)

Središnje izborno povjerenstvo BiH utvrđuje i objavljuje izborne rezultate nakon što rezultati sa svih biračkih mjesta koji su prebrojavani u Glavnom centru za brojenje imaju status utvrđeni i nakon objedinjavanja rezultata glasovanja s redovitih biračkih mjesta i rezultata dobivenih prebrojavanjem glasova u Glavnom centru za brojenje, i to: glasova iz mobilnih timova, odsutnosti, biračkih mjesta za glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićem, glasovi pristigli putem pošte i iz DKP-a BiH, najkasnije 20 dana nakon održavanja izbora.

Članak 62.
(Uvid u utvrđene i objavljene izborne rezultate)

Središnje izborno povjerenstvo BiH odmah po donošenju odluke o utvrđivanju i objavljivanju izbornih rezultata daje detaljan tablični prikaz rezultata glasovanja na razini biračkog mjesta po političkim subjektima i kandidatima te ga stavlja na raspolaganje javnosti putem internetske stranice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

Odjeljak D. POTVRĐIVANJE IZBORNIH REZULTATA

Članak 63.
(Ponovno brojenje i potvrđivanje izbornih rezultata – članak 5.32 Izbornog zakona BiH)

- (1) Nakon objave i utvrđivanja rezultata izbora podnose se zahtjevi za ponovno brojenje glasačkih listića Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, sukladno članku 5.30 Izbornog zakona BiH.
- (2) Središnje izborno povjerenstvo BiH nakon završetka ponovnog brojenja glasačkih listića i isteka roka za podnošenje žalbe, odnosno nakon pravomoćnosti odluka, a najkasnije 30 dana od dana održavanja izbora, potvrđuje izborne rezultate.
- (3) Iznimno od stavka (1) ovog članka, Središnje izborno povjerenstvo BiH potvrdit će izborne rezultate najkasnije 45 dana od dana održavanja izbora u slučaju:
 - a) ako je postupak ponovnog brojenja glasačkih listića po zahtjevima ili po službenoj dužnosti u Glavnom centru za brojenje bio takvog opsega da uz sve raspoložive kapacitete nije moguće završiti potvrđivanje rezultata u roku od 30 dana od dana održavanja izbora,
 - b) ako postupak zaštite izbornog prava nije moguće završiti u roku od 30 dana,
 - c) ako je Središnje izborno povjerenstvo BiH poništilo ili odgodilo izbore u izornoj jedinici ili na nekom biračkom mjestu i
 - d) iznimno, i u drugim opravdanim slučajevima kada je nužno produžiti rok od 30 dana od dana održavanja izbora.

Članak 64.
(Objava potvrđenih izbornih rezultata)

Središnje izborno povjerenstvo BiH potvrđene izborne rezultate s raspodijeljenim mandatima i imenima kandidata unutar tih političkih subjekata objavljuje u službenim glasilima, internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i sredstvima javnog informiranja.

DIO TREĆI – PROVEDBA IZBORA BEZ KORIŠTENJA SPECIFIČNIH IZBORNIH TEHNOLOGIJA

POGLAVLJE I. DUŽNOSTI PREDSEDNIKA I ČLANOVA BIRAČKOG ODBORA, PRISUTNOST NA BIRAČKOM MJESTU I IZBORNI PROMATRAČI

Članak 65.

(Dužnost predsjednika biračkog odbora i uloga članova biračkog odbora u postupku glasovanja)

(1) Predsjednik upravlja radom biračkog odbora i zajedno s članovima biračkog odbora odgovoran je za zakonitost rada na biračkom mjestu; održava integritet postupka glasovanja, odnosno brojenja i održava mir i red na biračkom mjestu i njegovoj okolini; popunjava sve potrebne obrasce; osigurava da na biračkom mjestu ne bude oružja ili opasnih predmeta; pomaže biračima kojima treba dodatno objašnjenje o postupku glasovanja; rješava sva pitanja koja se odnose na identifikaciju i pravo glasa birača i evidentira u Zapisnik o radu biračkog odbora ZARBO (u daljnjem tekstu: ZARBO) vrijeme i okolnosti svih iznimnih događaja na biračkom mjestu, na način da na svaku primjedbu upisanu u ZARBO napiše šta je poduzeo ako je primjedba osnovana; i određuje dužnosti svakom članu biračkog odbora. Eventualni prekid rada u brojenju glasačkih listića predsjednik ili zamjenik predsjednika evidentiraju u ZARBO-u. Predsjednik biračkog odbora za birača čije ime nije upisano na biračkom popisu na tom biračkom mjestu obavezan je izvršiti provjeru s nadležnim izbornim povjerenstvom osnovne izborne jedinice (u daljnjem tekstu: izorno povjerenstvo) na kojem biračkom mjestu taj birač glasuje. Predsjednik biračkog odbora uporabom pogodne aplikacije obavještava nadležno povjerenstvo o eventualnim nepravilnostima na biračkom mjestu te na isti način dostavlja preliminarne rezultate izbora za sustav većinskog glasa.

(2) Predsjednik biračkog odbora, na biračkom mjestu na kome je do 18.45 sati na izborni dan glasovalo više od 350 birača, obvezno poziva svog zamjenika i zamjenike članova biračkog odbora da nakon zatvaranja dođu na biračko mjesto i prisustvuju u postupku brojenja glasačkih listića.

(3) Predsjednik biračkog odbora, na biračkom mjestu koje je trebalo biti otvoreno u 07.00 sati, a isto je u postupku otvaranja kasnilo od jedan do tri sata, ili na kojem je prekid tijekom glasovanja bio od jedan do tri sata, prije zatvaranja biračkog mjesta obvezno poziva svojeg zamjenika i zamjenike članova biračkog odbora da nakon zatvaranja dođu na biračko mjesto i prisustvuju u postupku brojenja glasačkih listića.

(4) Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda osigurava kontrolu kretanja birača na biračkom mjestu i osigurava da se na biračkom mjestu ne naruši tajnost glasovanja.

(5) Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju provjerava identitet birača, pronalazi biračevo ime u izvatku iz Središnjeg biračkog popisa, upozorava birača da se mora potpisati istovjetno kao na važećoj osobnoj ispravi i osigurava da se birač potpiše pored svog imena u izvatku iz Središnjeg biračkog popisa u odgovarajućem šablonu. Potpis u izvatku iz Središnjeg biračkog popisa mora odgovarati potpisu u ispravi kojom je izvršena identifikacija.

(6) Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića objašnjava biraču kako treba ispravno ispuniti glasačke listiće, uz napomenu da obvezno pogleda naputak o načinu glasovanja na poledini svakog glasačkog listića, izdaje glasačke listiće biraču i upućuje birača prema slobodnom prostoru na kojem mu se omogućava tajnost glasovanja (u daljnjem tekstu: glasačka kabina). Ako birač ošteti glasački listić na način da je glasački listić neupotrebljiv, fizički oštećen ili pogrešno popunjen, član biračkog odbora biraču izdaje novi glasački listić, a oštećeni glasački listić izuzima, na istom ispiše riječ "OŠTEĆENI" i odlaže ga u za to predviđenu kuvertu.

(7) Na biračkom mjestu gdje se biraču izdaje kuverta s glasačkim listićima, ako birač u glasačkoj kabini ošteti jedan ili više glasačkih listića, izuzima se kuverta s oštećenim glasačkim listićima, biraču se izdaje nova kuverta s odgovarajućom kombinacijom glasačkih listića, a preko izuzete kuverte piše se riječ "OŠTEĆENI" i kuverta se odlaže u za to predviđenu kuvertu.

(8) Član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije upućuje birača da ubaci sve preuzete glasačke listiće, jedan po jedan, u glasačku kutiju i napusti biračko mjesto, osigurava da nijedan birač ne napusti biračko mjesto dok u glasačku kutiju ne ubaci sve glasačke listiće te da birač sve preuzete glasačke listiće ubaci jedan po jedan u glasačku kutiju, kao i da se samo glasački listići ubacuju u glasačku kutiju.

(9) Ako se birački odbor sastoji od predsjednika i dva člana, član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda istodobno će obavljati i kontrolu glasačke kutije, dok će član biračkog odbora zadužen za identifikaciju birača istodobno obavljati i izdavanje glasačkih listića.

(10) Članovi biračkog odbora individualno odgovaraju za učinjene nepravilnosti u okviru zaduženja koje dobiju od predsjednika biračkog odbora, sukladno Izbornom zakonu BiH i podzakonskim aktima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

(11) Predsjednik biračkog odbora odgovoran je i za učinjene nepravilnosti člana biračkog odbora, ako nije evidentirao uočene nepravilnosti i odmah izvijestio nadležno izborno povjerenstvo.

(12) Predsjednik i članovi biračkog odbora odgovorni su za osiguranje pravilnosti i tajnost glasovanja, pravilno brojenje, evidentiranje glasačkih listića i ispravno pakiranje izbornog materijala na biračkom mjestu.

(13) Predsjednik i članovi biračkog odbora moraju biti prisutni tijekom cijelog postupka glasovanja, uključujući i postupak brojenja glasačkih listića, shodno odredbi članka 5.5 Izbornog zakona BiH, osim u slučaju kada je potrebno obaviti glasovanje na drugom biračkom mjestu za koje su upisani u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa, ili zbog zdravstvenih i drugih opravdanih razloga nisu u mogućnosti da nastave dalje obavljati svoje dužnosti.

(14) Predsjednik biračkog odbora obvezan je obavijestiti izborno povjerenstvo o potrebi njegove odsutnosti ili odsutnosti članova biračkog odbora s biračkog mjesta, kako bi izborno povjerenstvo moglo angažirati njihove zamjenike da dođu na biračko mjesto i preuzmu njihove funkcije. Predsjednik biračkog odbora obvezan je da sve promjene osoblja na biračkom mjestu evidentira u dio Z5 ZARBO-a "Zapažanja u toku glasovanja".

Članak 66. **(Prisutnost na biračkom mjestu)**

(1) Na biračkom mjestu tijekom glasovanja i brojenja glasačkih listića mogu biti prisutni predsjednik, članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici, u slučajevima propisanim ovim Pravilnikom, akreditirani promatrači i, iznimno, pripadnici policije ako je pozvana od predsjednika biračkog odbora u vrijeme kada je biračko mjesto zatvoreno za glasovanje zbog narušavanja reda na biračkom mjestu.

(2) Na biračko mjesto tijekom glasovanja, po odobrenju predsjednika biračkog odbora, na kraće vremensko razdoblje mogu ući i predstavnici medija, ali im je zabranjeno narušavati tajnost glasa, snimati birače u glasačkoj kabini i ometati izborni postupak. Na biračkom mjestu zabranjeno je davanje izjava medijima.

(3) U svrhu pružanja savjetodavne pomoći biračkim odborima, kao i preuzimanja zelenih preslika s izbornim rezultatima, na biračko mjesto mogu ući predsjednik, član izbornog povjerenstva ili ovlaštena osoba izbornog povjerenstva.

(4) U svrhu obilaska biračkih mjesta na izborni dan, na biračko mjesto u pratnji predsjednika ili člana izbornog povjerenstva mogu ući i predsjednik i/ili članovi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, kao i ovlašteni službenici Sekretarijata Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

Članak 67.

(Akreditirani promatrači)

(1) Birački odbor mora omogućiti akreditiranim promatračima nesmetano promatranje cijelog postupka glasanja i prebrojavanja glasačkih listića i upisa svih primjedbi u ZARBO.

(2) Birački odbor obavezan je omogućiti promatračima jasan uvid u sve izborne aktivnosti. Predsjednik biračkog odbora obavezan je odgovoriti na upit promatrača koji je za vrijeme promatranja utvrdio nepravilnosti u postupku koji promatra, a ako je promatrač nezadovoljan pojašnjenjem, predsjednik biračkog odbora mu obavezno omogućava da upiše primjebdu u dio Z6 ZARBO.

(3) Ako promatrač utvrdi nepravilnost u radu člana biračkog odbora za identifikaciju i utvrđivanju identiteta birača koji se potpisao na izvadak iz Središnjeg biračkog popisa, predsjednik biračkog odbora će omogućiti promatraču provjeru identiteta birača i provjeru na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa, ali na način da se zaštite osobni podaci birača. Promatrač nema pravo uvida je li identifikacijska isprava birača u važećem roku, ali iznimno i s obrazloženjem koje je opravdano, može zatražiti da birački odbor izvrši dodatnu provjeru valjanosti i to javno saopći promatraču.

(4) Promatrač ima pravo promatrati brojenje glasačkih listića s udaljenosti s koje može jasno vidjeti sve aktivnosti biračkog odbora, a da ne ometa postupak brojenja glasačkih listića. Birački odbor će brojati glasačke listiće na način da promatrač koji stoji u blizini jasno vidi glasačke listiće.

POGLAVLJE II. PRIMOPREDAJA IZBORNOG MATERIJALA

Članak 68. (Izborni materijal)

(1) Središnje izborno povjerenstvo BiH osigurava svim formiranim biračkim mjestima, osim za birače iz članka 114. ovog Pravilnika, izborni materijal koji se sastoji od:

- a) osjetljivog izbornog materijala:
 - 1) glasački listići,
 - 2) obrasci iz članka 140. stavak (1) točka b) ovog Pravilnika,
 - 3) izvaci iz konačnog Središnjeg biračkog popisa po biračkim mjestima (za birača koji glasuje na redovitom biračkom mjestu, birača koji ima status raseljene osobe, birača koji ima pravo glasovati nepotvrđenim glasačkim listićima i birača koji ima pravo glasovati putem posebnog mobilnog tima);
- b) neosjetljivog izbornog materijala:
 - 1) kandidacijske liste,
 - 2) dio potrošnog biračkog materijala (plakati, glasačke kabine, kuverte za pakiranje glasačkih listića, vreće za pakiranje izbornog materijala i dr.) i
 - 3) kutija za pakiranje vreća s glasačkim listićima.

(2) Središnje izborno povjerenstvo BiH osigurava da se svaka vreća za pakiranje izbornog materijala označi bar-kodom koji je drugačiji za svaku izbornu razinu (odnosno drugačiji za svaku boju vreće, prozirne vreće, kao i male prozirne vreće). Na temelju bar-koda Središnje izborno povjerenstvo BiH zadužuje izborno povjerenstvo vrećama za pakiranje izbornog materijala koje se nalaze u kutijama s neosjetljivim izbornim materijalom. Središnje izborno povjerenstvo BiH također osigurava da se svaka kutija za pakiranje vreća s glasačkim listićima označi bar-kodom koji je drugačiji za svaku kutiju.

(3) Središnje izborno povjerenstvo BiH svim izbornim povjerenstvima s neosjetljivim izbornim materijalom dostavlja i male prozirne vreće s natpisom "Pomoćne vreće/Помоћне вреће". Središnje izborno povjerenstvo BiH dostavlja izbornom povjerenstvu dovoljan broj vreća za svako redovito biračko mjesto.

- (4) Izorno povjerenstvo, s ostalim izbornim materijalom za opće izbore, izdaje biračkom odboru:
- e) 3 (tri) vreće iz stavka (3) ovog članka i
 - f) izorno povjerenstvo Brčko distrikta BiH za provedbu općih izbora 6 (šest) vreća iz stavka (3) ovog članka.
- (5) Birački odbor obvezno zadužene male prozirne vreće vraća izbornom povjerenstvu zajedno s drugim izbornim materijalom.
- (6) Izorno povjerenstvo obvezno male prozirne vreće čuva na pogodnom i osiguranom mjestu do provedbe narednih redovitih izbora.
- (7) Birački odbor vreće iz stavka (3) ovog članka koristi u postupku brojenja glasačkih listića nakon otvaranja glasačke kutije, na način da u njih sprema glasačke listiće za razinu vlasti koju trenutno ne broji.
- (8) Središnje izorno povjerenstvo BiH odgovorno je za distribuciju i sigurnost izbornog materijala iz stavka (1) ovog članka do izbornog povjerenstva.
- (9) Izorno povjerenstvo od momenta preuzimanja izbornog materijala od Središnjeg izbornog povjerenstva BiH odgovorno je za dostavljanje i raspodjelu izbornog materijala po biračkim odborima na području osnovne izborne jedinice i za njegovu sigurnost do momenta predaje biračkim odborima. Izorno povjerenstvo je od momenta preuzimanja cjelokupnog izbornog materijala od biračkih odbora odgovorno za sigurnost izbornog materijala, do njegovog uručenja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.
- (10) Za primopredaju izbornog materijala iz stavka (9) ovog članka od i prema Središnjem izbornom povjerenstvu BiH odgovoran je predsjednik izbornog povjerenstva ili član izbornog povjerenstva kojeg predsjednik ovlasti u pisanoj formi.
- (11) Glasački listići iz stavka (1) točka a) alineja 1) ovog članka su:
- a) glasački listići za redovito biračko mjesto,
 - b) glasački listići s posebnom oznakom za glasovanje u DKP-ima BiH i
 - c) glasački listići s posebnom oznakom za glasovanje putem pošte.

Članak 69.

(Dostava izbornog materijala – članak 5.3 Izbornog zakona BiH)

Središnje izorno povjerenstvo BiH dostavlja izbornom povjerenstvu izborni materijal iz članka 68. stavak (1) točka a) alineje 1), 2) i 4) i točka b) alineje 1) ovog Pravilnika najkasnije tri dana prije dana održavanja izbora, a iz članka 68. točka a) alineja 3) i neosjetljivi izborni materijal iz točke b) alineje 2) i 3) ovog Pravilnika najkasnije 20 dana prije dana održavanja izbora.

Članak 70.

(Obrasci PO-1 i PO-2 – članak 5.4 stavak (2) Izbornog zakona BiH)

- (1) Nadležno izorno povjerenstvo dužno je tijekom preuzimanja izbornog materijala od Središnjeg izbornog povjerenstva BiH provjeriti ukupan broj primljenih kutija glasačkih listića i preostalog izbornog materijala te potvrditi primitak u odgovarajuće primopredajne obrasce izbornog materijala – Obrazac PO-1 i Obrazac PO-2.
- (2) Potpisanu presliku obrazaca iz stavka (1) ovog članka izorno povjerenstvo zadržava za svoje potrebe, a ostale preslike zadržava Središnje izorno povjerenstvo BiH.
- (3) Ako izorno povjerenstvo nakon primitka izbornog materijala iz stavka (1) ovog članka uoči određene nedostatke u pogledu količine i vrste primljenog izbornog materijala, dužno je odmah, a

najkasnije u roku od 12 sati od primitka izbornog materijala, pisano izvijestiti Središnje izborno povjerenstvo BiH kako bi se otklonili uočeni nedostaci.

Članak 71.

(Predaja izbornog materijala izbornom povjerenstvu – članak 5.26 Izbornog zakona BiH)

(1) Nakon zatvaranja biračkih mjesta i okončanja postupka brojenja i svih aktivnosti na biračkom mjestu, birački odbor dostavlja izbornom povjerenstvu spakiran izborni materijal na način propisan članovima 93, 94, 100, 104. i 108. ovog Pravilnika.

(2) Izborno povjerenstvo pri preuzimanju izbornog materijala od biračkog odbora provjerava je li izborni materijal upakiran na propisan način i potvrđuje primitak u obrascu Zapisnik BO-IK. Ako uoči da izborni materijal nije propisno upakiran ili da određeni materijal nedostaje, poziva birački odbor da otkloni uočene nedostatke uz prisutnost promatrača, a pod kontrolom izbornog povjerenstva. Jednu presliku Zapisnika BO-IK izorno povjerenstvo zadržava (odnosno izrađuje ako obrazac nije s NCR preslikama, od kojih je jedna za izorno povjerenstvo) za svoju arhivu.

(3) Izborno povjerenstvo priprema izborni materijal s biračkih mjesta za predaju Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.

Članak 72.

(Predaja izbornog materijala Središnjem izbornom povjerenstvu BiH)

(1) Središnje izborno povjerenstvo BiH pri preuzimanju izbornog materijala od izbornog povjerenstva osnovne izborne jedinice provjerava je li izborni materijal spakiran na propisan način te skenira sve bar-kodove na vrećama i kutijama za pakiranje vreća s glasačkim listićima iz članka 68. stavak (2) ovog Pravilnika, nakon čega potvrđuje primitak u primopredajnom obrascu izbornog materijala Zapisnika IP-SIP BIH.

(2) Ako prilikom skeniranja bar-kodova na vrećama određena vreća ne posjeduje bar-kod, osoblje Središnjeg izbornog povjerenstva BiH preuzima vreću, uz naznaku broja plastičnog pečata navedene vreće u primopredajnom obrascu iz stavka (1) ovog članka. Također, ako na određenoj kutiji za pakiranje vreća s glasačkim listićima ne postoji bar-kod, navedena činjenica se evidentira u primopredajni obrazac. Isto tako, ako se uoče određeni nedostaci u pakiranju izbornog materijala, nadležna osoba Središnjeg izbornog povjerenstva BiH nalaže izbornom povjerenstvu da odmah otkloni uočene nedostatke.

(3) Obrazac iz stavka (1) ovog članka izorno povjerenstvo kopira i presliku zadržava za svoje potrebe, a izvornik obrasca zadržava Središnje izborno povjerenstvo BiH.

Članak 73.

(Pakiranje i primopredaja glasačkih listića – članak 5.4 Izbornog zakona BiH)

(1) Glasački listići dostavljaju se izbornom povjerenstvu zapakirani u odgovarajući broj paleta u zavisnosti od ukupnog broja kutija glasačkih listića koji se isporučuju datoj osnovnoj izornoj jedinici.

(2) Vakuumska pakiranja s glasačkim listićima za biračka mjesta na teritoriji date osnovne izborne jedinice zapakirani su u kutije. Svako biračko mjesto dobiva jednu ili više kutija s glasačkim listićima odgovarajućeg tipa u zavisnosti od vrste biračkog mjesta (redovito biračko mjesto ili biračko mjesto za glasovanje u odsutnosti).

(3) Svaka paleta s glasačkim listićima označava se sljedećim podacima:

- a) jedinstvenom oznakom, odnosno serijskim brojem palete,

- b) nazivom osnovne izborne jedinice,
 - c) brojem kutija koje se nalaze na paleti,
 - d) brojevima biračkih mjesta na koje se kutije s te palete odnose i
 - e) podacima o ukupnom broju i tipu glasačkih listića koji se nalaze na paleti.
- (4) Svaka kutija s glasačkim listićima označava se sljedećim podacima:
- a) brojem biračkog mjesta,
 - b) nazivom osnovne izborne jedinice
 - c) oznakom tipa glasačkih listića koji su zapakovani u kutiju,
 - d) podacima o ukupnom broju glasačkih listića zapakiranih u kutiju i
 - e) podacima o rednom broju kutije i ukupnom broju kutija za dato biračko mjesto.
- (5) Središnje izborno povjerenstvo BiH će posebnom odlukom odrediti osobe koje će vršiti nadzor nad izradom papira za glasačke listiće i njegovog pakiranja na palete.
- (6) Središnje izborno povjerenstvo BiH će tokom tiskanja i pakiranja glasačkih listića u tiskari posebnom odlukom imenovati povjerenstvo iz reda zaposlenih Sekretarijata Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za stalni nadzor i kontrolu tiskanja i pakiranja glasačkih listića, što podrazumijeva i kontrolna brojenja glasačkih listića prije pakiranja u plastične folije, metodom slučajnog uzorka. Ovom odlukom će Središnje izborno povjerenstvo BiH odrediti i jednog člana Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za koordinaciju rada ovog povjerenstva.
- (7) Osobe iz stavka (5), odnosno povjerenstvo iz stavka (6) ovog članka dužni su redovito dostavljati informaciju u pisanom obliku o tijeku realizacije određenih aktivnosti te po završetku podnijeti pisano izvješće o izvršenom nadzoru i kontroli izrade papira za glasačke listiće, odnosno tiskanju i pakiranju glasačkih listića.

POGLAVLJE III. ZAPISNIK O RADU BIRAČKOG ODBORA I GLASAČKA KUTIJA

Članak 74.

(ZARBO – članak 5.7 stavak (1) Izbornog zakona BiH)

- (1) Za svako biračko mjesto birački odbor dužan je voditi ZARBO koji je sastavni dio ovog Pravilnika. ZARBO je sačinjen tako da svaka stranica ima dvije preslike u boji (zelenu za izorno povjerenstvo i crvenu za predsjednika biračkog odbora), na koje se preslikavaju podaci upisani na stranici. Svaka stranica obvezno sadrži broj biračkog mjesta.
- (2) U ZARBO se upisuju podaci po stranicama, i to:
- (1) Z1 Specifikacija izbornog materijala – izorno povjerenstvo evidentira izborni materijal koji predaje biračkom odboru;
 - (2) Z1a Glasački listići – predsjednik biračkog odbora upisuje broj primljenih i broj neiskorištenih glasačkih listića i ukupan broj birača upisanih u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za to biračko mjesto;
 - (3) Z1b Specifične izborne tehnologije – predsjednik izbornog povjerenstva i predsjednik biračkog odbora vrše primopredaju uređaja specifične izborne tehnologije;
 - (4) Z2 Zapažanja o stanju izbornog materijala i biračkog mjesta dan uoči održavanja izbora – predsjednik i članovi biračkog odbora upisuju svoja zapažanja;
 - (5) Z3 Evidencija o prisutnosti – predsjednik biračkog odbora evidentira zaduženja koja je dodijelio članovima biračkog odbora;
 - (6) Z3a Zakletva – predsjednik i članovi biračkog odbora potpisuju zakletvu, kao i njihovi zamjenici, ako su angažirani;
 - (7) Z4 Evidencija o akreditiranim promatračima – predsjednik evidentira akreditirane promatrače koji prate proces glasanja i brojenja glasačkih listića na biračkom mjestu;

- (8) Z5 Zapažanja tijekom glasovanja – predsjednik biračkog odbora evidentira događaje koji su se desili tijekom glasovanja, kao i podatke o biraču koji je glasovao ispred biračkog mjesta;
 - (9) Z5a Evidencija odsutnosti – predsjednik biračkog odbora evidentira svoju odsutnost i odsutnost članova biračkog odbora s biračkog mjesta;
 - (10) Z6 Mišljenje ili primjedbe člana biračkog odbora, birača ili akreditiranog promatrača – svi navedeni u naslovu mogu unijeti svoju primjedbu na rad biračkog odbora;
 - (11) Z7 Udaljavanje osoba s biračkog mjesta – predsjednik biračkog odbora upisuje podatke o osobama koje je tijekom glasovanja ili brojenja glasačkih listića odstranio s biračkog mjesta;
 - (12) Z8 Vrijeme zatvaranja biračkog mjesta – predsjednik biračkog odbora upisuje vrijeme zatvaranja biračkog mjesta;
 - (13) Z9 Broj potvrda birača koji su se uspješno identificirali i autentificirali te ukupan broj potvrda, kao i podatak o ukupnom broju višestrukih pokušaja verifikacije. Pored navedenih podataka, ovaj obrazac sadrži i podatak o broju birača koji su se identificirali i potpisali na izvadak iz Središnjeg biračkog popisa na biračkim mjestima na kojima je korištena tiskana verzija izvatka iz Središnjeg biračkog popisa;
 - (14) Z10 Naljepnice – predsjednik biračkog odbora upisuje serijske brojeve naljepnica kojima se zatvaraju kutije za neiskorištene i prebrojane glasačke listiće, kao i brojeve plastičnih pečata velike i male vreće.
- (4) U slučaju da je članu biračkog odbora, biraču ili akreditiranom promatraču onemogućen upis primjedbe ili mišljenja u ZARBO, svoje primjedbe ili mišljenja dostavljaju izravno izbornom povjerenstvu, o čemu izbornom povjerenstvo bez odlaganja obavještava Središnje izbornom povjerenstvo BiH.

Članak 75. **(Glasačka kutija i pomoćne vreće)**

- (1) Izbornom povjerenstvo dužno je glasačke kutije propisno uskladištiti, evidentirati njihovo brojno stanje i eventualna oštećenja i nedostatke te čuvati za potrebe narednih izbora kao stalno materijalno sredstvo.
- (2) Izbornom povjerenstvo dužno je vreće iz članka 68. stavak (3) ovog Pravilnika propisno skladištiti, evidentirati njihovo brojno stanje i eventualna oštećenja i nedostatke te čuvati za potrebe narednih izbora kao stalno materijalno sredstvo.
- (3) Evidenciju brojnog stanja glasačkih kutija iz stavka (1) ovog članka izbornom povjerenstvo dostavlja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH uz redoviti izvještaj o radu, dok evidenciju vreća iz članka 68. stavak (3) ovog Pravilnika izbornom povjerenstvo dostavlja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH samo iznimno, u slučaju potrebe za dodatnim vrećama, i to početkom izborne godine.
- (4) Vrste i postupanje s glasačkom kutijom Središnje izbornom povjerenstvo BiH će regulirati posebnim propisom.

POGLAVLJE IV. REDOVITA BIRAČKA MJESTA

Odjeljak A. PAKIRANJE I PREDAJA GLASAČKIH LISTIĆA IZBORNIM POVJERENSTVIMA

Članak 76. **(Redovito biračko mjesto – članak 5.4 Izbornog zakona BiH)**

(1) Redovito biračko mjesto dobiva broj glasačkih listića prema broju birača na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa za određeno biračko mjesto, koji se zaokružuje na sljedećih 10.

(2) Paketi s glasačkim listićima za redovito biračko mjesto sadrže odgovarajući broj vakuumskih pakiranja od 200 glasačkih listića istog tipa. Ako je broj glasačkih listića za određeno redovito biračko mjesto manji od 200, ili ako ukupan broj listića nije djeljiv s 200, ostatak glasačkih listića će biti smješten u zasebno vakuumsko pakiranje, ako ta razlika bude veća od 50. Ako ta razlika bude iznosila 50 ili manje glasačkih listića, listići će biti smješteni u isto pakiranje s 200 listića.

(3) Svako vakuumsko pakiranje označava se podacima o tipu glasačkih listića, brojem redovitog biračkog mjesta, nazivom i kodom osnovne izborne jedinice i ukupnim brojem glasačkih listića koji se nalaze u pakiranju, uz numeraciju broja pakiranja za svaku razinu na način koji odredi Središnje izborno povjerenstvo BiH.

(4) Osim podataka iz stavka (3) ovog članka, na vakuumskom pakiranju se nalazi naljepnica s bar-kodom.

Odjeljak B. PRIJE OTVARANJA BIRAČKIH MJESTA

Članak 77.

(Dan uoči izbora na redovitom biračkom mjestu – članak 5.3 stavak (1) Izbornog zakona BiH)

(1) Izborno povjerenstvo donosi plan predaje izbornog materijala biračkom odboru na biračkom mjestu.

(2) Prema planu iz stavka (1) ovog članka, izborno povjerenstvo će dan prije, a najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkih mjesta dostaviti biračkom odboru izborni materijal, i to:

- a) izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za određeno biračko mjesto;
- b) odgovarajući broj glasačkih listića;
- c) odgovarajući broj glasačkih kutija;
- d) komplet obrazaca za biračko mjesto;
- e) kandidacijske liste, odnosno plakate s izgledom glasačkih listića na kojima se glasuje u toj izbornoj jedinici;
- f) plakate s naputcima o načinu glasovanja i informativnim sadržajima za birače;
- g) ZARBO iz članka 74. stavak (1) ovog Pravilnika;
- h) potrošni materijal prema specifikaciji iz ZARBO-a, neophodan za postupak glasovanja i brojenja glasačkih listića.

(3) Birački odbor prilikom primopredaje izbornog materijala od strane izbornog povjerenstva provjerava je li izborni materijal koji je primio od izbornog povjerenstva kompletan i u ispravnom stanju te potpisuje u ZARBO. Ako birački odbor utvrdi da izborni materijal nije kompletan, odmah o tome obavještava izborno povjerenstvo koje je obvezno da u kontaktu sa Središnjim izbornim povjerenstvom BiH otkloni sve nedostatke u najkraćem roku.

(4) Predsjednik i članovi biračkog odbora nakon primitka izbornog materijala potpisuju zakletvu u ZARBO.

(5) Nakon primitka izbornog materijala, predsjednik i članovi biračkog odbora provjeravaju prostor koji je predviđen za biračko mjesto i otklanjaju eventualne nedostatke ako utječu na zakonitost rada biračkog odbora. Zapažanje o stanju biračkog mjesta upisuje se u ZARBO. Predsjednik i članovi biračkog odbora odgovorni su za sigurnost biračkog materijala na biračkom mjestu od trenutka primitka materijala, pa do završetka svih svojih dužnosti nakon zatvaranja biračkog mjesta, okončanja postupka brojenja i uručenja glasačkog materijala. Birački materijal se u noći prije

otvaranja biračkog mjesta čuva u zaključanim prostorijama na lokaciji biračkog mjesta. Policija osigurava birački materijal u noći prije otvaranja biračkih mjesta na lokacijama biračkih mjesta.

(6) Birački odbor uklanja s biračkog mjesta sve oznake i obilježja koji upućuju na političke stranke, vjerske simbole, kao i oznake koje imaju diskriminacijsko značenje. Birački odbor postavlja na vidljivom mjestu oznaku biračkog mjesta, ulaza i izlaza, smjera lokacije biračkog mjesta, zabrane unošenja i pokazivanja oružja i opasnih predmeta, zabrane pušenja, zabrane uporabe fotoaparata, kamere, mobitela ili drugih sredstava kojima se može snimiti ili isporučiti zvučni, video ili tekstualni sadržaj na biračkom mjestu, od momenta preuzimanja glasačkog listića pa do napuštanja biračkog mjesta, izlaže kandidacijske liste i na vidljivom mjestu izlaže popis članova biračkog odbora s nazivom političkog subjekta koji ih je nominirao.

(7) Predsjednik i članovi biračkog odbora uređuju biračko mjesto tako da se omogući nesmetano kretanje birača na biračkom mjestu.

(8) Birački odbor određuje mjesto za svaku glasačku kabinu na način da se otvor glasačke kabine okrene prema članovima biračkog odbora i promatračima te da glasačka kabina bude dovoljno udaljena od članova biračkog odbora, promatrača ili birača koji se identificira kako se ne bi povrijedila tajnost glasovanja.

Članak 78.

(Prije otvaranja biračkog mjesta – članak 5.8 Izbornog zakona BiH)

(1) Svi članovi biračkog odbora moraju doći na biračko mjesto najmanje sat vremena prije početka otvaranja biračkog mjesta. U tom vremenskom razdoblju samo članovi biračkog odbora i akreditirani promatrači mogu biti prisutni na biračkom mjestu.

(2) Birački odbor na biračkim mjestima na kojima nije omogućen pristup osobama iz članka 81. stavak (5) ovog Pravilnika određuje posebno mjesto i postavlja glasačku kabinu ispred biračkog mjesta za ovu kategoriju birača.

(3) Prije početka glasovanja predsjednik, odnosno članovi biračkog odbora vrše sljedeće:

- a) pišu sve neophodne podatke na kuverte, odnosno pakete;
- b) predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje broj birača koji su upisani u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa;
- c) ručno broje primljene glasačke listiće za svaku izbornu razinu i predsjednik u Obrazac za brojno stanje upisuje ukupan broj primljenih glasačkih listića;
- d) pokazuju praznu glasačku kutiju, nakon čega na nju stavljaju plastične pečate;
- e) predsjednik u Obrazac za brojno stanje upisuje serijske brojeve pečata glasačke kutije;
- f) postavljaju zapečaćenu glasačku kutiju na mjesto gdje je svi prisutni mogu vidjeti;
- g) na vidljivom mjestu objavljuju popis članova biračkog odbora, s naznakom političkog subjekta koji ih je nominirao;
- h) predsjednik upisuje u ZARBO vrijeme otvaranja biračkog mjesta;
- i) predsjednik provjerava promatračevu identifikacijsku ispravu s fotografijom, koju zadržava do momenta kada promatrač napušta biračko mjesto; utvrđuje da li se ime promatrača nalazi na akreditaciji i u ZARBO upisuje ime promatrača, naziv subjekta koji ga je akreditirao, broj njegove akreditacije, vrijeme kada je promatrač stigao i vrijeme kada je promatrač napustio biračko mjesto i
- j) predsjednik upućuje promatrače na mjesto gdje mogu sjesti i promatrati izborne aktivnosti te ih upozorava da se ne mogu miješati u izborni postupak niti gledati u glasačku kabinu, ali da mogu postavljati pitanja u vezi s izbornim postupkom i stavljati mišljenja ili primjedbe na izborni postupak u ZARBO ili ih predati u pisanoj formi, uz obavezan potpis.

(4) Predsjednik biračkog odbora određuje dužnosti svim članovima biračkog odbora i to evidentira u dio Z3 ZARBO-a. Ako tijekom glasovanja član biračkog odbora napusti biračko mjesto i njegovu dužnost preuzme njegov zamjenik, predsjednik biračkog odbora u dio Z5 ZARBO-a evidentira vrijeme zamjene i razlog napuštanja biračkog mjesta. U dio Z5 ZARBO-a predsjednik biračkog odbora također evidentira vrijeme svog odlaska s biračkog mjesta, kao i vrijeme povratka na biračko mjesto.

(5) Zamjenik predsjednika ili zamjenik člana biračkog odbora prilikom dolaska na biračko mjesto prije preuzimanja dužnosti predsjednika ili člana potpisuje zakletvu u ZARBO-u.

Članak 79.

(Postupanje biračkog odbora u slučaju neispravnosti u pakiranjima glasačkih listića)

(1) U slučaju da birački odbor prilikom provedbe procedure propisane člankom 78. stavak (3) točka c) ovog Pravilnika utvrdi nepravilnosti:

- a) u vakuumskim pakiranjima glasačkih listića nađu materijal koji nije glasački listić, ili glasačke listiće na kojima nema ispisanih kandidata, ili glasački listić ne sadrži kandidacijske liste za izbornu jedinicu, ili glasačke listiće koje nije propisalo Središnje izbornog povjerenstvo BiH, obavezan je da ih odvoji i utvrdi njihov broj, kao i da utvrdi broj glasačkih listića koji su ispravni;
- b) u vakuumskim pakiranjima glasačkih listića prime manji broj glasačkih listića od predviđenog broja, a utjecao bi na postupak glasovanja zbog nedostatka glasačkih listića,

odmah po saznanju o nepravilnostima iz točki a) i b) ovog stavka obavještava izbornog povjerenstvo.

(2) Izbornog povjerenstvo po obavještenju biračkog odbora iz stavka (1) ovog članka obvezno je otići na biračko mjesto i utvrđenu nepravilnost zapisati u ZARBO u dio "Prije otvaranja biračkog mjesta" te dostaviti pisano izvješće o utvrđenoj nepravilnosti Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.

(3) Ako navedene nepravilnosti utječu na rad biračkog odbora u smislu nedostatka glasačkih listića za njihov rad, izbornog povjerenstvo od biračkih odbora s bližih biračkih mjesta uzima maksimalno po 100 glasačkih listića te ih dostavlja biračkom odboru kojem nedostaju glasački listići.

(4) Postupak propisan u stavku (3) ovog članka izbornog povjerenstvo obavlja zapisnički, a birački odbor iste te činjenice upisuje u Obrazac brojnog stanja u redak 3. "Broj naknadno zaduženih/iznimnih glasačkih listića", gdje birački odbor kojem su izuzeti glasački listići upisuje broj iznimnih glasačkih listića, a birački odbor kojem su dati glasački listići upisuje broj preuzetih glasačkih listića. Birački odbor u dio 3. Obrasca brojnog stanja upisuje apsolutnu vrijednost broja bez predznaka +/-.

Odjeljak C. PROCEDURA GLASOVANJA

Članak 80.

(Identifikacija, izdavanje glasačkog listića i glasovanje – članci 5.12, 5.13 i 5.16 Izbornog zakona BiH)

(1) Prilikom ulaska na biračko mjesto radi identifikacije i glasovanja, svaki birač mora predložiti jednu od važećih osobnih isprava, sukladno članku 5.12 Izbornog zakona BiH. Nakon što član biračkog odbora utvrdi identitet birača i njegovo ime bude pronađeno u izvatku iz Središnjeg biračkog popisa, birač se potpisuje istovjetno kao na osobnoj ispravi pored svog imena u izvatku iz Središnjeg biračkog popisa. Član biračkog odbora ima dužnost i odgovornost upozoriti svakog birača da njegov potpis na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa mora odgovarati potpisu na osobnoj ispravi koja je predložena.

(2) Ako se birač ne potpiše istovjetno kao na osobnoj ispravi, član biračkog odbora ga upozorava da se treba potpisati isto kao na osobnoj ispravi; a ako birač isto odbije, predsjednik biračkog odbora u dijelu Z5 ZARBO-a navodi ime i prezime birača, redni broj birača na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa i činjenicu da je birač odbio da se potpiše istovjetno kao na osobnoj ispravi.

(3) Kada birač bude identificiran i potpiše se u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa, član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića objašnjava biraču kako treba ispravno ispuniti glasačke listiće, uz napomenu da obvezno pogleda naputak o načinu glasovanja na poleđini svakog glasačkog listića, zatim mu izdaje glasačke listiće i odmah ga upućuje prema jednoj od slobodnih glasačkih kabina kako bi popunio glasačke listiće. U glasačkoj kabini u isto vrijeme smije se nalaziti samo jedna osoba, osim ako se radi o biraču iz članka 81. ovog Pravilnika.

(4) Ispunjavanje glasačkog listića na biračkom mjestu je tajno, glasanje je osobno. Predsjednik i članovi biračkog odbora dužni su osigurati tajnost glasovanja i onemogućiti da neka osoba glasuje umjesto druge osobe pod njegovim imenom ili da ponovno glasuje.

(5) Nakon popunjavanja glasačkih listića, birač jedan po jedan glasački listić ubacuje u glasačku kutiju. Član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije vodi računa da svi glasački listići budu ubačeni u glasačku kutiju.

(6) U slučaju da birač ne ubaci sve glasačke listiće koji su mu izdati na biračkom mjestu, član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije upozorit će ga da je obavezan to uraditi. Ako birač ne postupi sukladno ovom upozorenju, predsjednik biračkog odbora će u ZARBO-u izvršiti evidenciju navedenog, zapisujući podatke s identifikacijske isprave birača.

(7) U slučaju da birač pokuša u glasačku kutiju ubaciti glasački listić koji se po boji ili na drugi način razlikuje od izvornih glasačkih listića koji se izdaju na biračkim mjestima, član biračkog odbora zadužen za kontrolu glasačke kutije obavijestit će o tome predsjednika biračkog odbora koji će prekinuti postupak glasovanja i uz intervenciju policije taj glasački listić oduzeti biraču. Predsjednik biračkog odbora će u ZARBO evidentirati ovaj slučaj, zapisujući podatke s identifikacijske isprave birača. O navedenim slučajevima predsjednik biračkog odbora odmah obavještava izbornu povjerenstvo.

(8) Predsjednik i članovi biračkog odbora, ako im se imena nalaze na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa za to biračko mjesto, glasuju neposredno poslije otvaranja biračkog mjesta.

(9) Izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za birače u Brčko distriktu BiH sastavljen je iz dva dijela, i to tako da je:

- a) dio A s upisanim imenima birača koji glasuju za sve razine vlasti u Bosni i Hercegovini (osim za razinu kantonalne skupštine), za koje birači glasuju u Federaciji BiH;
- b) dio B s upisanim imenima birača koji glasuju za sve razine vlasti u Bosni i Hercegovini, za koje birači glasuju u Republici Srpskoj.

(10) Član biračkog odbora biraču iz stavka (9) ovog članka izdaje kombinaciju glasačkih listića u zavisnosti od toga da li se biračevo ime nalazi upisano u dijelu A ili B izvatka iz Središnjeg biračkog popisa.

Članak 81.

(Pomoć druge osobe – članak 5.19 Izbornog zakona BiH)

(1) Prilikom glasovanja, birač koji je slijep, nepismen ili osoba s invaliditetom ima pravo koristiti pomoć druge osobe koju on izabere i uz odobrenje predsjednika biračkog odbora.

(2) Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju u dio predviđen za potpis upisuje broj identifikacijske isprave birača koji glasuje, a slijep je, nepismen ili fizički nesposoban, i birača koji mu pomaže, pored njegovog potpisa.

(3) Predsjednik biračkog odbora vodi evidenciju o situacijama u kojima se koristi pomoć druge osobe na PDL obrascu. PDL obrazac sadrži sljedeće podatke:

- a) podatak gdje birač koristi pomoć druge osobe na biračkom mjestu ili izvan biračkog mjesta;
- b) za birača koji je slijep, nepismen ili fizički nesposoban:
 - ime prezime,
 - JMB,
 - broj identifikacijske isprave;
- c) za osobu koja pruža pomoć biraču:
 - ime i prezime,
 - broj identifikacijske isprave i JMB,
 - potpis;
- d) oznaka da li se radi o slijepoj, nepismenoj ili fizički nesposobnoj osobi;
- e) navod o vrsti dokaza, odnosno broj i datum izdavanja dokaza o činjenici iz točke d) ovog članka;
- f) redni broj obrasca;
- g) broj biračkog mjesta;
- h) redni broj birača koji se nalazi u izvatku iz Središnjeg biračkog popisa;
- i) izjava da osoba koja pomaže biraču može pomoći samo jednom biraču na dan izbora;
- j) potpis predsjednika biračkog odbora.

(4) Dokaz iz stavka (3) točka d) za slijepu i osobu s invaliditetom je rješenje ili uvjerenje/potvrda nadležne ustanove, instituta ili povjerenstva o utvrđenom invaliditetu ili tjelesnom oštećenju te članska iskaznica saveza ili udruge registriranih za pomoć ovoj kategoriji osoba. Iznimno, predsjednik biračkog odbora može bez dokaza odobriti pomoć druge osobe biraču koji očigledno nije u mogućnosti izvršiti glasovanje bez ove pomoći, a zbog svoje nesposobnosti. Dokaz za nepismenu osobu iz stavka (3) je oznaka "XX" na putnoj ispravi, ako je identifikacija birača izvršena pomoću putne isprave, odnosno nepopunjena rubrika za potpis, ako je identifikacija izvršena osobnom iskaznicom.

(5) Osoba s invaliditetom je i onaj birač koji dođe do biračkog mjesta, ali zbog fizičkih prepreka i neprilagodbe prostora njegovoj invalidnosti ne može ući. Za ovu kategoriju birača uređuje se posebno mjesto s glasačkom kabinom ispred biračkog mjesta, a koje je pogodno za ovu kategoriju birača. Druga osoba koju taj birač izabere donosi važeću identifikacijsku ispravu fizički nesposobnog birača na biračko mjesto i izjavljuje da birač ne može ući na biračko mjesto. Član biračkog odbora zadužen za identifikaciju provjerava je li ime fizički nesposobnog birača upisano u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa. Ako je ime tog birača upisano u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa, predsjednik biračkog odbora unosi podatke u evidenciju iz stavka (3) ovog članka i odobrava procedure, a zatim član biračkog odbora odlazi prema fizički nesposobnom biraču sa ZARBO-om, glasačkim listićima, olovkom i kuvertom. Član biračkog odbora upisuje ime i osobne podatke fizički nesposobnog birača s brojem identifikacijske isprave. Fizički nesposobni birač potpisuje se pored tih podataka i popunjava glasačke listiće koje stavlja u predviđenu kuvertu. Osoba koju je fizički nesposobni birač izabrao odnosi kuvertu s glasačkim listićima do glasačke kutije, otvara je i stavlja glasačke listiće u nju. Član biračkog odbora u dio predviđen za potpis pored imena fizički nesposobnog birača upisuje broj identifikacijske isprave tog birača. Osoba koja pomaže fizički nesposobnom biraču upisuje svoje ime tiskanim slovima pokraj imena fizički nesposobnog birača u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa i potpisuje se.

(6) Izorno povjerenstvo obvezno je prilikom određivanja biračkih mjesta voditi računa da, ako je to moguće, biračka mjesta odredi na lokacijama na kojima bi birači iz stavka (5) ovog članka imali pristup biračkom mjestu te izbjegli procedure glasovanja iz stavka (5) ovog članka.

(7) Izorno povjerenstvo obvezno je za svako biračko mjesto otisnuti najmanje po 10 PDL obrazaca koje će numerirati u polje "redni broj obrasca", iz stavka (3) ovog članka, i predati ih predsjedniku biračkog odbora prilikom primopredaje izbornog materijala. Izorno povjerenstvo će biračkom odboru tijekom glasovanja dostaviti dodatni broj obrazaca na zahtjev predsjednika biračkog odbora.

(8) Birački odbor će sve iskorištene PDL obrasce iz stavka (3) ovog članka ubaciti u prozirnu plastičnu foliju koju će s izvatkom iz Središnjeg biračkog popisa upakirati po shemi pakiranja.

(9) Za omogućavanje pomoći druge osobe sukladno stavku (1) ovog članka odgovoran je predsjednik biračkog odbora.

Članak 82.

(Udaljavanje s biračkog mjesta – članak 5.6 Izbornog zakona BiH)

(1) Izorno povjerenstvo može s biračkog mjesta udaljiti predsjednika i članove biračkog odbora koji su svojim aktivnostima narušili kontinuitet glasovanja, odnosno postupali suprotno pravilima tijekom glasovanja ili brojenja glasačkih listića. Izorno povjerenstvo obvezno je o tome pisano obavijestiti Središnje izorno povjerenstvo BiH i dostaviti kompletnu dokumentaciju o poduzetim radnjama.

(2) Izorno povjerenstvo postupak iz stavka (1) ovog članka pokreće po prijavi predsjednika ili člana biračkog odbora, akreditiranih promatrača ili birača, ili po službenoj dužnosti.

(3) Birački odbor može udaljiti s biračkog mjesta promatrača ako promatrač ometa postupak glasovanja ili brojenja glasačkih listića. Odluku o udaljavanju promatrača s biračkog mjesta birački odbor donosi natpolovičnom većinom. Politički subjekt čiji je promatrač udaljen s biračkog mjesta može poslati novog promatrača na to biračko mjesto.

(4) Predsjednik biračkog odbora u dio Z7 ZARBO-a evidentira razlog i vrijeme udaljavanja promatrača s biračkog mjesta.

Članak 83.

(Zatvaranje biračkog mjesta – članak 5.9 stavak (2) Izbornog zakona BiH)

(1) Biračko mjesto se zatvara u 19.00 sati, osim u slučajevima propisanim odredbom članka 5.9 stavak (3) Izbornog zakona BiH.

(2) Procedura zatvaranja biračkog mjesta je sljedeća:

- a) predsjednik 15 minuta prije zatvaranja biračkog mjesta objavljuje svim prisutnim, unutar i ispred biračkog mjesta, vrijeme zatvaranja biračkog mjesta;
- b) član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda u vrijeme zatvaranja biračkog mjesta obavezan je stati na kraj reda, kako bi se osiguralo da se nijedna osoba ne priključi nakon zatvaranja biračkog mjesta, i zatvara vrata odmah nakon što posljednji birač iz reda glasuje;
- c) predsjednik u ZARBO upisuje vrijeme zatvaranja biračkog mjesta te zatvara otvor glasačke kutije samoljepljivom trakom i potpisuje je.

(3) Prilikom zatvaranja biračkog mjesta, predsjednik evidentira prisutne akreditirane promatrače u dijelu Z4 ZARBO-a.

Odjeljak D. BROJENJE GLASAČKIH LISTIĆA I GLASOVA

Članak 84.

(Vrijeme brojenja)

Glasački listići broje se odmah nakon zatvaranja redovitih biračkih mjesta.

Članak 85.
(Redoslijed radnji nakon zatvaranja biračkog mjesta)

(1) Nakon zatvaranja biračkog mjesta, u prisutnosti akreditiranih promatrača, predsjednik i članovi biračkog odbora:

- a) sve olovke koje nisu crvene boje s biračkog mjesta odlažu u vreću za neiskorištene glasačke listiće;
- b) obvezno broje i upisuju ukupan broj preostalih neiskorištenih glasačkih listića za svaku izbornu razinu u Obrazac za brojno stanje;
- c) broje i upisuju u ZARBO obrazac odbora u dio Z9 potpise sa svake stranice izvatka iz Središnjeg biračkog popisa, nakon čega upisuju ukupan broj potpisa (zbir svih potpisa sa stranica izvatka iz Središnjeg biračkog popisa). Predsjednik taj ukupan broj potpisa upisuje i u Obrazac brojnog stanja. Birački odbor u Brčko distriktu BiH broji potpise i s izvatka iz Središnjeg biračkog popisa za birače iz FBiH i s izvatka za birače iz RS-a te upisuje u ZARBO u dijelove Z9a i Z9b.
- d) birački odbor odmah nakon utvrđivanja broja potpisa, sukladno točki d) ovog stavka, izvadak iz Središnjeg biračkog popisa odlaže u za to predviđenu kuvertu, koju preko zalijepljenog otvora lijepi samoljepljivom naljepnicom na kojoj piše "Izvadak iz CBS – NE OTVARAJ!" te je ostavlja na vidljivo mjesto na radnoj površini. Nakon završetka svih aktivnosti, ova kuverta se pakuje prema shemi pakiranja;
- e) broje i upisuju broj oštećenih glasačkih listića za svaku izbornu razinu i pakiraju ih u odgovarajuću kuvertu i
- f) potpisuju Obrazac za brojno stanje.

(2) Izborni materijal iz stavka (1) točki b) i e) ovog članka birački odbor pakira u prozirnu veću zaštitnu vreću pojedinačno za svaku razinu vlasti.

(3) Popunjavanje svih obrazaca na biračkom mjestu vrši se isključivo hemijskom olovkom crvene boje.

Članak 86.
(Redoslijed radnji prilikom brojenja)

Radnje prilikom brojenja na biračkom mjestu obavljaju se sljedećim redoslijedom:

- a) utvrđivanje broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji;
- b) brojenje glasačkih listića u glasačkoj kutiji;
- c) brojenje glasova (sistem većinskog glasa);
- d) brojenje glasova dobivenih sistemom proporcionalne zastupljenosti – glasovi za političke subjekte;
- e) brojenje glasova dobivenih sistemom proporcionalne zastupljenosti – glasovi za kandidate unutar političkih subjekata.

Članak 87.
(Brojenje glasačkih listića – članak 5.25 Izbornog zakona BiH)

(1) Nakon zatvaranja biračkog mjesta, u prisutnosti akreditiranih promatrača, birački odbor:

- a) otvara glasačku kutiju i njen sadržaj stavlja na pripremljenu radnu površinu za brojenje;
- b) predočava praznu glasačku kutiju prisutnima, dokazujući time da u kutiji nema preostalih glasačkih listića;

- c) razvrstava glasačke listiće po izbornim razinama u skupine glasačkih listića iste boje i u skupine po 25 komada;
- d) slaže skupine od po 25 glasačkih listića jednu na drugu unakrsno;
- e) utvrđuje broj skupina od po 25 glasačkih listića kojima dodaje broj preostalih glasačkih listića, kako bi se dobio ukupan broj glasačkih listića;
- f) broj glasačkih listića iz točke e) ovog članka birački odbor u Brčko distriktu BiH utvrđuje za sva četiri izborne razine u RS-u te tri izborne razine u FBiH, i predsjednik upisuje u obrasce za zbirne rezultate;
- g) radnje iz točki c), d), e) i f) vrši prilikom brojenja te razine;
- h) utvrđuje rezultate glasovanja po političkim subjektima (i kandidatima, ako se primjenjuje sistem proporcionalne zastupljenosti) za svaku izbornu razinu i glasačke listiće za svakog političkog subjekta posebno pakuje u kuverte za pakiranje glasačkih listića na koje upisuje oznaku izborne razine, naziv političkog subjekta i broj glasačkih listića koji se nalazi u kuverti.

(2) Glasajući listići za izborne razine koje se trenutno ne broje pakiraju se posebno za svaku izbornu razinu u prozirne plastične vreće, koje se odlažu na radnu površinu, tako da ih svi prisutni mogu vidjeti.

Članak 88. **(Nevažeći glasački listić)**

Glasajući listić je nevažeći:

- 1. ako nije ispunjen ili je ispunjen tako da nije moguće sa sigurnošću utvrditi kojoj je političkoj stranci, koaliciji, nezavisnom kandidatu ili listi neovisnih kandidata birač dao svoj glas;
- 2. ako su dopisana imena kandidata;
- 3. ako je označeno više od jedne političke stranke, koalicije, neovisnog kandidata ili liste neovisnih kandidata;
- 4. ako se na temelju oznaka koje je birač dopisao na glasački listić, kao što je potpis, može utvrditi njegov identitet;
- 5. ako birač označi glasački listić na način drugačiji od onog koji je utvrđen u članku 5.14 Izbornog zakona;
- 6. ako je birač na glasačkom listiću označio četiri ili više kandidata jednog političkog subjekta, u kom slučaju je glasački listić važeći za taj politički subjekt, a nevažeći za kandidate tog političkog subjekta.

Članak 89. **(Glasajući listići za pojedine izborne razine – članci 5.14 i 5.25 Izbornog zakona BiH)**

(1) Na općim izborima glasački listići za pojedine izborne razine broje se sljedećim redoslijedom:

- a) u Federaciji Bosne i Hercegovine:
 - 1) Predsjedništvo BiH – izborni sistem – većinski glas,
 - 2) Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH – izborni sistem proporcionalne zastupljenosti,
 - 3) Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH – izborni sistem proporcionalne zastupljenosti,
 - 4) kantonalna skupština – izborni sistem proporcionalne zastupljenosti;
- b) u Republici Srpskoj:
 - 1) Predsjedništvo BiH – izborni sistem većinski glas,
 - 2) Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH – izborni sistem proporcionalne zastupljenosti,

- 3) predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske – izborni sistem – većinski glas,
 - 4) Narodna skupština Republike Srpske – izborni sistem proporcionalne zastupljenosti.
- (2) Birački odbor u Brčko distriktu BiH broji glasačke listiće prvo iz stavka (1) točke a) alineja 1) i točke b) alineja 1); zatim glasačke listiće iz točke a) alineja 2) i točke b) alineja 2); zatim iz točke b) alineja 3), nakon toga iz točke a) alineja 3) i točke b) alineja 4).

Članak 90.

(Procedura brojenja glasova – za člana Predsjedništva BiH, za predsjednika i potpredsjednike RS)

(1) Prilikom brojenja glasova dobivenih sistemom većinskog glasa, predsjednik i članovi biračkog odbora:

- a) razvrstavaju glasačke listiće za tu izbornu razinu u posebne skupine po kandidatima;
- b) prave posebnu skupinu listića koji nisu popunjeni (neoznačeni), kao i glasačkih listića koji su popunjeni tako da nije moguće sa sigurnošću utvrditi kojem kandidatu je birač dao svoj glas, a njihovu ispravnost utvrđuje predsjednik i članovi biračkog odbora;
- c) ako je birački odbor utvrdio glasačke listiće iz točki b) i c) ovog stavka, odmah obavještava izbornu povjerenstvo, o čemu izbornu povjerenstvo obavještava Središnje izbornu povjerenstvo BiH, zatim obvezno u ZARBO u dio Z10 navodi podatak koliko je utvrđeno nevažećih glasačkih listića po kategorijama iz točke d) ovog stavka i broj nevažećih glasačkih listića iz točki b) i c). Ako birački odbor nije našao glasačke listiće iz točki b) i c) ovog stava, u dio Z10 ZARBO-a ništa ne upisuje. Birački odbor u Brčko distriktu BiH za glasačke listiće iz FBiH upisuje u dio Z10a, dok glasačke listiće iz RS-a upisuje u dio Z10b;
- d) birački odbor glasačke listiće iz točki b) i c) ovog stavka pakira prema shemi pakiranja s druge dvije kategorije nevažećih glasačkih listića, samo upakirane u kuverte za pakiranje glasačkih listića na koju upisuje "Nevažeći glasački listići bez sigurnosnih elemenata";
- e) broje glasačke listiće za svakog kandidata i unakrsno ih slažu u skupine po 25 komada;
- f) utvrđuju ispravnost glasačkih listića iz točke d) ovog stavka – glasački listići za koje predsjednik i članovi biračkog odbora utvrde da su važeći, dodaju se skupini za odgovarajućeg kandidata i
- g) utvrđuju ukupan broj važećih glasova za svakog kandidata.

(2) Nevažeći glasački listići iz članka 88. ovog Pravilnika dijele se u dvije skupine:

- a) nevažeći neoznačeni glasački listići i
- b) nevažeći ostali glasački listići.

(3) Predsjednik i članovi biračkog odbora:

- a) broje listiće svake kategorije nevažećih glasačkih listića i dobiveni broj predsjednik upisuje na Obrazac za zbirne rezultate na biračkom mjestu ZR – većinski glas (u daljnjem tekstu: ZR-VG) za tu izbornu razinu. Pakiraju nevažeće glasačke listiće u zaštitne vreće za izborni materijal, sukladno člancima 93. stavak (6) i 94. stavak (6) ovog Pravilnika;
- b) predsjednik upisuje rezultate brojenja glasova za svakog kandidata na Obrazac za zbirne rezultate na biračkom mjestu ZR-VG za tu izbornu razinu. Ako kandidat ne dobije nijedan glas, upisuje se "0" pored imena tog kandidata i
- c) pakiraju važeće glasačke listiće u zaštitne vreće za izborni materijal, sukladno člancima 93. stavak (2) i 94. stavci (2) i (3) ovog Pravilnika.

(4) Predsjednik biračkog odbora će prilikom upisivanja broja osvojenih glasova za kandidate u Obrazac za zbirne rezultate na biračkom mjestu ZR-VG u sve kvadratiće ispred upisanog broja koji budu prazni upisati jednu srednju crtu da poništi taj kvadratić.

(5) Predsjednik svima prisutnim objavljuje rezultate brojenja glasova na biračkom mjestu dobijene po sistemu većinskog glasa, sukladno članku 5.26 stavak (2) Izbornog zakona BiH, a žutu presliku Obrasca ZR-VG izlaže na biračkom mjestu. Predsjednik fotografira izvornik Obrasca ZR-VG te uporabom pogodne aplikacije šalje ga nadležnom izbornom povjerenstvu. Predsjednik naknadno predaje zelenu presliku s izbornim rezultatima za tu razinu osobi koju je ovlastilo izorno povjerenstvo.

Članak 91.

(Brojenje glasova dobivenih sustavom proporcionalne zastupljenosti za sve izborne razine)

(1) Po sistemu proporcionalne zastupljenosti vrši se glasovanje i brojenje glasačkih listića za izborne razine kako slijedi:

- a) u Federaciji Bosne i Hercegovine:
 - 1) Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH,
 - 2) Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH,
 - 3) kantonalne skupštine;
- b) u Republici Srpskoj:
 - 1) Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH,
 - 2) Narodna skupština Republike Srpske.

(2) Glasački listić je važeći ako je birač označio krug:

- a) pored naziva samo jedne političke stranke, ili koalicije, ili liste neovisnih kandidata, ili imena jednog neovisnog kandidata;
- b) pored imena jednog ili maksimalno tri kandidata unutar liste samo jedne izabrane političke stranke, ili koalicije, ili liste neovisnih kandidata;
- c) pored naziva jedne političke stranke, ili jedne koalicije, ili jedne liste neovisnih kandidata, i maksimalno tri kandidata unutar te odabrane političke stranke, ili koalicije ili liste neovisnih kandidata i
- d) Ako je birač označio krug pored imena više od tri kandidata na jednoj listi, smatra se da je ta lista dobila jedan važeći glas u svrhu raspodjele mandata, dok se preferencijalni glasovi za kandidate ne broje.

Članak 92.

(Utvrđivanje broja glasova sustavom proporcionalne zastupljenosti)

(1) Prilikom brojenja glasova po sustavu proporcionalne zastupljenosti utvrđuje se broj glasova koje je osvojio politički subjekt i broj glasova koje je osvojio svaki kandidat u okviru političkog subjekta.

(2) Procedura brojenja glasova je:

- a) razvrstavanje glasačkih listića prema utvrđenom redoslijedu za određenu izbornu razinu, u skupine po političkim subjektima – u skupinu za jedan politički subjekt ulaze glasački listići koje je birač označio na način propisan u članku 91. stavak (2) ovog Pravilnika;
- b) prilikom razvrstavanja glasačkih listića iz točke a) ovog stavka birački odbor na svakom glasačkom listiću provjerava ima li važeći sigurnosni element, sukladno odredbi članka 5.14 stavak (1) Izbornog zakona BiH. Ako birački odbor utvrdi da ima listića bez sigurnosnog elementa, proglašava ih nevažećim glasačkim listićima;
- c) pravljenje posebnih skupina neoznačenih, kao i glasačkih listića koji su ispunjeni tako da nije moguće sa sigurnošću utvrditi kojem političkom subjektu je birač dao svoj glas – njihovu ispravnost utvrđuju predsjednik i članovi biračkog odbora;
- d) ako je birački odbor utvrdio glasačke listiće iz točki b) i c) ovog stavka, obvezno u ZARBO u dio Z10 navodi podatak koliko je utvrđeno nevažećih glasačkih listića po kategorijama iz

točke d) ovog stavka i broj nevažećih glasačkih listića iz točki b) i c). Ako birački odbor nije našao glasačke listiće iz točki b) i c) ovog stavka, u dio Z10 ZARBO-a ništa ne upisuje. Birački odbor u Brčko distriktu BiH kod provedbe općih izbora za glasačke listiće iz FBiH upisuje u dio Z10a, dok glasačke listiće iz RS-a upisuje u dio Z10b;

- e) birački odbor glasačke listiće iz točki b) i c) ovog stavka pakira prema shemi pakiranja s druge dvije kategorije nevažećih glasačkih listića, samo upakirane u kuvertu za pakiranje glasačkih listića na koju upisuje "Nevažeći glasački listići bez sigurnosnih elemenata".

(3) Predsjednik i članovi biračkog odbora provjeravaju glasačke listiće iz stavka (2) točka b) ovog članka. Glasajući listići za koje predsjednik i članovi biračkog odbora utvrde da su važeći, dodaju se skupini za politički subjekt.

(4) Nevažeći glasački listići se dijele u dvije skupine:

- a) nevažeći neoznačeni glasački listići i
- b) nevažeći ostali glasački listići;

broje se i utvrđuje se njihov broj.

(5) Predsjednik biračkog odbora u Obrazac za zbirne rezultate na biračkom mjestu ZR – proporcionalna zastupljenost (u daljnjem tekstu: ZR-PZ) za tu izbornu razinu upisuje podatke utvrđene u stavku (4) ovog članka.

(6) Birački odbor razvrstava važeće glasačke listiće svih političkih subjekata u skupine:

- a) glasačkih listića za neovisne кандидате i кандидате za nacionalne manjine,
- b) glasačkih listića za političke stranke, koalicije i liste neovisnih kandidata.

(7) Skupine glasačkih listića iz stavka (6) točka b) ovog članka birački odbor razvrstava u tri podskupine:

- 1) podskupinu glasačkih listića na kojima je birač stavio označio krug samo ispred naziva političkog subjekta,
- 2) podskupinu glasačkih listića na kojima je birač označio krug ispred imena četiri i više kandidata tog političkog subjekta,
- 3) podskupinu glasačkih listića na kojima je birač označio krug ispred imena jednog, dva ili tri kandidata tog političkog subjekta.

(8) Birački odbor broji glasačke listiće iz stavka (6) točka a) ovog članka i upisuje broj glasova za svakog neovisnog kandidata i kandidata za nacionalnu manjinu u Obrazac za zbirne rezultate ZR-PZ, a iste pakira sukladno člancima 93. stavci (3), (4) i (5) ili 32. stavci (4) i (5). Birački odbor broji svaku podskupinu glasačkih listića iz stavka (7) točke 1), 2) i 3) ovog članka metodom duplog brojenja, po 25 glasačkih listića. Predsjednik upisuje broj svake podskupine glasačkih listića u obrazac Zapisnika o broju glasačkih listića po kategorijama (ZGLK), dok ukupan broj glasačkih listića za taj politički subjekt upisuje u Obrazac za zbirne rezultate na biračkom mjestu ZR-PZ. Svi glasački listići iz stavka (7) točke 1), 2) i 3) ovog članka važeći su glasovi za političku stranku, koaliciju ili listu neovisnih kandidata.

(9) Nakon završene procedure iz stavka (7) ovog članka, birački odbor metodom iščitavanja rednih brojeva kandidata i evidentiranjem uspravnim crticama u pomoćnom obrascu za drugi krug brojenja glasova po kandidatima broji glasačke listiće iz stavka (7) točka 3) ovog članka. Predsjednik biračkog odbora će u Obrazac za zbirne rezultate na biračkom mjestu ZR-PZ evidentirati broj glasova za sve кандидате.

(10) Predsjednik biračkog odbora će prilikom upisivanja broja osvojenih glasova za političke subjekte i za кандидате političkog subjekta u Obrazac za zbirne rezultate na biračkom mjestu ZR-PZ u sve kvadratiće ispred upisanog broja koji budu prazni upisati jednu srednju crtu da ponište taj kvadratić.

Odjeljak E. PAKIRANJE IZBORNOG MATERIJALA

Članak 93.

(Pakiranje preostalog izbornog materijala i predaja izbornom povjerenstvu)

(1) Izborni materijal s redovitog biračkog mjesta pakira se na sljedeći način:

a) U manje kartonske kutije za svaku izbornu razinu:

1. iskorišteni glasački listići (važeći i nevažeći glasački listići),
2. plava preslika SIT ZR obrazac;

b) U izvorne kutije u kojim su zaduženi glasački listići pakiraju se neiskorišteni glasački listići, posebno za svaku razinu;

c) Nakon što se kutija zatvori, na istu se lijepi naljepnica sa šifrom osnovne izborne jedinice, biračkog mjesta i izborne razine;

d) U veliku kutiju pakiraju se:

1. pomoćni obrasci na kojima su upisani podaci, i to: osnovna izborna jedinica, broj biračkog mjesta i šifra listića (tj. Izborna razina),
2. četiri kutije s neiskorištenim glasačkim listićima (povrat u kutije u kojima su dostavljene),
3. četiri kutije s iskorištenim (važećim i nevažećim) glasačkim listićima po razinama, uz plavu presliku SIT ZR obrasca u kutiji za svaku razinu te samoljepljive papirne pečate i naljepnicu obrazac na vrhu,
4. kuverte s oštećenim glasačkim listićima.

(2) Velika kutija pakira se u veliku plastičnu vreću koja se pečatira plastičnim pečatom čiji serijski broj se upisuje u ZARBO – Obrazac Z10, a GIP/OIP upisuje isti broj pečata velike plastične vreće u obrazac SIT Zapisnik OIP-SIP BiH 1. Na velikoj kutiji i velikoj plastičnoj vreći crnim markerom upisuje se broj biračkog mjesta (npr. 146B012).

(3) U malu prozirnu plastičnu vreću, koja se osigurava plastičnim pečatom, predsjednik biračkog odbora pakira:

1. ZARBO obrazac izvornik,
2. kuvertu s ispisanim rezultatima sa skener-aparata,
3. kuverta sa slipovima biometrije (ili izvadak iz SBP-a, ako uređaj nije radio),
4. PDL obrasce,
5. izvornik SIT ZR obrasci za SIP BiH.

(4) Plastična mala vreća pečatira se plastičnim pečatom čiji se serijski broj upisuje u ZARBO – Obrazac Z10, a GIP/OIP upisuje isti broj pečata male plastične vreće u obrazac SIT Zapisnik OIP-SIP BiH 2.

(5) Kuverta za izbornu povjerenstvo sadrži zelenu presliku ZARBO-a i zelenu presliku SIT ZR-a. Predsjednik BO zadržava crvenu presliku SIT ZR obrasca, a žutu presliku izlaže na vidno mjesto na biračkom mjestu uz elektroničko izvješće o rezultatima.

(6) Na biračkim mjestima u osnovnoj izbornoj jedinici Brčko distrikt BiH izborni materijal pakira se na način propisan ovim člankom, u dvije velike kutije razvrstane po entitetskom glasovanju.

(7) Birački odbor predaje izbornom povjerenstvu izborni materijal odmah nakon završetka svih radnji brojenja i pakiranja izbornog materijala, vodeći računa o svim mjerama zaštite izbornog materijala.

POGLAVLJE V. BIRAČKA MJESTA ZA GLASOVANJE NEPOTVRĐENIM KUVERTIRANIM GLASAČKIM LISTIĆIMA, BIRAČKA MJESTA ZA GLASOVANJE U ODSUTNOSTI I MOBILNI TIM

Odjeljak A. BIRAČKA MJESTA ZA GLASOVANJE NEPOTVRĐENIM KUVERTIRANIM GLASAČKIM LISTIĆIMA

Članak 96.

(Biračko mjesto za glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima)

- (1) Središnje izborno povjerenstvo BiH za biračka mjesta određena za glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima pakira glasačke listiće u kuverte za glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima sa zaštitnom kuvertom.
- (2) Kuverte iz stavka (1) ovog članka pakiraju se u kartonske kutije na kojima se nalazi broj biračkog mjesta, naziv osnovne izborne jedinice, broj kuverti i potpis ovlaštene osobe Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.
- (3) Ukupan broj kuverti s glasačkim listićima iz stavka (1) ovog članka iznosi:
 - a) 50 za osnovne izborne jedinice do 10.000 birača,
 - b) 100 za osnovne izborne jedinice od 10.000 do 50.000 birača i
 - c) 200 za osnovne izborne jedinice preko 50.000 birača.

Članak 97.

(Izdavanje nepotvrđenog kuvertiranog glasačkog listića – članak 5.18 Izbornog zakona BiH)

- (1) Biraču koji je stjecanjem punoljetstva prvi put upisan u Središnji birački popis od dana zaključenja Središnjeg biračkog popisa do dana izbora, a koji je biračkom odboru predao potvrdu izdanu od Centra za birački popis, kojom potvrđuje da se njegovo ime ne nalazi upisano ni na jednom izvatku iz Središnjeg biračkog popisa, birački odbor će omogućiti glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima.
- (2) Biraču s prebivalištem u Brčko distriktu BiH čije se ime ne nalazi na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa omogućit će se da glasuje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima, ako birač priloži potvrdu iz stavka (1) ovog članka i uvjerenje o entitetskom državljanstvu.
- (3) Birački odbor će biraču koji se nalazi na popisu kojeg je dostavilo Središnje izborno povjerenstvo BiH o državljanima Bosne i Hercegovine koji su upisani u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje van zemlje, a zatekne se u Bosni i Hercegovini, omogućiti da glasuje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima.

Članak 98.

(Glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima – članci 3.16 stavak (6) i 3.17 Izbornog zakona BiH)

- (1) Po jedno biračko mjesto u svakoj osnovnoj izbornoj jedinici bit će određeno za izdavanje nepotvrđenih kuvertiranih glasačkih listića.
- (2) Nakon što član biračkog odbora zadužen za identifikaciju identificira birača iz članka 97. stavak (1) ovog Pravilnika i upiše potrebne podatke u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji glasuju nepotvrđenim glasačkim listićima, birač se potpisuje u predviđeno polje za potpis u ovom izvatku.

(3) Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića na temelju identifikacijske isprave birača ispunjava neophodne podatke na prednjoj stranici kuverte s nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima, na temelju kojih se može provjeriti biračko pravo. Nakon toga član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića mu izdaje glasačke listiće i zaštitnu kuvertu i kandidacijsku listu te ga odmah upućuje prema jednoj od slobodnih glasačkih kabina kako bi popunio glasačke listiće.

(4) Na prednju stranicu kuverte za nepotvrđene kuvertirane glasačke listiće upisuju se sljedeći podaci:

- a) broj biračkog mjesta,
- b) prezime i ime birača,
- c) jedinstveni matični broj birača,
- d) datum rođenja i
- e) podaci o nazivu i broju predložene identifikacijske isprave i naziv tijela koje je izdalo ovu ispravu.

(5) Obrazac izgleda kuverte sastavni je dio ovog Pravilnika.

(6) Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića zadržava identifikacijsku ispravu birača do momenta kada birač vrati nepotvrđene kuvertirane glasačke listiće zapakirane u zaštitnoj bijeloj kuverti, a dokumentaciju iz članka 97. stavak (1) ovog Pravilnika prilaže uz izvadak iz Središnjeg biračkog popisa. Član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića stavlja sigurnosnu bijelu kuvertu u kuvertu s podacima o biraču koji glasuje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima. Kuverta se zalijepi i birač je ubacuje u glasačku kutiju.

Članak 99.

(Brojenje kuverti s glasačkim listićima)

(1) Nakon zatvaranja biračkog mjesta, predsjednik i članovi biračkog odbora biračkog mjesta za glasanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima broje kuverte s glasačkim listićima.

(2) Kuverte s glasačkim listićima s biračkih mjesta za glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima otvaraju se i broje se glasački listići u Glavnom centru za brojenje.

(3) Predsjednik i članovi biračkog odbora:

- a) nakon popunjavanja Obrasca za brojno stanje za biračko mjesto za glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima otvaraju glasačku kutiju i stavljaju sadržaj na stol tako da to vide svi prisutni;
- b) broje kuverte s nepotvrđenim glasačkim listićima, kontroliraju brojenje, a dobiveni broj predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima;
- c) pakiraju kuverte s nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima u odgovarajuću zaštitnu vreću za pakiranje izbornog materijala, sukladno članku 100. ovog Pravilnika i
- d) popunjavaju i potpisuju Obrazac za brojno stanje za biračka mjesta koja izdaju nepotvrđene glasačke listiće.

Članak 100.

(Pakiranje izbornog materijala)

(1) Na biračkim mjestima ovlaštenim za izdavanje nepotvrđenih kuvertiranih glasačkih listića u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distriktu BiH birački odbori pakiraju izborni materijal na sljedeći način:

a) u **ZELENU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:

1. kutija u kojoj se nalaze prebrojane kuverte s nepotvrđenim glasačkim listićima i plava preslika Obrasca za brojno stanje BSN;
 2. na kutiju zalijepiti naljepnicu zelene boje i napisati šifru osnovne izborne jedinice i biračkog mjesta.
- b) u **PROZIRNU VEĆU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:
1. neiskorištene kuverte sa setovima glasačkih listića upakirane u izvorne kutije i oštećene kuverte sa setovima glasačkih listića;
 2. na izvornu kutiju zalijepiti naljepnicu bijele boje i na njoj napisati šifru osnovne izborne jedinice i biračkog mjesta.
- c) u **PROZIRNU MANJU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:
1. Obrazac za brojno stanje BSN (izvornik u koricama);
 2. ZARBO (izvornik u koricama);
 3. izvadak iz konačnog Središnjeg biračkog popisa – popis birača koji imaju pravo glasovati nepotvrđenim glasačkim listićima i
 4. PDL obrazac.
- (2) Preslike obrazaca koje je birački odbor koristio tijekom glasovanja i brojenja kuverti s nepotvrđenim glasačkim listićima na biračkom mjestu birački odbor pakira na sljedeći način:
- a) u kuvertu za predsjednika biračkog odbora stavlja se Obrazac za brojno stanje BSN (crvena preslika),
 - b) u kuvertu za predsjednika izbornog povjerenstva stavlja se Obrazac za brojno stanje BSN (zelena preslika) i ZARBO (zelena preslika).
- (3) Birački odbor upisuje u Obrazac BSN broj plastičnih pečata s glasačke kutije i pečate s plastičnih vreća, prozirna (neiskorišteni glasački listići), zelena (iskorišteni glasački listići) i mala prozirna (dokumentacija za SIP BiH).
- (4) Birački odbor svaku od navedenih vreća označava crnim markerom (npr. broj biračkog mjesta 146BNNN na dva mjesta na zaštitnoj vreći). Svaka vreća mora biti čvrsto zalijepljena ljepljivom trakom ispod mjesta gdje se kroz predviđene otvore na vreći provlači plastični pečat čiji se broj upisuje u Obrascu Z10 ZARBO-a na predviđenom mjestu.
- (5) Sve tri vreće staviti u veliku kartonski kutiju, zalijepiti kutiju i na istoj napisati šifru osnovne izborne jedinice i biračkog mjesta (npr. broj biračkog mjesta 146BNNN).

Odjeljak B. BIRAČKO MJESTO ZA GLASOVANJE U ODSUTNOSTI

Članak 101.

(Biračko mjesto za glasovanje u odsutnosti)

- (1) Glasački listići i kandidacijska lista za glasovanje u odsutnosti zapakirani su u kuverte u kojima se nalazi odgovarajuća kombinacija glasačkih listića po osnovnim izbornim jedinicama za koje su birači upisani u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji imaju status raseljene osobe.
- (2) Ukupan broj različitih kombinacija glasačkih listića posebno se utvrđuje za svake izbore i zavisi od vrste izbora koji se provode.
- (3) Broj različitih kombinacija glasačkih listića koje dobiva jedna osnovna izborna jedinica određen je brojem birača koji su upisani u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji imaju status raseljene osobe.
- (4) Šifra određene kombinacije glasačkih listića i nazivi osnovnih izbornih jedinica na koje se kombinacija odnosi otisnuti su na svakoj kuverti s kombinacijom glasačkih listića za glasovanje u odsutnosti.

(5) Biračko mjesto za glasovanje u odsutnosti dobija odgovarajući broj kuverti s kombinacijama glasačkih listića prema broju birača u izvatku iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji imaju status raseljene osobe. Ovom broju dodaje se po jedna rezervna kombinacija za svaku izbornu jedinicu za koju su upisani birači u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji imaju status raseljene osobe.

(6) Kuverte s kombinacijama glasačkih listića za glasovanje u odsutnosti pakiraju se u kutije, s tim da su različite kombinacije unutar svake kutije posebno odijeljene. Svaka kutija za biračka mjesta za glasovanje u odsutnosti, osim podataka koje sadrže i kutije s glasačkim listićima za redovita biračka mjesta, uključuje i listu kombinacija s glasačkim listićima koja se nalazi u kutiji s naznačenim brojem kuverti za svaku kombinaciju.

Članak 102.

(Glasanje na biračkom mjestu za glasovanje u odsutnosti)

(1) Na biračkim mjestima za glasovanje u odsutnosti primjenjuju se procedure glasovanja utvrđene za redovita biračka mjesta. Biraču koji glasuje na biračkom mjestu za glasovanje u odsutnosti izdaju se kuverte koje sadrže glasačke listiće koji se izdaju u osnovnoj izbornoj jedinici za koju birač glasuje.

(2) Birački odbor prije otvaranja biračkog mjesta za glasovanje u odsutnosti obavlja iste radnje kao i birački odbor na redovitim biračkim mjestima, kako je utvrđeno člankom 80. ovog Pravilnika, osim što na tim biračkim mjestima ručno broje kuverte koje sadrže glasačke listiće po osnovnim izbornim jedinicama za koje birači glasuju. Dobivene brojeve prebrojanih kuverti predsjednik unosi u Obrazac za brojno stanje.

Članak 103.

(Brojenje kuverti s glasačkim listićima)

(1) Nakon zatvaranja biračkog mjesta, predsjednik i članovi biračkog odbora biračkog mjesta za glasovanje u odsutnosti broje kuverte s glasačkim listićima.

(2) Kuverte s glasačkim listićima s biračkih mjesta za glasovanje u odsutnosti otvaraju se i broje se glasački listići u Glavnom centru za brojenje.

(3) Kuverte s nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima (ako određeno biračko mjesto za glasovanje u odsutnosti izdaje nepotvrđene kuvertirane glasačke listiće) predsjednik i članovi biračkog odbora dostavljaju na verifikaciju Glavnom centru za brojenje i ako biračko pravo za datog birača bude potvrđeno, ovi glasački listići broje se u Glavnom centru za brojenje.

(4) Predsjednik i članovi biračkog odbora:

- a) nakon popunjavanja Obrasca za brojno stanje za biračko mjesto za glasovanje u odsutnosti otvaraju glasačku kutiju i stavljaju sadržaj na stol tako da to vide svi prisutni;
- b) razvrstavaju kuverte s glasačkim listićima na:
 - 1) kuverte s nepotvrđenim glasačkim listićima (za ona biračka mjesta u odsutnosti koja izdaju nepotvrđene glasačke listiće) i
 - 2) kuverte s glasačkim listićima za glasovanje u odsutnosti;
- c) razvrstavaju kuverte s glasačkim listićima za glasovanje u odsutnosti po osnovnim izbornim jedinicama za koje su birači glasovali, odnosno po oznakama kombinacija glasačkih listića na kuvertama;
- d) broje kuverte s nepotvrđenim glasačkim listićima, kontroliraju brojenje, a dobiveni broj predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima;

- e) broje kuverte s glasačkim listićima za glasovanje u odsutnosti, kontroliraju brojenje, a dobiveni broj kuverti po osnovnim izbornim jedinicama za koje su birači glasovali predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje za glasovanje u odsutnosti;
- f) vežu zajedno kuverte za glasovanje u odsutnosti s istim kombinacijama glasačkih listića po osnovnim izbornim jedinicama i pakiraju ih u odgovarajuću zaštitnu vreću za pakiranje izbornog materijala u odsutnosti, sukladno članu 44. ovog Pravilnika;
- g) pakiraju kuverte s nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićima u odgovarajuću zaštitnu vreću za pakiranje izbornog materijala, sukladno članku 104. ovog Pravilnika i
- h) popunjavaju i potpisuju Obrazac za brojno stanje za biračka mjesta za glasovanje u odsutnosti i Obrazac za brojno stanje za biračka mjesta koja izdaju nepotvrđene glasačke listiće.

Članak 104. **(Pakiranje izbornog materijala)**

(1) Na biračkim mjestima za glasovanje u odsutnosti birački odbori pakiraju izborni materijal na sljedeći način:

a) u **CRVENU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:

1. kutija u kojoj se nalaze prebrojane kuverte sa setovima glasačkih listića uvezane po osnovnim izbornim jedinicama i plava preslika Obrasca za brojno stanje BSO;
2. na kutiju zalijepiti naljepnicu crvene boje i napisati šifru osnovne izborne jedinice i biračkog mjesta.

b) u **PROZIRNU VEĆU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:

1. neiskorištene kuverte sa setovima glasačkih listića upakirane u izvorne kutije i oštećene kuverte sa setovima glasačkih listića;
2. na izvornu kutiju zalijepiti naljepnicu bijele boje i na njoj napisati šifru osnovne izborne jedinice i biračkog mjesta.

c) u **PROZIRNU MANJU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:

1. Obrazac za brojno stanje BSO (izvornik u koricama);
2. ZARBO (izvornik u koricama);
3. izvadak iz konačnog Središnjeg biračkog popisa za birače koji imaju status raseljene osobe;
4. PDL obrazac.

(2) Preslike obrazaca koje je birački odbor koristio tijekom glasovanja i brojenja kuverti s glasačkim listićima na biračkom mjestu birački odbor pakiraje na sljedeći način:

- a) u kuvertu za predsjednika biračkog odbora stavlja se Obrazac za brojno stanje BSO (crvena preslika) i
- b) u kuvertu za predsjednika izbornog povjerenstva stavlja se Obrazac za brojno stanje BSO (zelena preslika) i ZARBO (zelena preslika).

(3) Birački odbor upisuje u Obrazac BSO broj plastičnih pečata s glasačke kutije i pečate s plastičnih vreća, prozirna (neiskorišteni glasački listići), crvena (iskorišteni glasački listići) i mala prozirna (dokumentacija za SIP BiH).

(4) Birački odbor svaku od navedenih vreća označava crnim markerom (npr. broj biračkog mjesta 146B501 na dva mjesta na zaštitnoj vreći). Svaka vreća mora biti čvrsto zalijepljena ljepljivom trakom ispod mjesta gdje se kroz predviđene otvore na vreći provlači plastični pečat čiji se broj upisuje u Obrascu Z10 ZARBO-a na predviđenom mjestu.

(5) Sve tri vreće staviti u veliku kartonsku kutiju, zalijepiti kutiju i na istoj napisati šifru osnovne izborne jedinice i biračkog mjesta (npr. broj biračkog mjesta 146B501).

Članak 105.
(Glasački listići)

(1) Glasački listići i kandidacijska lista za mobilni tim pakiraju se u zaštitne kuverte na kojima je upisan broj kombinacije.

(2) Kuverte iz stavka (1) ovog članka i personalizirane kuverte pakiraju se u kartonsku kutiju na kojoj se nalazi broj mobilnog tima, broj kuverti i potpis ovlaštene osobe Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

(3) Ukupan broj kompleta s glasačkim listićima iz stavka (2) ovog članka jednak je broju birača na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa za mobilni tim uvećan za:

- a) dvije kuverte ako su birači koji glasuju putem mobilnog tima iz te osnovne izborne jedinice,
- b) jednu kuvertu za birače koji glasuju putem mobilnog tima a nisu iz te osnovne izborne jedinice.

Članak 106.
(Glasovanje birača iz članka 5.21 stavak (4) Izbornog zakona BiH)

(1) U svrhu glasovanja birača vezanih za domove, hospitalizirane osobe ili birača koji će glasovati u zatvorima i pritvorskim jedinicama, izborna povjerenstva će u roku do deset dana prije dana održavanja izbora, uzimajući u obzir teritorijalnu raspoređenost i broj institucija, organizirati mobilne timove koji će na dan izbora posjetiti birače iz ove kategorije u njihovim domovima ili institucijama. Mobilni tim ima jednog predsjednika i dva člana. Predsjednik rukovodi radom mobilnog tima i odgovoran je za njegovu zakonitost. Izorno povjerenstvo jedan sat prije otvaranja biračkih mjesta predaje svakom formiranom mobilnom timu materijal, kako slijedi:

- a) izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za birače koji su prijavljeni za glasovanje na ovaj način;
- b) odgovarajući broj glasačkih listića zapakiranih u zaštitne kuverte, koje su stavljene u personalizirane kuverte na kojima su upisane šifre osnovnih izbornih jedinica za koje se glasuje. Obrazac izgleda kuverte sastavni je dio ovog Pravilnika;
- c) odgovarajući broj pomoćnih glasačkih kutija (kartonske kutije);
- d) Obrazac za brojno stanje – mobilni tim;
- e) potrošni materijal koji je neophodan u postupku glasovanja i brojenja glasačkih listića;
- f) ZARBO i
- g) popis birača s adresama i kontakt-telefonima iz točke a) ovog stavka.

(2) Po preuzimanju izbornog materijala od izbornog povjerenstva, predsjednik i članovi mobilnog tima:

- a) upisuju svoja imena u ZARBO i potpisuju se u dijelu ZARBO-a koji je za to predviđen;
- b) upisuju broj birača s izvatka iz stavka (1) točka a) ovog članka na predviđeno mjesto u Obrascu za brojno stanje – mobilni tim;
- c) ručno broje primljene personalizirane kuverte u kojima su zaštitne kuverte s glasačkim listićima prema šiframa osnovnih izbornih jedinica za koje se glasuje, a prema biračkoj opciji birača koji su upisani u izvadak iz stavka (1) točka a) ovog članka, i upisuju taj broj u Obrazac za brojno stanje;
- d) formiraju pomoćnu glasačku kutiju za mobilni tim i stavljaju papirni samoljepljivi pečat na otvor glasačke kutije i
- e) upisuju serijske brojeve pečata s pomoćne glasačke kutije u Obrazac za brojno stanje.

(3) Način glasovanja birača s posebnim potrebama ne razlikuje se od načina glasovanja utvrđenog člankom 18. ovog Pravilnika, s tom razlikom što na personaliziranu kuvertu upisuju ime/ime

oca/prezime i JMB birača koji je glasovao putem mobilnog tima. Mobilni tim prilikom rada na terenu, nakon glasovanja birača s posebnim potrebama na određenoj lokaciji, samoljepljivom trakom lijepi otvor glasačke kutije koji potpisuju predsjednik i članovi mobilnog tima. Nakon završetka rada na terenu, mobilni tim stavlja na otvor pomoćne glasačke kutije samoljepljivi papirni pečat na koji se potpisuju predsjednik i članovi mobilnog tima, a serijski broj pečata evidentira na Obrascu za brojno stanje.

(4) Za birače koji će glasovati u zatvorima, ustanova će osigurati identifikacijsku ispravu kako bi mobilni tim mogao utvrditi identitet birača, a birač glasovati sukladno načinu glasovanja utvrđenim člankom 18. ovog Pravilnika, s tom razlikom što na personaliziranu kuvertu upisuju ime/ime oca/prezime i JMB birača koji je glasovao putem mobilnog tima.

(5) Mobilni tim počinje raditi u 7.00 sati, a završava u 19.00 sati. Mobilni tim u 19.00 sati u sjedištu izbornog povjerenstva pakira svoj izborni materijal, sukladno člankom 108. ovog Pravilnika, i predaje ga izbornom povjerenstvu.

Članak 107.

(Brojenje kuverti s glasačkim listićima mobilnih timova)

(1) Nakon što posjete sve birače koji glasuju putem mobilnog tima, predsjednik i članovi mobilnog tima u sjedištu izbornog povjerenstva broje kuverte s glasačkim listićima na sljedeći način:

- a) broje i upisuju ukupan broj preostalih neiskorištenih kuverti s glasačkim listićima za svaku izbornu razinu u Obrazac za brojno stanje za glasovanje putem mobilnog tima;
- b) pakira neiskorištene kuverte s glasačkim listićima u vreću utvrđenu u članku 108. stavak (1) točka b) ovog Pravilnika;
- c) broje i upisuju u Obrazac za brojno stanje ukupan broj potpisa glasača iz članka 106. stavak (1) točka a) ovog Pravilnika;
- d) broje i upisuju ukupan broj kuverti oštećenih glasačkih listića i pakiraju ih u odgovarajuću kuvertu;
- e) nakon upisa prethodno utvrđenih podataka u Obrazac za brojno stanje mobilnog tima, otvaraju glasačku kutiju i stavljaju sadržaj na stol tako da to vide svi prisutni;
- f) razvrstavaju kuverte s glasačkim listićima za glasovanje putem mobilnog tima po osnovnim izbornim jedinicama za koje su birači glasovali, odnosno po oznakama kombinacija glasačkih listića na kuvertama;
- g) broje kuverte s glasačkim listićima za glasovanje putem mobilnog tima, što znači da se kontroliraju i broje kuverte a ne glasački listići, a dobiveni broj kuverti po osnovnim izbornim jedinicama za koje su birači glasovali predsjednik upisuje u Obrazac za brojno stanje za glasovanje putem mobilnog tima;
- h) vežu zajedno kuverte s glasačkim listićima i pakiraju ih u odgovarajuću zaštitnu vreću za pakiranje izbornog materijala mobilnog tima, sukladno člankom 48. ovog Pravilnika i
- i) popunjavaju i potpisuju Obrazac za brojno stanje za mobilne timove.

(2) Izvornik Obrasca brojnog stanja, ZARBO, Obrazac brojnog stanja za glasovanje putem mobilnog tima i upakirani izborni materijal mobilni tim dostavlja izbornom povjerenstvu.

Članak 108.

(Pakiranje izbornog materijala)

(1) Mobilni tim pakira izborni materijal na sljedeći način:

a) u **NARANDŽASTU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:

1. kutija u kojoj se nalaze prebrojane kuverte sa setovima glasačkih listića uvezane po osnovnim izbornim jedinicama i plava preslika Obrasca za brojno stanje BSM;

2. na kutiju zalijepiti naljepnicu narandžaste boje i napisati šifru osnovne izborne jedinice i bračkog mjesta.
- b) u **PROZIRNU VEĆU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:
1. neiskorištene kuverte sa setovima glasačkih listića upakirane u izvorne kutije i oštećene kuverte sa setovima glasačkih listića;
 2. na izvornu kutiju zalijepiti naljepnicu bijele boje i na njoj napisati šifru osnovne izborne jedinice i bračkog mjesta.
- c) u **PROZIRNU MANJU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:
1. Obrazac za brojno stanje BSM (izvornik u koricama);
 2. ZARBO (izvornik u koricama);
 3. izvadak iz konačnog Središnjeg biračkog popisa za birače koji su vezani za svoje domove zbog starosti, bolesti ili invaliditeta i birače koji su zatvorenici ili su vezani za ustanove, a imaju pravo glasovati i
 4. PDL obrasci.
- (2) Preslike obrazaca koje je birački odbor koristio tijekom glasovanja i brojenja kuverti s glasačkim listićima na biračkom mjestu birački odbor pakira na sljedeći način:
- a) u kuvertu za predsjednika biračkog odbora stavlja se Obrazac za brojno stanje BSM (crvena preslika) i
 - b) u kuvertu za predsjednika izbornog povjerenstva stavlja se Obrazac za brojno stanje BSM (zelena preslika) i ZARBO (zelena preslika).
- (3) Birački odbor upisuje u Obrazac BSM broj papirnih pečata s glasačke kutije i pečate s plastičnih vreća, prozirna (neiskorišteni glasački listići), narandžasta (iskorišteni glasački listići) i mala prozirna (dokumentacija za SIP BiH).
- (4) Birački odbor svaku od navedenih vreća označava crnim markerom (npr. broj mobilnog tima 146BMT1 na dva mjesta na zaštitnoj vreći). Svaka vreća mora biti čvrsto zalijepljena ljepljivom trakom ispod mjesta gdje se kroz predviđene otvore na vreći provlači plastični pečat čiji se broj upisuje u Obrascu Z10 ZARBO-a na predviđenom mjestu.
- (5) Sve tri vreće staviti u veliku kartonski kutiju, zalijepiti kutiju i na istoj napisati šifru osnovne izborne jedinice i biračkog mjesta (npr. broj biračkog mjesta 146BMT1).

POGLAVLJE VI. DKP BiH I GLASOVANJE PUTEM POŠTE

Odjeljak A. NAČIN PROVEDBE IZBORA NA BIRAČKIM MJESTIMA U DKP-ima BiH – članak 1.5 stavak (3) Izbornog zakona BiH

Članak 109. (Dostava izbornog materijala)

- (1) Središnje izorno povjerenstvo BiH će najkasnije deset dana prije otvaranja biračkih mjesta dostaviti Ministarstvu vanjskih poslova BiH izborni materijal, i to:
- a) izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za određeno biračko mjesto u DKP-u BiH;
 - b) odgovarajući broj zaštitnih kuverti u kojima se nalaze glasački listići s posebnom zaštitom, a na kojima je ispisan broj kombinacije i naziv izbornih jedinica koji pripadaju toj kombinaciji, i kandidacijske liste;
 - c) odgovarajući broj glasačkih kutija;
 - d) komplet obrazaca za biračko mjesto;
 - e) plakate s naputcima o načinu glasovanja i informativnim sadržajima za birače;
 - f) ZARBO;

- g) potrošni materijal prema specifikaciji iz ZARBO-a, neophodan za postupak glasovanja i brojenja glasačkih listića.
- (2) Ministarstvo vanjskih poslova BiH će tri dana prije, a najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkih mjesta u DKP-ima BiH dostaviti biračkom odboru odgovarajućeg DKP-a BiH izborni materijal iz stavka (1) ovog članka.
- (3) Birački odbor provjerava je li izborni materijal koji je primio od Ministarstva vanjskih poslova BiH kompletan i u ispravnom stanju, što upisuje u ZARBO.
- (4) Nakon primljenog izbornog materijala, predsjednik i članovi biračkog odbora postupaju sukladno članku 42. ovog Pravilnika.

Članak 110. (Procedure glasovanja)

- (1) Glasovanje na biračkom mjestu u DKP-u BiH provodi se po proceduri utvrđenoj u članku 42. ovog Pravilnika.
- (2) Važeća identifikacijska isprava za glasovanje birača u DKP-ima BiH utvrđena je u člancima 5.12, odnosno 3.15 stavak (5) Izbornog zakona BiH.

Članak 111. (Brojenje kuverti s glasačkim listićima DKP-a BiH)

Brojenje kuverti s glasačkim listićima na biračkim mjestima u DKP-ima BiH vrši se po proceduri utvrđenoj u članku 103. ovog Pravilnika.

Članak 112. (Biračko mjesto u DKP-ima BiH)

- (1) Na biračkim mjestima u DKP-ima BiH birački odbori pakira izborni materijal na sljedeći način:

- a) u **CRVENU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:
 - 1) prebrojane kuverte sa setovima glasačkih listića uvezane po osnovnim izbornim jedinicama i
 - 2) plava preslika Obrasca za brojno stanje BSO;
- b) u **PROZIRNU VEĆU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:
 - 1) neiskorištene kuverte sa setovima glasačkih listića upakirane u izvorne kutije i
 - 2) oštećene kuverte sa setovima glasačkih listića;
- c) u **PROZIRNU MANJU ZAŠTITNU VREĆU** stavljaju se:
 - 1) Obrazac za brojno stanje BSO (izvornik u koricama),
 - 2) ZARBO (izvornik u koricama),
 - 3) izvadak iz konačnog Središnjeg biračkog popisa za birače koji imaju status raseljene osobe i PDL obrazac (ako se koristio).

- (2) Preslike obrazaca koje je birački odbor koristio tijekom glasovanja i brojenja kuverti s glasačkim listićima na biračkom mjestu birački odbor pakira tako što u kuvertu za predsjednika biračkog odbora stavlja Obrazac za brojno stanje BSO (crvena preslika).

- (3) Birački odbor svaku od navedenih vreća označava crnim markerom (naprimjer: broj biračkog mjesta A01 na dva mjesta na zaštitnoj vreći). Svaka vreća mora biti čvrsto zalijepljena ljepljivom trakom ispod mjesta gdje se kroz predviđene otvore na vreći provlači plastični pečat čiji se broj upisuje u odgovarajućem obrascu na predviđenom mjestu.

Članak 113.
(Povrat izbornog materijala i rok za povrat)

Originalni Obrazac brojnog stanja, ZARBO i upakirani izborni materijal birački odbor u DKP-ima BiH putem Ministarstva vanjskih poslova BiH dostavlja se Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, najkasnije 5 dana od dana održavanja izbora.

POGLAVLJE VII. NAČIN GLASOVANJA BIRAČA KOJI GLASUJE PUTEM POŠTE – članak 5.21 stavak (1) Izbornog zakona BiH

Članak 114.
(Birački paket)

Središnje izorno povjerenstvo BiH svim biračima koji su upisani u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasanje putem pošte dostavlja putem preporučene pošiljke birački paket koji sadrži:

- a) Obrazac s osobnim podacima birača: ime i prezime, jedinstveni matični broj, datum rođenja, trenutnu adresu van Bosne i Hercegovine (ulica i broj, grad, poštanski broj, država), kombinacijski broj za glasačke listiće te naputke kako treba glasovati (otisnuta na poledini tog obrasca);
- b) odgovarajuće glasačke listiće s posebnom zaštitom i kandidacijsku listu koji se izdaju za osnovnu izbornu jedinicu za koju glasuje birač;
- c) povratnu kuvertu s otisnutom (povratnom) adresom Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i
- d) kuvertu za glasačke listiće koja osigurava tajnost glasanja.

Članak 115.
(Povratna kuverta)

Birač koji glasuje putem pošte šalje nazad Središnjem izbornom povjerenstvu BiH povratnu kuvertu koja sadrži:

- a) kuvertu za glasačke listiće koja osigurava tajnost glasa, s upakiranim glasačkim listićima, i koja je zalijepljena kako bi se osigurala tajnost glasanja;
- b) presliku jedne od važećih identifikacijskih isprava, sukladno člancima 5.12, odnosno 3.15 stavak (5) Izbornog zakona BiH;
- c) Obrazac s osobnim podacima birača, koji sadrži podatke navedene u članku 114. stavak (1) točka a) ovog Pravilnika.

Članak 116.
(Rok za prihvatanje povratne kuverte – članak 5.21 Izbornog zakona BiH)

Povratna kuverta koja je poslata Središnjem izbornom povjerenstvu BiH najkasnije na dan održavanja izbora bit će prihvaćena i prebrojana ako stigne u Središnje izorno povjerenstvo BiH najkasnije pet dana od dana održavanja izbora i ako je na povratnoj kuverti otisak bar-koda/poštanskog pečata zemlje iz koje se glasuje, s datumom ne kasnijim od datuma održavanja izbora.

Članak 117.
(Vodič za glasanje putem pošte)

Središnje izorno povjerenstvo BiH distribuirat će Vodič za glasanje putem pošte, čiji sadržaj utvrđuje Središnje izorno povjerenstvo BiH, preko:

- a) DKP-a BiH;
- b) klubova i udruga građana Bosne i Hercegovine u inozemstvu;
- c) internetske stranice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, naloga Središnjeg izbornog povjerenstva BiH na društvenim mrežama i ostalih autoriziranih internetskih stranica i
- d) ureda vladinih i nevladinih organizacija koje se bave izbjeglicama i pitanjima migracije.

POGLAVLJE VIII. IZBORNI REZULTATI

Odjeljak A. IMENOVANJE REFERENATA ZA UNOS REZULTATA, SUPERVIZORA I KONTROLORA IZBORNIH REZULTATA

Članak 118.

(Referenti za unos izbornih rezultata)

- (1) Izorno povjerenstvo obvezno je da najkasnije 15 dana prije dana održavanja izbora osigura i umreži dovoljan broj računara putem kojih će se izvršiti unos izbornih rezultata. Pod dovoljnim brojem računara smatra se broj računara koji se dobije kada se broj biračkih mjesta podjeli s brojem 15.
- (2) Izorno povjerenstvo obvezno je da najkasnije 15 dana prije dana održavanja izbora donese rješenje kojim će imenovati dovoljan broj referenata za unos izbornih rezultata (u daljnjem tekstu: referent). Pod dovoljnim brojem smatraju se četiri referenta za svaki računar iz stavka (1) ovog članka za opće izbore. Za opće izbore referenti rade u dvije smjene po dva referenta. Prilikom unosa izbornih rezultata jedan referent čita podatke sa zelene preslike obrasca, dok drugi referent unosi te podatke u aplikaciju uz nadzor kontrolora izbornih rezultata.
- (3) Izorno povjerenstvo će prilikom imenovanja referenata iz stavka (2) ovog članka voditi računa da imenovani poznaju rad na računarima i koji su po mogućnosti već obavljali poslove referenta za unos izbornih rezultata.
- (4) Referenti iz stavka (2) ovog članka u aplikaciju za unos izbornih rezultata u Jedinstvenom informacijskom izbornom sistemu Bosne i Hercegovine (JIIS BiH) za svako biračko mjesto unose:
 - činjenicu da je biračko mjesto otvoreno;
 - odaziv birača, odnosno broj potpisa na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa, u 11.00, 15.00 i 19.00 sati. Središnje izorno povjerenstvo BiH može odrediti drugo vrijeme za unos;
 - činjenicu da je biračko mjesto zatvoreno;
 - sve podatke s Obrasca brojnog stanja;
 - izborne rezultate za svaku razinu vlasti za koji se provode izbori;
 - vrše kontrolu unijetih izbornih rezultata.
- (5) Referent je obavezan prisustvovati obuci organiziranoj od strane izbornog povjerenstva prema posebnom planu i programu koji usvoji Središnje izorno povjerenstvo BiH. Za svoj rad odgovora izbornom povjerenstvu i ima pravo na naknadu čiju visinu određuje izorno povjerenstvo u rješenju o imenovanju.

Članak 119.

(Supervizori izbornih rezultata)

(1) Izorno povjerenstvo obvezno je da najkasnije 15 dana prije dana održavanja izbora donese rješenje kojim će imenovati supervizora izbornih rezultata (u daljnjem tekstu: supervizor). Supervizor je osoba koja poznaje rad na računaru i koja je po mogućnosti već obavljala poslove supervizora izbornih rezultata.

(2) Supervizor će u aplikaciji iz članka 122. stavak (1) ovog Pravilnika:

- kontrolirati da svi podaci za svako biračko mjesto budu uneseni od strane referenata za unos;
- korigirati one podatke u aplikaciji za koje se utvrdi da su referenti za unos unijeli pogrešne podatke.

(3) Supervizor je obavezan prisustvovati obuci organiziranoj od strane izbornog povjerenstva prema posebnom planu i programu koji donosi Središnje izorno povjerenstvo BiH. Supervizori za svoj rad odgovora izbornom povjerenstvu i ima pravo na naknadu čiju visinu određuje izorno povjerenstvo u rješenju o imenovanju.

Članak 120. **(Kontrolori izbornih rezultata)**

(1) Izorno povjerenstvo obvezno je da danom raspisivanja izbora od strane Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, ili zbog ukazane potrebe radi popunjavanja sastava kontrolora, objavi javni oglas za prijavu kandidata za kontrolore izbornih rezultata.

(2) Javni oglas iz stavka (1) ovog članka sadrži:

1) broj kontrolora izbornih rezultata koji će biti imenovani, i to minimalno:

- dva kontrolora izbornih rezultata za izborna povjerenstva koja imaju manje od 50 biračkih mjesta,
- tri kontrolora izbornih rezultata za biračka mjesta koja imaju od 50 do 100 biračkih mjesta,
- četiri kontrolora izbornih rezultata za biračka mjesta koja imaju od 100 do 150 biračkih mjesta,
- pet kontrolora izbornih rezultata za biračka mjesta koja imaju od 150 do 200 biračkih mjesta i
- šest kontrolora izbornih rezultata za biračka mjesta koja imaju od 200 do 250 i više biračkih mjesta;

2) uvjet da je kandidat državljanin Bosne i Hercegovine;

3) uvjet da kandidat treba imati najmanje srednju stručnu spremu;

4) uvjet da kandidat treba imati aktivno znanje rada na računaru;

5) uvjet da kandidat treba imati izorno iskustvo, rad na poslovima kontrolora izbornih rezultata, rad na poslovima supervizora izbornih rezultata, rad na poslovima unosa izbornih rezultata i rad u biračkom odboru kao predsjednik ili član biračkog odbora;

6) vrijeme od pet godina na koje će biti imenovan kontrolor izbornih rezultata;

7) rok od 15 dana od dana objavljivanja javnog oglasa u kome kandidati trebaju predati svoje prijave.

(3) Nakon isteka roka za objavljivanje javnog oglasa, izorno povjerenstvo provest će postupak intervjua sa svim prijavljenim kandidatima za kontrolore i imenovati kontrolora sukladno stavku (2) alineja 1) ovog članka. Rješenje o imenovanju kontrolora izbornih rezultata odmah se po donošenju dostavlja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.

(4) Ako na javni oglas iz stavka (1) ovog članka ne bude dovoljno prijavljenih kandidata, izbornog povjerenstvo imenuje kontrolore izbornih rezultata iz reda uposlenika grada/općine, odnosno drugih osoba koje ispunjavaju uvjete predviđene javnim oglasom.

(5) Kontrolor izbornih rezultata se imenuje na pet godina. Mandat kontroloru izbornih rezultata prestaje i prije isteka roka od pet godina ako kontrolor dadne ostavku, umre, bude razriješen od strane izbornog povjerenstva zbog neispunjenja obveza ili izrečene administrativne mjere od Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. U slučaju prestanka mandata, izbornog povjerenstvo imenuje novog kontrolora na temelju procedure propisane u stavcima (1), (2) i (3) ovog članka.

(6) Kontrolor izbornih rezultata obavlja sljedeće poslove:

- obučava supervizora izbornih rezultata i referente za unos izbornih rezultata;
- vrši korekcije u aplikaciji za unos izbornih rezultata matematičkih nepravilnosti u statističkim podacima na svim biračkim mjestima na kojima nisu ispoštovane sve propisane matematičke radnje, i to:
 - a) vrši usporedbu broja potpisa i broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji te korigira u testu točnosti ako nije ispravno utvrđeno u testu točnosti; isto tako mijenja upisani broj potpisa ako je birački odbor umjesto broja potpisa naveo podatak broja imena na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa;
 - b) korigira zbir broja nevažećih neoznačenih i nevažećih ostalih glasačkih listića ako nije točno izvršen;
 - c) korigira ukupan broj važećih glasačkih listića ako nije ispravan i ne predstavlja sumu svih glasova po kandidatima za većinski glas ili sumu glasova po političkim strankama za sustav proporcionalne zastupljenost;
 - d) korigira zbir ukupnog broja nevažećih glasačkih listića i ukupnog broja važećih glasačkih listića ako nije ispravno utvrđen;
 - e) korigira u testu točnosti usporedbu ukupnog broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji i zbira ukupnog broja nevažećih glasačkih listića i ukupnog broja važećih glasačkih listića ako nije ispravno utvrđeno.

(7) Središnje izbornog povjerenstvo BiH najkasnije 15 dana prije dana održavanja izbora imenuje glavnog kontrolora izbornih rezultata, dva zamjenika glavnog kontrolora i tri kontrolora izbornih rezultata iz reda zaposlenih u Sekretarijatu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

(8) Kontrolori iz stavka (7) ovog članka obavljaju sljedeće aktivnosti:

- vrše usporedbu broja potpisa iz odaziva, s obrasca brojnog stanja i s obrazaca za zbirne rezultate za sva biračka mjesta;
- vrše usporedbu broja zaprimljenih i broja neiskorištenih glasačkih listića za svaku izbornu razinu;
- vrše korekcije u aplikaciji po proceduri opisanoj u stavku (6) od točke a) do točke e) ovog članka za sva biračka mjesta na kojima kontrolori izbornih rezultata izbornog povjerenstva ne izvrše korekcije;
- vrše kontrolu izbornih rezultata unesenih u Glavnom centru za brojenje po proceduri opisanoj u stavku (6) od točke a) do točke e) ovog članka;
- provjeravaju osnovanost prigovora, žalbi i zahtjeva za ponovno brojenje glasačkih listića;
- pripremaju izvješće Središnjem izbornom povjerenstvu BiH o svim uočenim nepravilnostima s prijedlogom mjera za ispravljanje nepravilnosti.

(9) Kontrolori izbornih rezultata iz stavka (7) ovog članka izravno su odgovorni Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.

Članak 121. **(Podnošenje prigovora i žalbe)**

(1) Na odluku izbornog povjerenstva o imenovanju ili razrješenju kontrolora može se uložiti prigovor izbornom povjerenstvu najkasnije u roku od 72 sata od primitka odluke.

(2) Na odluku izbornog povjerenstva kojom je odlučeno o prigovoru može se uložiti žalba Središnjem izbornom povjerenstvu BiH u roku od 72 sata od primitka prvostupanjske odluke.

(3) Odluka Središnjeg izbornog povjerenstva BiH je pravomoćna i protiv nje se ne može uložiti žalba.

Odjeljak B. UNOS REZULTATA

Članak 122. **(Prvi preliminarni, nezvanični i nekompletni rezultati izbora)**

(1) Izorno povjerenstvo obvezna je u JIIS aplikaciju unijeti sa zelenih preslika utvrđene izborne rezultate sa svih redovitih biračkih mjesta za razinu vlasti iz članka 89. stavak (1) točka a) alineja 1) ili točka b) alineja 1), najkasnije do 22.00 sata. Za ostale razine vlasti iz članka 89. stavak (1) točka a) alineja 2) ili točka b) alineja 2) ovog Pravilnika izorno povjerenstvo utvrđene izborne rezultate sa zelenih preslika dostavljenih s redovitih biračkih mjesta unosi u JIIS aplikaciju intenzivno do 24.00 sata.

(2) Izorno povjerenstvo izborne rezultate iz stavka (1) ovog članka od biračkog odbora, pored zelenih preslika, može preuzeti i putem slika obrazaca poslatih putem pogodne aplikacije, putem iščitavanja izbornih rezultata predsjednika biračkog odbora ovlaštenoj osobi u sjedištu izbornog povjerenstva ili na drugi pogodan način. Ako izorno povjerenstvo unese izborne rezultate na neki od načina propisan u ovom stavku, obvezno je provjeriti unos izbornih rezultata kada dobije zelene preslike s izbornim rezultatima.

(3) Za proces iz stavka (1) ovog članka izorno povjerenstvo može angažirati i ovlastiti koordinate koji će s redovitih biračkih mjesta preuzeti zelene preslike obrazaca s izbornim rezultatima i uslikati izvorni obrazac te angažirati i ovlastiti osoblje koje će vršiti unos rezultata izbora, o čemu donosi posebno rješenje.

(4) Nakon završenog postupka po proceduri iz stavka (2) ovog članka, kontrolor izbornih rezultata izbornog povjerenstva vrši kontrolu izbornih rezultata propisanu u članku 120. ovog Pravilnika.

(5) Na temelju postupka utvrđenog u stavcima (1) i (2) ovog članka, Središnje izorno povjerenstvo BiH, sukladno članku 5.29a Izbornog zakona BiH, objavljuje prve nepotpune preliminarne rezultate s redovitih biračkih mjesta najkasnije do 24.00 sata na dan izbora.

(6) Izorno povjerenstvo odgovorno je za točnost izvješća koje dostavlja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.

Članak 123. **(Drugi preliminarni, nezvanični i nekompletni rezultati izbora)**

Izorno povjerenstvo, po istom postupku iz članka 122. ovog Pravilnika, nastavlja sukcesivno unositi izborne rezultate u JIIS aplikaciju sa zelenih preslika za razinu vlasti iz članka 91. stavak (1) točka a) alineja 3), a najkasnije do 17.00 sati narednog dana od dana održavanja općih izbora.

Članak 124.
(Objedinjeni izborni rezultati)

- (1) Nakon što od biračkih odbora preuzme svu dokumentaciju i materijale za izbore, izorno povjerenstvo utvrđuje objedinjene izborne rezultate glasovanja koje je provedeno u toj osnovnoj izbornoj jedinici za sve razine vlasti te o tome sačinjava zapisnik koji se podnosi Središnjem izbornom povjerenstvu BiH u roku od 24 sata nakon zatvaranja biračkih mjesta, a najkasnije do 19.00 sati narednog dana od dana održavanja izbora.
- (2) Izorno povjerenstvo objedinjuje i objavljuje izborne rezultate iz stavka (1) ovog članka samo za redovita biračka mjesta na kojima su izborni rezultati matematički točni.
- (3) Središnje izorno povjerenstvo BiH objavljuje izborne rezultate sa svih redovitih biračkih mjesta nakon što Glavni centar za brojenje ponovno prebroji glasačke listiće s onih biračkih mjesta na kojima izborni rezultati nisu bili matematički točni, za sve osnovne izborne jedinice.

Odjeljak C. UTVRĐIVANJE IZBORNIH REZULTATA – članak 5.29 zakona BiH

Članak 125.
(Utvrdjivanje izbornih rezultata)

Središnje izorno povjerenstvo BiH utvrđuje i objavljuje izborne rezultate nakon objedinjavanja rezultata glasovanja s redovitih biračkih mjesta i rezultata dobivenih prebrojavanjem glasova u Glavnom centru za brojenje, i to: glasova iz mobilnih timova, odsutnosti, biračkih mjesta za glasovanje nepotvrđenim kuvertiranim glasačkim listićem, glasovi pristigli putem pošte i iz DKP-a BiH, najkasnije 20 dana nakon održavanja izbora.

Članak 126.
(Uvid u utvrđene i objavljene izborne rezultate)

Središnje izorno povjerenstvo BiH odmah po donošenju odluke o objavi izbornih rezultata detaljan tablični prikaz rezultata glasovanja na razini biračkog mjesta po političkim subjektima i kandidatima stavlja na raspolaganje javnosti putem internetske stranice Središnjeg izbornog povjerenstva BiH.

Odjeljak D. POTVRĐIVANJE IZBORNIH REZULTATA

Članak 127.
(Ponovno brojenje i potvrđivanje izbornih rezultata – članak 5.32 Izbornog zakona BiH)

- (1) Središnje izorno povjerenstvo BiH nakon završetka ponovnog brojenja glasačkih listića i isteka roka za podnošenje žalbe, odnosno nakon pravomoćnosti odluka, a najkasnije 30 dana od dana održavanja izbora, potvrđuje izborne rezultate.
- (2) Iznimno od stavka (1) ovog članka, Središnje izorno povjerenstvo BiH potvrdit će izborne rezultate najkasnije 45 dana od dana održavanja izbora u slučaju:
 - a) ako je postupak ponovnog brojenja glasačkih listića po zahtjevima ili po službenoj dužnosti u Glavnom centru za brojenje bio takvog opsega da uz sve raspoložive kapacitete nije moguće završiti potvrđivanje rezultata u roku od 30 dana od dana održavanja izbora,
 - b) ako postupak zaštite izbornog prava nije moguće završiti u roku od 30 dana,
 - c) ako je Središnje izorno povjerenstvo BiH poništilo ili odgodilo izbore na određenim biračkim mjestima i
 - d) iznimno, i u drugim opravdanim slučajevima kada je nužno produžiti rok od 30 dana od dana održavanja izbora.

(3) Središnje izborno povjerenstvo BiH potvrđene izborne rezultate s raspodijeljenim mandatima i imenima kandidata unutar tih političkih subjekata objavljuje u službenim glasilima, internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i sredstvima javnog informiranja.

DIO ČETVRTI – PRIJEVREMENI, PONOVI I ODGOĐENI IZBORI

POGLAVLJE I. PRIJEVREMENI IZBORI – članak 14.3 stavak (1) Izbornog zakona BiH

Članak 128. (Primjena)

Prijevremeni izbori za tijela vlasti u Bosni i Hercegovini provode se sukladno Izbornom zakonu BiH i odredbama ovog Pravilnika koje se odnose na procedure provedbe Općih izbora.

Članak 129. (Rokovi izbornih aktivnosti)

Rokove izbornih aktivnosti za prijevremene izbore utvrđuje Središnje izborno povjerenstvo BiH posebnim Naputkom o rokovima izbornih aktivnosti za održavanje prijevremenih izbora.

Članak 130. (Prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata koji su sudjelovali na redovitim izborima)

(1) Političke stranke i neovisni kandidati koji su bili ovjereni za sudjelovanje na posljednjim redovitim izborima nisu obvezni ponovno podnositi cjelokupnu potrebnu dokumentaciju za ovjeru sudjelovanja na prijevremenim izborima, već se prijava s dokumentacijom koja je podnesena za redovite izbore prihvaća uz podnošenje novog popunjenog obrasca njihove prijave.

(2) Političke stranke i neovisni kandidati koji su ovjereni na posljednjim redovitim izborima za općinskog načelnika nisu u obvezi prikupiti potpise podrške niti izvršiti uplatu takse za sudjelovanje na prijevremenim izborima.

(3) Političke stranke koje nisu bile ovjerene za sudjelovanje na posljednjim redovitim izborima za općinskog načelnika, a bile su ovjerene za općinsko/gradsko vijeće, nisu u obvezi prikupiti potpise podrške, ali su obvezne izvršiti uplatu takse za sudjelovanje na prijevremenim izborima.

Članak 131. (Prijava koalicija koje su sudjelovale na redovitim izborima)

Koalicije koje su ovjerene na posljednjim redovitim izborima za gradonačelnika, odnosno načelnika nisu obvezne vršiti dodatnu prijavu nego potvrditi raniju prijavu podnošenjem novog popunjenog obrasca prijave.

Članak 132. (Prijava političkih stranaka i neovisnih kandidata koji nisu sudjelovali na redovitim izborima)

(1) Politička stranka, neovisni kandidat, koalicija, lista neovisnih kandidata ili neovisni kandidat za izbor pripadnika nacionalnih manjina (u daljnjem tekstu: politički subjekt) koji nisu sudjelovali na posljednjim redovitim izborima, uz prijavu sudjelovanja na prijevremenim izborima, pored potpisa podrške iz članka 4.4 Izbornog zakona BiH, podnose sljedeću dokumentaciju:

- a) Rješenje o upisu u registar kod nadležnog tijela; ako je rješenje starije od 60 dana, dostavljaju i izvadak iz sudbenog registra koji nije stariji od 60 dana, sukladno članu 4.3 Izbornog zakona BiH (podnose samo političke stranke);
- b) izjavu propisanu člancima 1.6 i 1.13 Izbornog zakona BiH, potpisanu od strane predsjednika političkog subjekta čija vjerodostojnost potpisa je potvrđena ovjerom nadležnog tijela. Ova izjava može biti potpisana od strane predsjednika političkog subjekta i u sjedištu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, u prisutnosti ovlaštene službene osobe Središnjeg izbornog povjerenstva BiH. Prilikom potpisivanja izjave u sjedištu Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, ovlaštena službena osoba Središnjeg izbornog povjerenstva BiH utvrđuje identitet predsjednika političkog subjekta na temelju važeće osobne isprave iz članka 5.12 stavak (4) Izbornog zakona BiH;
- c) dokaz o uplaćenom novčanom iznosu takse za ovjeru;
- d) financijsko izvješće koje obuhvata razdoblje od tri (3) mjeseca prije podnošenja prijave, sukladno članku 15.1a Izbornog zakona BiH;
- e) ovjerenu izjavu da nema neizmirenih obveza na temelju pravomoćnih i ovršnih odluka o izrečenim novčanim kaznama koje je izreklo Središnje izborno povjerenstvo BiH, osim u slučaju da se plaćanje kazne vrši u ratama, sukladno Odluci Središnjeg izbornog povjerenstva BiH;
- f) broj računa za financiranje izborne kampanje, sukladno članku 15.1b Izbornog zakona BiH;
- g) izvješće o prometu posebnog računa za financiranje troškova izborne kampanje, sukladno članku 15.1d stavak (1) Izbornog zakona BiH i
- h) akt o određivanju ovlaštenog predstavnika koalicije/liste neovisnih kandidata, potpisan od strane svih predsjednika političkih stranaka članica koalicije/svih neovisnih kandidata (podnose koalicije i liste neovisnih kandidata).

(2) Prijavni obrazac sa svim prilogima utvrđenim u stavku (1) ovog članka politički subjekt dužan je u elektroničkom obliku dostaviti putem *online* portal "e-Izbori" na način utvrđen Naputkom o postupku dostave, primitka, obrade i arhiviranja prijava političkog subjekta elektroničkim putem.

(3) Izvornu dokumentaciju iz stavka (1) ovog članka politički subjekt dužan je dostaviti osobno u Središnje izborno povjerenstvo BiH do roka utvrđenog za podnošenje prijave.

Članak 133.

(Birači upisani u Središnji birački popis)

(1) Svi birači koji su upisani u Središnji birački popis mogu glasovati na prijevremenim izborima.

(2) Središnje izborno povjerenstvo BiH će obrazac prijave za glasovanje putem pošte za nove registrante objaviti na zvaničnoj internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH i dostaviti ih svim DKP-ima BiH u inozemstvu.

(3) Birač koji ima status raseljene osobe ostaje izražena biračka opcija koju je imao na zadnjim provedenim redovitim izborima.

Članak 134.

(Obavijest biračima)

Izborno povjerenstvo koje provodi prijevremene izbore obvezno je proslijediti izbornim povjerenstvima na čijem području se nalaze birači koji su upisani u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za raseljene osobe Bosne i Hercegovine popis raseljenih osoba s podatkom gdje i na kojem biračkom mjestu mogu ostvariti svoje biračko pravo. Izborno povjerenstvo na čijem području se nalaze raseljene osobe dužno je na prigodan način i pravovremeno obavijestiti te osobe gdje i na koji način će glasovati.

Članak 135.
(Glasovanje i brojenje glasačkih listića)

- (1) Birači kod provedbe prijevremenih izbora glasuju sukladno člancima 23. i 80. ovog Pravilnika.
- (2) Nakon zatvaranja biračkog mjesta, birački odbor postupa sukladno člancima 28, 31, 88. i 90. ovog Pravilnika.

Članak 136.
(Glavni centar za brojenje)

Središnje izborno povjerenstvo BiH može posebnom odlukom formirati Glavni centar za brojenje za svake prijevremene izbore. Istom odlukom se utvrđuju poslovi koji se obavljaju u Glavnom centru za brojenje, lokacija na kojoj se uspostavlja Glavni centar za brojenje i određuje se vremensko razdoblje u kojem će raditi Glavni centar za brojenje i druga pitanja bitna za funkcioniranje rada Glavnog centra za brojenje.

POGLAVLJE II. PONIŠTENJE IZBORA – članak 2.10 Izbornog zakona BiH

Članak 137.
(Poništenje izbora)

- (1) Središnje izborno povjerenstvo BiH poništiti će izbore u izbornoj jedinici ili na nekom biračkom mjestu ako ustanovi da je za vrijeme glasovanja, ručnog brojenja i/ili elektroničkog brojenja glasačkih listića došlo do nepravilnosti koje mogu utjecati na raspodjelu mandata ili na konačno pozicioniranje kandidata na kandidacijskoj listi ili koje na drugi način mogu utjecati na rezultate izbora.
- (2) Središnje izborno povjerenstvo BiH poništiti će izbore i kada nije moguće utvrditi rezultat izbora ni u postupku ponovnog kontrolnog brojenja.

POGLAVLJE III. PONOVI IZBORI BiH I ODGOĐENI IZBORI – članci 14.1 i 14.2 Izbornog zakona BiH

Članak 138.
(Ponovni izbori)

- (1) Ako Središnje izborno povjerenstvo BiH ustanovi da je za vrijeme glasovanja ili brojenja glasačkih listića došlo do nepravilnosti iz članka 136. ovog Pravilnika i poništi izbore u izbornoj jedinici ili na nekom biračkom mjestu, provode se ponovni izbori.
- (2) Ponovni izbori provode se na temelju istih kandidacijskih listi i istih izvadaka iz Središnjeg biračkog popisa koji su korišteni na poništenim izborima.
- (3) Središnje izborno povjerenstvo BiH određuje dan održavanja ponovnih izbora, a najkasnije 15 dana od dana pravomoćnosti odluke Središnjeg izbornog povjerenstva BiH o poništenju izbora.
- (4) Ponovni izbori provode se na istoj lokaciji biračkog mjesta i po proceduri propisanoj ovim Pravilnikom.

Članak 139.
(Odgođeni izbori)

- (1) Ako u nekoj izbornoj jedinici ili biračkom mjestu glasovanje nije obavljeno onog dana koji je utvrđen za glasovanje, provode se odgođeni izbori.
- (2) Na temelju činjenica koje ukazuju da izbore nije moguće provesti sukladno odredbama Izbornog zakona BiH, Središnje izborno povjerenstvo BiH donosi odluku o odgađanju izbora na određenom biračkom mjestu ili u izbornoj jedinici, a najkasnije 30 dana od dana koji je određen za glasovanje na redovitim izborima.
- (3) Odgođene izbore raspisuje Središnje izborno povjerenstvo BiH.
- (4) Odgođeni izbori u pravilu se provode u roku od sedam dana, a najkasnije 30 dana od dana koji je određen za glasovanje na redovitim izborima.
- (5) Odgođeni izbori se provode po proceduri propisanoj dijelom ovog Pravilnika, čiju primjenu Središnje izborno povjerenstvo BiH utvrđuje posebnim aktom.

DIO PETI – ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 140. (Obrasci)

Sastavni dio ovog Pravilnika su obrasci:

- 1) Knjiga shematskih prikaza načina pakiranja izbornog materijala (FBiH, RS i BD BiH);
- 2) Shematski prikazi načina pakiranja izbornog materijala za biračko mjesto za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićem, glasovanje u odsutnosti i putem mobilnog tima;
- 3) SIT Zapisnik o radu biračkog odbora – ZARBO;
- 4) SIT Obrazac za zbirne rezultate ZR – većinski glas (za biračko mjesto, Glavni centar za brojenje i izborno povjerenstvo);
- 5) SIT Obrazac za zbirne rezultate ZR – proporcionalna zastupljenost (za biračko mjesto, Glavni centar za brojenje i izborno povjerenstvo);
- 6) Pomoćni obrazac za brojenje;
- 7) SIT Obrasci izgleda kuverti za nepotvrđene kuvertirane glasačke listiće i za mobilne timove;
- 8) SIT Primopredajni obrasci PO1 i PO2;
- 9) SIT Naljepnica za neiskorištene i prebrojane glasačke listiće;
- 10) SIT Zapisnik OIP-SIP BiH 1 i SIT Zapisnik OIP-SIP BiH 2;
- 11) SIT Obrazac Zapisnik IK-DOBAVLJAČ;
- 12) SIT Obrazac za brojno stanje BSO – biračko mjesto za glasovanje u odsutnosti (koji se koristi i u DKP-ima BiH);
- 13) SIT Obrazac za brojno stanje BSN – biračko mjesto za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićima;
- 14) SIT Obrazac za brojno stanje BSM – mobilni tim;
- 15) Izvješće o otvaranju BM;
- 16) Izvješće o odazivu BM;
- 17) Potvrda o verifikaciji birača;
- 18) Informacija o višestrukom pokušaju verifikacije;
- 19) Informacija o biračkom mjestu;
- 20) Konačno izvješće o odazivu BM;
- 21) Izvješće o pokušaju zlouporabe;
- 22) PDL Potvrda o verifikaciji birača;
- 23) Zapisnik o primopredaji neprebrojanih glasačkih listića i biračkih popisa 2026. godine – ZPNGL;
- 24) Pomoć druge osobe – PDL.

Članak 141.
(Obveze sudionika u izbornom postupku)

Svi sudionici u izbornom postupku će aktivnosti propisane ovim Pravilnikom provoditi po preporukama i mjerama koje su propisali nadležna tijela u Bosni i Hercegovini za vrijeme trajanja stanja prirodne nepogode i druge nesreće, odnosno vanredne situacije.

Članak 142.
(Primjena)

Središnje izborno povjerenstvo BiH će posebnim aktom propisati koji dio ovog Pravilnika će se primjenjivati prilikom provedbe Općih izbora 2026.godine.

Članak 143.
(Uporaba izraza u muškom i ženskom rodu)

Riječi koje su radi preglednosti u ovom Pravilniku navedene u jednom rodu, bez diskriminacije se odnose i na muški i na ženski rod.

Članak 144.
(Prestanak primjene)

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 31/24 i 43/24).

Članak 145.
(Propisi obuhvaćeni ovim Pravilnikom)

Ovaj Pravilnik obuhvaća Pravilnik o provedbi Općih izbora 2026. godine u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 31/26) i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provedbi Općih izbora 2026. godine u Bosni i Hercegovini (broj: 05-1-02-2-743- /26 od 07. 2026.godine).

Članak 146.
(Objava)

Ovaj Pravilnik bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH", "Službenim novinama FBiH", "Službenom glasniku RS", "Službenom glasniku Brčko distrikta BiH" i na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva BiH www.izbori.ba.

Broj: 05-1-02-2-743-3/26
Sarajevo, 23. 07. 2026. godine

